

Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрлігі

Инновациялық Еуразия университеті

Кильдибекова Б.Е.

Жоғары оқу жүйесіне Болон үдерісінің негізгі ережелерін енгізу барысы
МАГИСТЕРЛІК ДИССЕРТАЦИЯ

мамандығы - 6М010300 «Педагогика және психология»

Павлодар 2015

Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрлігі

Инновациялық Еуразия университеті

«Педагогика және спорт» департаменті

«Қорғауға жіберілді»

«Педагогика және спорт»

департаментінің директоры _____ **В.В.Сергеева**

МАГИСТЕРЛІК ДИССЕРТАЦИЯ

**Тақырыбы: «Жоғары оқу жүйесіне Болон үдерісінің негізгі ережелерін
енгізу барысы»**

мамандығы - 6M010300 «Педагогика және психология»

**орындаған магистрант
ПиП-202м тобы**

Б.Е.Кильдибекова

**ғылыми жетекші
п.ғ.к., доцент**

А.Қ.Сатынская

Павлодар 2015

АНДАТПА

Жұмысты орындаудың негізгі мақсаты – Қазақстан Республикасының жоғары білім беру жүйесіне білім алушының жаңа құзыреттілік моделін енгізу жолдарын анықтау, элективтік курстарын енгізу арқылы құзыреттілік моделін ұсыну.

Анықталған мақсат келесі зерттеу міндеттерін орындау арқылы жүзеге асырылды: - Болон процесінің негізгі ережелеріне сипаттама берілді, Болон процесінің маңыздылығын дәлелденді, Қазақстан жоғары білім беру жүйесінің Болон процесіне ену барысын анықталды, Болон процесін енгізудің негізгі кезеңдерін анықталды, құзыреттіліктер топтастырмасы анықталды, құзыреттілікті қалыптастыру жолдарын анықталды, зерттеу проблема бойынша тәжірибешілік ұсыныстар шығарып, берілді.

АННОТАЦИЯ

Основная цель проведения исследования – определение путей внедрения требований Болонской системы путем построения компетентностной модели выпускника высшей школы на примере регионального вуза, предложение модели формирования компетенций путем внедрения интегрированного элективного курса.

Для достижения поставленной цели были решены следующие задачи: дана характеристика основных положений Болонского процесса, подтвержден тезис о необходимости внедрения положений Болонского процесса, определены основные направления внедрения в систему высшего образования РК положений Болонского процесса, выявлены этапы внедрения положений Болонского процесса в РК, определена классификация необходимых компетенций, определены пути формирования компетенций, разработаны предложения по исследуемой проблеме.

RESUME

The theme of the thesis is “The introduction of the basic concepts of the Bologna process into the system of higher education”.

The purpose of the thesis is to define the ways of solving problems of introduction of the Bologna process into the system of higher education of Kazakhstan by means of creating the competence model of a graduate.

The tasks of the thesis are the following: to define the basic trends of work of the Innovative university of Eurasia (InEU) on the introduction into the Bologna process; to design a course of an elective discipline included into the catalog of elective disciplines.

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ.....	6-8
ГЛОССАРИЙ	9-11
1 Білім беру саласында еуропалық жүйесінің құрылу процесі	
1.1 Болон процесінің маңыздылығы.....	12-17
1.2 Болон процесі тарихынан, кезеңдерінің сипаттамасы.....	17-23
1.3 Болон процесіне қатысушылар, қатысудың артықшылықтары.....	23-49
2 Инновациялық Еуразия университеті тәжірибесінен.....	
2.1 Бакалавриат БББ негізгі мақсаттарының иерархиясы.....	50-54
2.2 Мамандықтың сипаттамасы, бакалаврды дайындау барысы.....	54-62
2.3 Оқу процесін қамту және сүйемелдеу.....	63-80
ҚОРЫТЫНДЫ.....	81-82
ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ.....	83-85

КІРІСПЕ

Қазіргі қоғам талабы білім беру жүйесіне өз әсерін тигізіп, жас ұрпақты оқыту мен тәрбиелеудің технологиясын жаңартуға бағытталған көптеген міндеттерді жүктеп отыр. Бүгінгі тәуелсіз Қазақстан жағдайында білім беру жүйесінің қайта құрылуы, оның адамгершілікке бағдарланып, мәдениеттен көрініс алуы адамның шығармашылық әлеуетінің ашылуына, рухани құндылық бағдарының қалыптасуына әсер етеді. Адамның руханилығын өз халқының мәдениетінен оқшау дамыту мүмкін емес [1].

Болашақ мұғалімдерді дайындаудың теориялық саласы А.В.Луначарскийдің, П.П. Блонскийдің, С.Т. Шацкийдің, А.С. Макаренко мен В.А. Сухомлинскийдің ғылыми еңбектері мен практикалық жұмыстарында көрініс алған. Тұлғаның жан-жақты даму (М.Р.Каган, А.Н. Буев, А.Г. Егоров, О.В. Лармин және т.б.), құзыретті болу (А.И.Арнольдов, Э.А.Баллер, В.А. Межуев, П.Н. Федосеев, Ю.У. Фохт-Бабушкин, И.Т. Фролов және т.б.) мәселелері де бірқатар ғалымдардың еңбектерінде әдіснамалық тұрғыда қарастырылады.

Қазіргі ғылыми ізденістерде де тұлғаның дамуына түсінік беруде әртүрлі көзқарастар пайда болуда (Л.В. Алехина, Н.Л. Арина, О.А. Зорова, Н.Б. Крылова, В.П. Матюхин, Л.П. Печко және т.б.). Олардың көзқарастары бүгінгі таңдағы бірқатар ғалымдардың (Г.С. Батишев, А.А. Бодалев, А.И.Бурова, В.В. Давыдов, И.А. Зязюн, Е.В. Квятковский, А.Н. Леонтьев, Б.Т.Лихачев және т.б.) тұлғаны тәрбиелеу, білім беру және дамытудағы ұсынылған тұжырымдамасына сәйкес келеді. Біздің жұмысымыз үшін бірқатар ғалымдардың (Б.Г. Ананьев, Н.В. Кузьмина, В.А. Кан-Калик, Л.В.Рувинский, В.А. Сластенин, Н.Ф. Талызина және т.б.) мұғалімдерді даярлаудағы процестің заңдылықтары мен оны қайта құру шарттары туралы айтқан тұжырымдамалары және мұғалімнің құзыреттілік дайындық бойынша ұсынған теориялық моделдері аса пайдалы болды.

Сонымен, аталған ғылыми зерттеулерге жасаған талдау қарастырылып, ЖОО студенттерге оқу үдерісінде тәрбие жұмысы арқылы да тәрбиелеуге болатыны анықталды. Қазіргі кезде ЖОО оқу үдерісінің кредиттің жүйеге көшуіне байланысты Кредиттік оқыту технологиясы бойынша тәрбие жұмысын ұйымдастырудың ережесіне сәйкес, кредиттік оқыту технологиясы дегеніміз - білім алушы мен оқытушының оқу жұмысы көлемінің біріздендірілген өлшем бірлігі ретінде кредитті қолдану арқылы, білім алушының таңдауы және реттілікпен оқуын өз бетінше жоспарлауы негізінде іске асыру.

Қазіргі кездегі ақпараттық қоғам жоғарғы оқу орындарының алдына өз бетінше керекті білімін ала алатын және оны практика жүзінде қолдана алатын; өз бетінше сынмен ойлауға, нақты жағдайда туындайтын мәселелерді кере білетін және оларды шешу жолдарын іздей алатын; ақпаратпен сауатты жұмыс істеуге қабілетті; әр түрлі әлеуметтік топтарда, ұжымдарда жұмыс

істей алатын; өз бетінше ой-өрісін, мәдени деңгейін дамыта алатын қабілетті мамандарды тәрбиелеуді талап етеді [1].

Зерттеу тақырыбының өзектілігі. Қазіргі заманғы саяси-экономикалық даму жолы білім саласының жанашылдықпен дамуын талап етуде. Болон процесіне қосылу Қазақстанның жоғары мектебінің дамуының негізгі бағыттары мен артықшылығын анықтады. Әлемдік білім кеңістігіне ену ұлттың зияткерлік потенциалы мен бәсеке қабілеттілігі қарқынды түрде өсуіне себепкер болады. Елеміздің бәсекелестікке қабілетті елдер қатарына қосылу шарттарының бірі білім беру жүйесін әлемдік деңгейге көтеру, болашақ мамандарды ЖОО қабырғасынан бастап құзыретті, білімді, өзгеріп жатқан әлеуметтік-экономикалық жағдайға икемді болуға баулу.

Осыған байланысты зерттеу тақырыбы өзекті болып табылады.

Магистерлік жұмыстың мақсат-міндеттері. Жұмысты орындаудың негізгі мақсаты – Қазақстан Республикасының жоғары білім беру жүйесіне білім алушының жаңа құзыреттілік моделін енгізу жолдарын анықтау, элективтік курстарын енгізу арқылы құзыреттілік моделін ұсыну.

Анықталған мақсатқа келесі **зерттеу міндеттерін** орындау арқылы жетуге болады:

- Болон процесінің негізгі ережелеріне сипаттама беру;
- Болон процесінің маңыздылығын дәлелдеу;
- Қазақстан жоғары білім беру жүйесінің Болон процесіне ену барысын анықтау;
- Болон процесін енгізудің негізгі кезеңдерін анықтау;
- құзыреттіліктер топтастырмасын анықтау;
- құзыреттілікті қалыптастыру жолдарын анықтау.
- зерттеу проблема бойынша тәжірибешілік ұсыныстар шығарып, беру.

Зерттеу жұмысының болжамы. Қазақстан жоғары білім беру жүйесінің Болон процесіне ену барысын білім алушының жаңа құзыреттілік моделін құру арқылы байқауға және бақылауға болады.

Жетекші идея. Қазақстан Республикасының жоғары білім беру жүйесіне білім алушының жаңа құзыреттілік моделін енгізу жолдарының бірі элективтік курстарын енгізу.

Зерттеу пәні. Болон процесіне кіру саясатын жүзеге асыру концепциялары, модельдері және механизмдері.

Зерттеу нысаны – Қазақстан Республикасының жоғары білім беру жүйесі.

Шығарылған нәтижелер, ғылыми жаңашылығы және практикалық маңыздылығы.

Зерттеудің ғылыми жаңашылығы. Зерттеуде жинақталған аймақтық жоғары білім беру жүйесін зерттеу әдіс-тәсілдері дамытылады, еліміздің жоғары білім беру жүйесіне Болон процесін енгізуде бітірушінің жаңа құзыреттілік моделін қалыптастырудың рөлі анықталады. .

Жүргізілген зерттеудің жаңашылығын анықтайтын нақты нәтижелілігі келесілер арқылы көрсетіледі:

Зерттеу нәтижелерінің келесі **ғылыми жаңашылығы** бар:

- жүйелілік тәсіл әдіснамасы негізінде «құзыреттілік модель» категориясы туралы ұғым дамытылған, «тұлғаға бағытталған оқыту процесі» ұғымының мән-мағынасы, оның маңыздылығы анықталған;
- Болон процесінің маңыздылығын дәлелденген;
- Қазақстан жоғары білім беру жүйесінің Болон процесіне ену барысы анықталған;
- Болон процесін енгізудің негізгі кезеңдері анықталған;
- құзыреттіліктер топтастырмасы анықталған;
- құзыреттілікті қалыптастыру жолдары анықталған.
- зерттеу проблема бойынша тәжірибешілік ұсыныстар шығарып, берілген.

Зерттеудің практикалық маңыздылығы. Зерттеуде қарастырылған проблема бойынша ақпарат бір жүйеге келтірілген, жинақталған ақпаратты және шығарылған нәтижелерді жоғары оқу орын тәжірибесінде қолдануға болады.

Зерттеудің теориялық және әдіснамалық негізін құрайтындар. Болон процесін жоғары білім беру жүйесіне енгізу проблемалары бойынша отандық және шетелдік зерттеушілердің ғылыми және әдістемелік еңбектері.

Зерттеуде келесі жалпы ғылыми әдіс-тәсілдері қолданылған: жүйелілік, диалектикалық, тарихи-логикалық, құрылымдық-функциональдық талдау. Оларды қолдану арқылы жоғары білім беру процесі тұтас, күрделі, дамитын жүйе ретінде анықталады.

Диссертациялық зерттеудің ақпараттық базасы. Қазақстан Республикасы білім және ғылыми министрлігінің мәліметтері, Болон үдерісіне кіру саясатын қалыптастыру және жүзеге асыру бойынша материалдары.

Жұмыстың көлемі және құрамы. Жұмыс кіріспеден, екі тараудан, қорытындыдан, пайдаланған әдебиеттер тізімінен тұрады. Жұмыс --- бетте жазылған.

Зерттеу нәтижелері жариялыным тұрғысында ғылыми-практикалық конференцияларында,

1. Кильдибекова Б.Е.. тестілеу модульдік оқытудың құрамдас бөлшегі. Вестник ИнЕУ. №2, — Павлодар, 2004.

2. Кильдибекова Б.Е., Касимова К.К. К вопросу о внедрении компетентного подхода в процесс обучения//VII педагогические чтения: материалы конференции. — Павлодар, 2014.

3. В.Е. Kildibekova, A.K. Satinskaya. On the issue of implementing the competence approach in teaching process // Вестник ИнЕУ. №2, — Павлодар, 2014.

ГЛОССАРИЙ

Академиялық күнтізбе (Academic Calendar) оқу жылына арналған оқу және бақылау шараларының күнтізбесі, онда демалыс күндері де көрсетіледі (каникул, мереке күндері).

Академиялық кезең (Term) - ЖОО-ның тандаған түрлі оқу нысанының бірінің теориялық оқыту кезеңі: 15 апталық семестр; 10 апталық триместр; 8 апталық тоқсан.

Білім алушының академиялық рейтингі (Rating) - бағдарламалық материалды игеру деңгейінің сандық көрсеткіші, ол аралық аттестация (Қорытынды бақылау) нәтижесінен құралады.

Академиялық дәреже (Degree) - білім алушылардың жоғары кәсіптік білім бағдарламасына сәйкес дәрежені игеруі. Дәрежені мемлекеттік қорытынды аттестацияның нәтижесі бойынша жоғарғы оқу орны береді.

Академиялық сағат - дәріс, тәжірибе (семинар) сабақтарының 1 сағатына (50 мин) тең немесе студиялық сабақтардың 1,5 сағатына (75 мин) немесе зертханалық сабақтардың 2 сағатына (100 мин), сондай-ақ оқу тәжірибелерінің барлық түрлерінің 1 сағатына (50 мин), педагогикалық тәжірибенің барлық түрлерінің 2 сағатына (100 мин), өндірістік тәжірибенің барлық түрлерінің 5 сағатына (250 мин) тең.

Академиялық анықтама (Transcript) - өткен оқу кезеңінде оқытылған пәндердің кредиттері мен бағалары көрсетілген тізбесінен тұратын, белгіленген үлгідегі құжат.

Қолға үлестіріліп берілетін материалдар (Hand-outs) - білім алушыларды тақырыпты (лекция тезистерін, сілтемелерді, мысалдарды, глоссарийді, өздік жұмысы тапсырмасын) өз мәнінде меңгеруге арналған сабақ барысында үлестіріліп берілетін белсенді көрнекі материалдар.

Ассистент, доцент, профессор (Assistant Professor, Associate Professor, Professor) - ЖОО-дағы -профессор-оқытушылар құрамының лауазымдары.

Бакалавр, магистр, доктор (Bachelor, Master, Doctor) - жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі кәсіптік білім бағдарламасын меңгерген адамдарға берілетін академиялық дәрежелер.

Екідипломдық білім беру нысаны - екі бірдей оқу жоспары бойынша білім алу мүмкіндігі. Аталған білім алу нысаны нәтижесінде екі бірдей диплом (Double Major) немесе негізгі және қосымша (Major- Minor) диплом алуға болады.

Кредиттерді жинақтаушы және трансферттің еуропалық жүйесі - Білім беру траекторияны, білім беру мекемені немесе білім алып жатқан елді ауыстыру жағдайында меңгерген оқу пәндерді (кредиттер мен бағаларды) салыстыру және қайта сынақтан өткізілуі белгілі бір білім беру бағдарламалары компоненттеріне (пәндер, курстар, модульдар) сынақ бірліктерін тағайындау арқылы жүзеге асырылады.

Оқу пәніне жазылу (Enrollment) - білім алушылардың оқу пәндеріне белгіленген тәртіпте алдын-ала жазылу процедурасы.

Жеке оқу жоспары - Эдвайзердің көмегімен типтік оқу жоспары мен эллективті пәндер жинағы негізінде жасалатын студенттердің жеке оқу жоспары.

Қорытынды бақылау (Final Exami-nation) - білім алушылардың оқудағы жетістіктерін тексеру үшін, оқу пәнін оқып-үйреніп біткеннен кейін, яғни академиялық кезең аяқталғаннан соң жүргізілетін тексеру; оны өткізу нысаны - емтихан (жазбаша, тест түрінде, ауызша).

Кредиттік оқу жүйесі - өздігінен білім алуды шығармашылықпен игеру деңгейін оқу үрдісін реттеу шеңберінде білім траекториясын жеке тандауы және кредит түріндегі білім көлемін ескеру, арттыруға бағытталған білім беру жүйесі.

Кредит - білім алушы/оқытушының оқу жұмысы көлемін өлшеудің бірыңғайландырылған бірлігі. Бір кредит білім алушының академиялық кезеңдегі бір апталық академиялық аудиториялық сағатына сәйкес келеді. Әрбір дәрістік, тәжірибелік (семинар) және студиялық сабақтардың академиялық сағаты міндетті түрде 2 сағаттың (100 мин). Бакалавриат студентінің өздік жұмысымен (СӨЖ) қоса жүргізіледі.

Білім алушылардың оқудағы жетістіктерін тексеру - Жоғарғы оқу орнының қалауы бойынша студенттердің білімдерін әр түрлі тексеру нысандары (ағымдағы, аралық және қорытынды бақылау)

Пән сипаттамасы - пәннің қысқаша сипаттамасы (5-8 сөйлемнен аспайды).

Тіркеу бөлімі (Office of Registrat) - білім алушының оқу жетістіктерінің барлық тарихын тіркеу қызметі, білімді бақылау түрлерінің барлығын ұйымдастыруды қамтамасыз етеді.

Оқу жұмыс жоспары - Білім беру мекемелермен әр мамандық бойынша типтік оқу жоспарының және білім алушылардың жеке оқу жоспарларының негіздерінде жасалатын құжат.

Білім алушылардың аралық аттестациясы - Сессия кезіндегі білім алушылардың белгілі бір пәнді қаншалықты меңгергендерін бағалау.

Пререквизиттер - берілген пәнді оқып-үйрену үшін талап етілетін білім, біліктілік пен дағдылары көрсетілген пәндер.

Постреквизиттер - берілген пәнді оқып-үйренуді аяқтау үшін талап етілетін білім, біліктілік пен дағдылары керсетілген пәндер.

Пән бағдарламасы (Sillabus) - окитын пәннің сипаттамасы, мақсаты мен міндеті, қысқаша мазмұны, тақырыбы, әр сабақтың өту мерзімі, өздік жұмыс тапсырмалары, кеңестер (консультациялар) беру уақыты, оқытушының талпаптары, баға өлшемдері, межелік бақылау кестесі, әдебиеттер тізімі енгізілген пәннің оқу бағдарламасы.

GPA (орташа балл) - студенттің таңдаған бағдарламасы бойынша бір оқу жылындағы жетістіктері деңгейінің орташа өлшемді бағасы

(қорытынды бақылау бағасы балының сандық баламасына шаққандағы кредит сомасының қатынасы).

Межелік үлгерім бақылауы - студенттің оқудағы жетістігін жүйелі тексеру оны академиялық күнтізбеге сәйкес тьютор жүргізеді.

Білім алушының өздік жұмысы - (ОЖСӨЖ) - тест, бақылау жұмысы, коллоквиум, реферат, шығарма, есеп түріндегі бақыланатын, оқу-әдістемелік әдебиетпен және кеңестермен қамтамасыз етілген нақты тақырыптар тізбесі, білім алушылардың сипаттарына байланысты (СӨЖ) - студенттің өздік жұмысы болып бөлінеді. Студенттің оқытушы жетекшілігімен орындайтын өздік жұмысы (ОСӨЖ).

Тьютор - студенттерге нақты пәнді меңгеруде академиялық кеңесші рөлінде және оқу пәндерін жүргізетін оқытушы.

Сабақ үлгерімін ағымдық бақылау - пән бойынша дәріс беретін оқытушы өткізетін оқу пәнінің әр тақырыбы және тарауы бойынша білім алушылардың оқу жетістіктерін жүйелі тексеру.

Оқу жоспары - оқу пәндерінің білім берудің тиісті деңгейіне сәйкес тізбесі мен көлемін реттейтін негізгі құжат.

Эдвайзер (Advisor) - бітіруші кафедраның тиісті мамандық бойынша білім алушының академиялық ұстаз-жетекшісі міндетін атқарушы оқытушы. Эдвайзер оқу кезеңі бойы білім алушыға оқу траекториясын таңдауға, жеке оқу бағдарламасын игеруге ықпал етеді [3].

1 Білім беру саласында еуропалық жүйесінің құрылу процесі

1.1 Болон процесінің маңыздылығы

Болон процесі - еуропалық жоғары кәсіби білімде біртұтас жалпы - еуропалық білім кеңістігін қалыптастыруға бағытталған жаһандану үрдісінің көрінісі. Алғашқы еуропалық университеттің отаны - Болонья қаласының (Италия) құрметіне аталған Болондық декларациямен (1999 ж.) бекітілген. 2004 жылға дейін Болондық процеске 40 ел мүше болды. Мүше-мемлекеттердің ағымдағы мәселелерін талқылау мақсатында мерзімдік кездесулерді ұйымдастыруды көздейді [1].

Болон процесі демократиялық жоғары технологиялық ақпараттық нарықтық қоғам талаптарына сай келетін және жеке бағыттылықты, тандау еркіндігін және өзіндік білім жолын игерумен, білім жинаудың ақпараттық-ізденімпаздық сипатын қалыптастыруды мақсат тұтады. Болон процесінің басты мақсаттарының құрамында еуропалық мәдени құндылықтарды дамытудағы университеттердің негізгі басты орнын мойындау; жоғары білімді қоғам талаптарына сай бейімдеу қажеттігі; білім орталықтарына қол жеткізу мақсатындағы азаматтардың жұмылуы; түлектердің кәсібін айқындауда түсінуге жеңіл, салыстыруға боларлықтай дәрежелер мен мамандықтар қабылдау; әртүрлі мәдениеттерге, тілдерге, ұлттық жүйелерге сыйқұрметпен қарау; университеттік автономияны және академиялық еркіндіктерді дамыту; үздіксіз білім беру; Болон процесі мүшелерінің арасында сенім философиясын орнату жатады. Ресмизандық тұрғыда Болон процесі Батыс Еуропа мен Қазақстанда қалыптасқан кәсіби білім деңгейін біркелкі "бакалавр-магистр" формуласымен теңестіріп, қазақстандық жоғары білім құжаттарының Еуропада мойындалуына жол ашып, мүмкіндік береді [2].

1999 жылдың 19 маусымында, Болон қаласында өткен арнайы конференцияда 29 еуропалық елдердің министрлері «Еуропалық жоғары білім аймағы» декларациясын басқаша Болон декларациясын қабылдауы, Процестің ресми басталуы болып саналады. Болон процесіне басқада елдердің қосылуына болады. Кейіннен үкіметаралық кездесулер Прагада (2001), Берлинде (2003), Бергенде (2005), Лондонда (2007), Лувенде (2009), Будапешт-Венада (2010) өткізілді. Қазіргі таңда Болон процесі 47 елді біріктіруде.

Болон процесі – жалпы қызмет принциптеріне негізделген жоғары білімнің біріңғай еуропалық жүйесінің құрылу процесі.

- Еуропалық білімнің бәсекелестікке қабілеттілігін және тартымдылығын жоғарылату;
- ұлттық білім жүйелерін жақындастыру;
- жоғары білімнің ұлттық жүйесін реформалауды қарастыратын жоғары білімнің құрылымдық қайта құрылу процесі, көпдәрежелі жоғары білімді енгізу;

- академиялық кредиттер жүйесін қабылдау;
 - білім сапасын бақылау;
 - студенттер мен оқытушылардың мобильділігін кеңейту;
 - нәтижелерге және студенттікорталықтандырылған оқытуға бағытталу
- Болон процесі шеңберіндегі басты ұстанымдарға жатады.

Болон реформалары «нәтижелерге бағытталу» және «студенттік орталықтандырылған оқыту» терминдерімен сипатталады. Бұл жерде сөз, оқыту нәтижелерін кең мағынада түсінуде болып отыр. Осы терминдер ECTS, модуляризациямен және институционалдық еркіндікпен байланыста болуды болжай отырып, педагогикалық практиканың алға жылжуының негізгі элементтері болуы керек [3].

Болон процесінің үш деңгейінің арасында баланс болу керек: өкіметке, жоғары оқу орындарына және студенттерге қатысты еуропалық деңгейде белгіленген мақсаттар; процесті жүзеге асырудағы жоолардың алатын негізгі рөлі; ұлттық стратегиялардың рөлі және алдыңғы екі деңгейдің бірігуіндегі және әрбір елдегі процестерге көмек көрсетудегі заңдылықтар.

Болон процесі – еуропа аймағындағы жоғары білім беруді және ғылыми зерттеулерді қорғау және жақсарту құралы, мөлдірлік пен мобильділікті көтеру құралы болып табылады. Болон процесі жоғары оқу орнының қоғамдағы орнын мойындайды және сапаға ерекше мән береді, бірақ сапаны қолдау мен оны жоғарылату, жүйе мен оның кадрларына берілетін мемлекеттік инвестицияны көтеруді талап ететіндігін айтады.

Қазіргі заманғы саяси-экономикалық даму жолы білім саласының жаңашылдықпен дамуын талап етуде. Қазақстан Республикасы 2011-2020 жылғы білім саласының мемлекеттік бағдарламасының басты кілті адамзат дамуының басты жүйесін айқындап берді.

Болон үдерісіне қосылу қазақстандық жоғары оқу орындарына отандық білім беру бағдарламаларын еуропалық стандарттарға сәйкестендіру, қазақстандық біліктіліктер мен академиялық сатыларды тану, студенттер мен оқытушылардың академиялық икемділігін қамтамасыз ету, қазақстандық дипломдардың Еуропада танылуы және түлектердің шетелдерде жұмысқа тұру мүмкіндіктерін кеңейту сияқты бірқатар басымдықтар береді.

Болон процесіне қосылу Қазақстанның жоғары мектебінің дамуының негізгі бағыттары мен артықшылығын анықтады. Әлемдік білім кеңістігіне ену ұлттың зияткерлік потенциалы мен бәсеке қабілеттілігі қарқынды түрде өсуіне себепкер болады.

Бүгінгі таңда Қазақстанның жоғары білім жүйесінің Болон процесіне қатысушы мемлекеттердің білім жүйесіне барынша ұқсас, жақын болып келуі бойынша бірқатар жұмыстар атқарылуда.

Болон процесіне Қазақстанның қосылуы отандық ЖОО мен студенттер үшін нақтылы мүмкіндіктерді береді:

1. білім беру бағдарламаларының оқу жоспарын еуропалық стандартқа сәйкес келтіру;
2. отандық біліктіліктер және академиялық дәрежелерді мойындау;

3. студенттер мен оқытушылардың академиялық мобильділігін қамтамасыз ету;

4. шетел университеттеріндегі қазақстандық ЖОО студенттерінің кредиттерін қайта есептеу және керісінше;

5. бірлескен білім беру бағдарламаларын құру;

6. отандық дипломның еуропа деңгейінде мойындалуы және бітіруші түлектердің әлемнің кез - келген елінде жұмыс жасауына мүмкіндік беру.

Болон процесінің басты мақсаттарының ішінде еуропалық мәдени құндылықтарды дамытудағы университеттердің негізгі басты орнын мойындау; жоғары білімді қоғам талаптарына сай бейімдеу қажеттігі; білім орталықтарына қол жеткізу мақсатындағы азаматтардың жұмылуы; түлектердің кәсібін айқындауда түсінуге жеңіл, салыстыруға боларлықтай дәрежелер мен мамандықтар қабылдау; әртүрлі мәдениеттерге, тілдерге, ұлттық жүйелерге құрметпен қарау; университеттік автономияны және академиялық еркіндіктерді дамыту; үздіксіз білім беру; Болон процесі мүшелерінің арасында сенім философиясын орнату жатады. Ресми тұрғыда Болон процесі Батыс Еуропа мен Қазақстанда қалыптасқан кәсіби білім деңгейін біркелкі «бакалавр-магистр» формуласымен теңестіріп, қазақстандық жоғары білім құжаттарының Еуропада мойындалуына жол ашуына мүмкіндік береді.

Қорыта келе, осы жүйеге қосылу барысында көптеген мәселелер туындайды. Зерттеу нәтижелерін қазіргі уақытта тәжірибеде қолдануға болады.

Тәуелсіз Қазақстанның жоғары білім жүйесін бетбұрыстандыру бірнеше кезеңнен тұрды: 1 кезең – жоғары білім жүйесінің заңдық және нормативтік құқықтық базасының қалыптасуы (1991-1994 жылдар); 2 кезең – жоғары білім жүйесін модернизациялау, оның мазмұнын жаңарту (1995- 1998 жылдар); 3 кезең – білім беру жүйесін қаржыландаруды орталықсыздандыру, білім беру мекемелерінің академиялық еркіндігін кеңейту (1999-2000 жылдар); 4 кезең – жоғары кәсіптік білім беру жүйесін стратегиялық дамыту (2001 жылдан бастау алған қазіргі кезең).

Қазіргі қазақстандық білім беру жүйесі «Білім туралы» Заң (1999 жыл), «Білім» мемлекеттік бағдарламасы (2000 жыл), «2010 жылға дейінгі білімді дамыту стратегиясы» (2001 жыл), «2005-2010 жылдарға арналған білімді дамытудың мемлекеттік бағдарламасы» (2004 жыл) сияқты стратегиялық нысандағы құжаттармен бекітілген.

Көптеген жоғары білім беру мекемелері Қазақстан Республикасының жоғары білім жүйесінің әлемдік білім беру кеңістігіне интеграциялану міндетінен білім берудің Болондық моделін жүзеге асыруда, ол төмендегідей деңгейлерден тұрады:

жоғары базалық білім/ жоғары арнайы білім: бакалавриат – «бакалавр» дәрежесін беретін жоғары білім беру бағдарламасы;

жоғары ғылыми-педагогикалық білім: магистратура – «магистр» академиялық дәрежесін беретін жоғары ғылыми-педагогикалық бағдарлама;

- докторантура PhD – бұрынғы ғылыми-зерттеу кадрларын даярлау жүйесінің орнын басатын бағдарлама.

Жоғары білімнің үш деңгейлік жүйесінің енгізілуі сонымен бірге, білім беру бағдарламаларының диапазонының кеңеюі мен олардың рыноктық экономика талаптарына сәйкес икемділігі мен шоғырлану дәрежесін күшейтуге бағытталған. Жоғары білімнің бұл моделінің жүзеге асырылуы өзінің өміршеңдігі мен өзектілігін көрсетті, сол сияқты оның келешекте әрі қарай өзгертілу қажеттілігін пайымдады. Қазақстан Республикасындағы жоғары білімнің үш деңгейлі моделінің даму бағыттары майда мамандықтар түрін қысқартып, оларды кеңірек пәндерге/ бағдарламаларға біріктіруді, бизнеспен өзара әрекеттестікті арттыруды, түлектердің еңбек рыногындағы қажеттілігін қамсыздандыруды қамтиды [4].

Қазақстанның жоғары білім жүйесінің қалыптасуының келесі бір жағымды тұсы – институционалдық құрылымдардың, оқыту бағдарламалары мен формаларының әртараптандырылуы, олардың университеттік білім беру жүйесіне бейімделуі. Қарастырылып отырған үдерістің маңызды бір тұсы жеке білім беру секторының дамуы мен кеңеюі болды. 2012 жылы еліміздегі жоғары оқу орындарының саны 139 болса, олардың 66-сы жеке меншік иелігінде болды.

Жоғары оқу орнының бәсекеге қабілеттілігіне және білім беру сапасына ықпал етуші факторларды біз төмендегідей топтарға бөле аламыз:

Объектінің білім беру қызметтерін алу сапасы (абитуриент, студент, аспирант, даярлық курстарының тыңдаушылары, кәсіби біліктілікті арттыру курстарының тыңдаушылары).

Субъектінің білім беру қызметтерін беру сапасы (оқыту бағдарламаларының сапасы, профессор-оқытушылар құрамының сапасы, қызмет көрсету үдерісін ресурстық қамсыздандыру сапасы, материалдық-техникалық база, ақпараттық-әдістемелік қамсыздандыру, ғылыми-зерттеу сапасы).

Білім беру қызметтерін көрсету сапасы (білім беру қызметтерін көрсетуде қолданылатын технологияларды жүзеге асыру және оны ұйымдастыру, білім беру қызметтерін көрсету үдерісін бақылау сапасы, білім беру қызметінің нәтижесінің сапасы).

Тұтынушылардың қанағаттану дәрежесі (білім беру қызметтерін пайдаланушылардың сапаға қанағаттануы, білім беру қызметін көрсетушілердің өз жұмысына қанағаттануы, қоғам мүшелерінің білім дәрежесі).

Осы процестер бүкіл әлемде байқалып жатыр. Жүзеге асырылып жатқан жоғары білімнің реформалауында еуропалық институционалдық автономияның құндылықтары – академиялық бостандық және әлеуметтік әділдік енгізіледі, осы студенттер және персоналдың толық қатысуын талап етеді (Болонский үдерісі 2020 – Еуропалық жоғары білімнің жаңа онжылдықтағы кеңістігі // жоғары білім үшін жауапты Еуропалық

министрлері Конференциясының Коммюникесі, Левен / Лувен-ла-Нев, 2009 жылы 28-29 сәуір).

Болон үдерісіне Қазақстанның қатысуы жоғары білімдер аумағында салыстырмалы жүйені қабылдау арқылы Еуропалық білімге қол-жетерлік жағдай туғызуға, білім сапасын арттыруға және студенттер мен профессор-оқытушылар құрамының мобильдік деңгейін көтеруге мүмкіншілік туғызады. Болон үдерісі – жоғарғы білімнің біртұтас еуропалық кеңістік құру мақсатымен Болон келісім-шарты шеңберінде білім жүйелерін үндестіру және жақындастыру үдерісі. Сонымен бірге білім және ғылымның ұлтаралық қатынасы әлемде қазақстандық білім беру бағдарламаларын, оқу жоспарларын, еуропалық өңірде отандық дипломдардың еркін конверсиялануын, бітірушілердің кез-келген елде жұмысқа орналасу құқығын мойындауға мүмкіндік береді.

Қазақстан Республикасы Орталық Азия мемлекеттерінің арасында Болон декларациясының мүшесі және еуропалық білім беру кеңістігіне толық құқықты қатысушы болған тұңғыш мемлекет болып табылады. Болон үдерісіне қосылғаннан кейін, қатысушы елдер оның негізгі қағидаларын орындау міндеттемелерін қабылдады.

Еуропалық жоғары білім аймағын құру және еуропалық жоғары білім жүйесін әлемге тарату үшін аса маңызды деп қарастырылады.

Болон үдерісінің міндетті қағидалары: Жоғары білімнің үш деңгейлі жүйесі; ECTS академиялық несиелер; Жоғары оқу орны студенттерінің, оқытушыларының, және әкімшілік қызметкерлерінің академиялық мобильдігі; Дипломға берілген еуропалық қосымша; Жоғары білімнің сапасын бақылау; Біртұтас еуропалық зерттеу кеңістігін құру.

Ұсынымдық шамалардың ұсынымдық сипаты бар және де Болон үдерісі қағидаларын таратуда бұлар маңызды болып табылады [5].

Болон үдерісінің ұсынымдық қағидаларына: Біртұтас еуропалық бағалаулар; Студенттердің белсенді қатысуы; Аз қамтылған студенттерді әлеуметтік қолдау; Өмір бойы білім алу.

Факультативтік қағидалар жұмыс берушілердің мүдделері және қоғам талаптарын есепке алынып оқу үдерісін жоспарлауда және ұйымдастыруда аса маңызды болып келеді.

Болон үдерісінің факультативтік қағидаларын: Дайындау бығыттары бойынша білім беру мазмұнын үндестіру; студенттердің дәстүрлі емес оқу траекториясы, таңдау бойынша курстар; модульдік жүйе; қашықтықтан оқыту, электрондық курстар; оқытушылар мен студенттердің академиялық рейтингтері.

Әлемдегі тарихи және әлеуметтік-экономикалық өзгерістер. Болон үдерісінің негізгі қағидалары.

Қазақстанның Болон үдерісіне қосылуы.

Болон үдерісіне қатысты Қазақстан Республикасында жоғары білімді дамытудың заман талабына сай тенденциялары

Ұлы Хартияға қол қойған ЖОО бірыңғай білім беру кеңістігін құру мөлшерлемелері.

Болон процесі деп жоғары білімнің еуропалық бірегей кеңістігін жасау процесін айтады. Ол соңғы жылдары еуропалық аймақта қарқынды дамып келе жатқан интеграциялық үрдістердің айқын көрінісі болып табылады. Еуропада біртіндеп бірегейленіп келеді: ортақ экономикалық кеңістік құрылды, шекаралар ашылды, бірегей валюта енгізілді, ортақ еуропалық еңбек нарығы қалыптастырылды. Бұл жағдайларда жоғары білім жүйесінің ала-құлалығы, берілетін біліктіліктердің сәйкессіздігі жоғары білікті жұмыс күшінің ұтқырлығын тежейді.

1.2 Болон процесі тарихынан, кезеңдерінің сипаттамасы

Болон процесі тарихында үш кезеңді :

1) алғышарт: Университеттердің Ұлы Хартиясынан (1988 ж.) Болон Декларациясына дейін;

2) басталуы: Болон Декларациясы (1999 ж.);

3) дамуы: Болон Декларациясынан кейін.

Еуропалық университеттер қауымдастығын және жоғары білімнің бірегей еуропалық кеңістігін құру идеясын Итлиядағы және жалпы Еуропадағы ең ежелгі Болон университеті ұсынып отыр. 1986 жылы өзінің 900 жылдық мерейтойына дайындалу барысында, ол Еуропаның барлық цуниверситеттеріне Университеттер Ұлы Хартиясын - Magna Charta Universitarum – қабылдауға үндеу тастады. Бұл ұсыныс ерекше ынтамен қабыл алынды және 1988 жылғы мерекелік салтанат барысында университеттік білімнің тұрақты құндылықтарын және әмбебаптығын ұсынатын, сонымен қатар олардың арасындағы тығыз байланысқа шақыратын бұл құжатқа 80-ге жуық ЖОО-дары ректорлары қол қойды.

Біртіндеп еуропалық жоғары білімнің ықпалдасу үдерісі университет деңгейінен мемлекеттік деңгейге көтеріле бастады. 1998 жылы Париждегі әлемге әйгілі Сорбон университеті қабырғасында мерейтой барысында 4 елдің білім министрлері (Франция, Ұлыбритания, Германия, Италия) кеңесі болып өтті. Олар қол қойған «Жоғары білімнің еуропалық жүйесінің сәулетін үйлестіру туралы» Сорбон декларациясы алғашқы рет еуропалық жоғары білім аймағын жасаудың стратегиялық мақсатын дәлелдеді және оқиғалардың бұдан әрі дамуын жеделдетті.

Ал 1999 жылы Magna Charta отаны Болоньяда тарихи жағдай орын алды, білімге жауапты отыз еуропалық министрлердің Бірінші конференциясы өтті. Олар қабылдаған, «Еуропалық жоғары білім аймағы» декларациясы салыстырмалылыққа жеткізетін негізгі мақсаттарды және Еуропа елдеріндегі жоғары білімнің ұлттық білім беру жүйелерін үндестіруді анықтады. 2010 жылы аяқталуы тиіс Болон процесі осы декларациядан бастау алады.

Бұдан әрі еуропаның білім министрлерінің кездесулері тұрақты түрде өте бастады және әр кездесу сайын Болон процесі қатарына жаңа елдер қосылатын болды. 2001 жылы министрлер Прагада бас қосты, 2003 жылы – Берлинде кездесті. Берлин конференциясы барысында Болон Декларациясына қол қойған елдер саны, Ресейді қоса алғанда қырыққа жетті. Төртінші кездесу Норвегияның Берген қаласында 2005 жылдың мамыр айында өтті. Ол жерде Болон процесіне енуге Украинамен бірге бұрынғы Кеңес Одағының бес елі құлық танытты. Бесінші кездесу 2007 жылы Лондонда, ал алтыншысы – 2009 жылы Левен/ Лувен-ла-Невада, жетіншісі – 2010 жылы Будапештте, сегізіншісі – 2012 жылы Бухарестте орын алды. Қазақстан Болон Декларациясына 2010 жылы қол қойды. Министрлердің шектік конференцияларынан бөлек Болон процесі шеңберінде, оның жекелеген аспектілеріне арналған бірқатар халықаралық шаралар да өткізіледі [6].

Шығу параметрлерге бағытталып орындалған, білім беру мемлекеттік стандарттары және негізгі білім беру бағдарламалары жоғары кәсіптік білім беру және жұмыс нарығы арасындағы көпір бола алады.

Сонымен қатар, нарық, өзгеру динамикасына, жоғары біліммен салыстырғанда, тез арада кері жауап береді. Осыған орай нарық жоғары мектепке жағымды әсер етеді, әлеуметтік тапсырыс берушілер санын арттырады. Бір жағынан, білім бері нәтижелері және құзыреттер «бірыңғай валюта» және жұмыс берушілер жоғары оқу орын арасында бірыңғай коммуникативтік тіл ретінде шығады. Басқа жағынан, педагогикада кеңінен тарап келе жатқан «қызметілік тәсіл» құзыреттілік амал арқылы нақты жүзеге асырыла алады (философтар айтқандай, «шешіледі»). Өзіміздің педагогикалық дәстүрге жақын тұратын тұлғалық тәсіл өзінің көрінісін студенттерге бағытталған білім беру үдерісінде табады. Биггс айтқандай, тәрбиелеу және оқыту екі субъектілерінің қызметтер синергиясы қалыптасады, немесе оқушы және оқытушы жүзеге асырып жатқандардың арасында «конструктивтік келісілу» орнатылады.

Мазмұнына қарай студентке бағытталған білім беру үдерісі отандық ЖОО бітірушілердің «құзыреттер капиталын» өсіруге мүмкіндік береді. Білім беру тәжірибесін жинақтау, жетістіктерін көрсету және тарату бүкіл академиялық қауымдастық үшін ортақ тәжірибеге айналады. Осындай жаңалықтарды енгізу үшін жетілдірілген оқыту технологиялары, студенттер және оқытушылардың жаңа жұмыс әдістері, жаңа білім беру ортасы, қайта қарастырылған бағалау құралдары және т.б. қажет. Жалпы бағалауда басым бағыт білім алушының құзыреттерді меңгеруін анықтау.

Еуропаның тәжірибесі көрсеткендей, аталған үдерісті жүзеге асыру көптеген жылдарға созылады. Осы үдерісте жаңа әдістермен қатар дәстүрлі тәрбиелеу-оқыту әдістерді де сақтап қалу керек, оларды болон үдерісінің концептеріне сәйкестендіру қажет. Осы талаптарға сәйкес болу үшін қалыптасқан, бір жүйеге келтірілген құзыреттілік оқыту тәсілінің технологиясы әлі де орын алған жоқ [6].

Жұмыс мазмұны және орындау тәртібі.

Бакалаврларды дайындаудағы құзыреттілік тәсілдің мән-мағынасы

Студенттердің кәсіптік құзыреттіліктерін қалыптастыру.

Бітіруші дайындаудың құзыреттілік моделі.

Ашық білім берудің негізгі қағидалары.

Болон процесі - еуропалық жоғары кәсіби білімде біртұтас жалпы - еуропалық білім кеңістігін қалыптастыруға бағытталған жаһандану үрдісінің көрінісі. Алғашқы еуропалық университеттің отаны - Болонья қаласының (Италия) құрметіне аталған Болондық декларациямен (1999 ж.) бекітілген. 2004 жылға дейін Болондық процеске 40 ел мүше болды. Мүше-мемлекеттердің ағымдағы мәселелерін талқылау мақсатында мерзімдік кездесулерді ұйымдастыруды көздейді. Болон процесі демократиялық жоғары технологиялық ақпараттық нарықтық қоғам талаптарына сай келетін және жеке бағыттылықты, тандау еркіндігін және өзіндік білім жолын игерумен, білім жинаудың ақпараттық-ізденімпаздық сипатын қалыптастыруды мақсат тұтады. Болон процесінің басты мақсаттарының құрамында еуропалық мәдени құндылықтарды дамытудағы университеттердің негізгі басты орнын мойындау; жоғары білімді қоғам талаптарына сай бейімдеу қажеттігі; білім орталықтарына қол жеткізу мақсатындағы азаматтардың жұмылуы; түлектердің кәсібін айқындауда түсінуге жеңіл, салыстыруға боларлықтай дәрежелер мен мамандықтар қабылдау; әртүрлі мәдениеттерге, тілдерге, ұлттық жүйелерге сыйқұрметпен қарау; университеттік автономияны және академиялық еркіндіктерді дамыту; үздіксіз білім беру; Болон процесі мүшелерінің арасында сенім философиясын орнату жатады. Ресмизаңдық тұрғыда Болон процесі Батыс Еуропа мен Қазақстанда қалыптасқан кәсіби білім деңгейін біркелкі "бакалавр-магистр" формуласымен теңестіріп, қазақстандық жоғары білім құжаттарының Еуропада мойындалуына жол ашып, мүмкіндік береді.

Болон процесі (Болондық кайтақұрылулар) – жоғары білім министрлерінің Декларациясына сәйкес, еуропалық жоғары білім жүйесін жақындату процесін белгілеу үшін жиі пайдаланылып жүрген термин. (Париж, 1998; Болонья, 1999; Прага, 2001; Берлин 2003).

Болон процесі – жалпы қызмет принциптеріне негізделген жоғары білімнің біріңғай еуропалық жүйесінің құрылу процесі.

Еуропалық білімнің бәсекелестікке қабілеттілігін және тартымдылығын жоғарылату;

ұлттық білім жүйелерін жақындастыру;

жоғары білімнің ұлттық жүйесін реформалауды қарастыратын жоғары білімнің құрылымдық қайта құрылу процесі, көпдәрежелі жоғары білімді енгізу;

академиялық кредиттер жүйесін қабылдау;

білім сапасын бақылау;

студенттер мен оқытушылардың мобильділігін кеңейту;

нәтижелерге және студенттікорталықтандырылған оқытуға бағытталу - Болон процесі шеңберіндегі басты ұстанымдарға жатады.

Болон реформалары «нәтижелерге бағытталу» және «студенттікорталықтандырылған оқыту» терминдерімен сипатталады. Бұл жерде сөз, оқыту нәтижелерін кең мағынада түсінуде болып отыр. Осы терминдер ECTS, модуляризациямен және институционалдық еркіндікпен байланыста болуды болжай отырып, педагогикалық практиканың алға жылжуының негізгі элементтері болуы керек.

Болон процесінің үш деңгейінің арасында баланс болу керек: өкіметке, жоғары оқу орындарына және студенттерге қатысты еуропалық деңгейде белгіленген мақсаттар; процесті жүзеге асырудағы жоолардың алатын негізгі рөлі; ұлттық стратегиялардың рөлі және алдыңғы екі деңгейдің бірігуіндегі және әрбір елдегі процестерге көмек көрсетудегі заңдылықтар.

Болон процесі – еуропа аймағындағы жоғары білім беруді және ғылыми зерттеулерді қорғау және жақсарту құралы, мөлдірлік пен мобильділікті көтеру құралы болып табылады. Болон процесі жоғары оқу орнының қоғамдағы орнын мойындайды және сапаға ерекше мән береді, бірақ сапаны қолдау мен оны жоғарылату, жүйе мен оның кадрларына берілетін мемлекеттік инвестицияны көтеруді талап ететіндігін айтады.

1999 жылдың 19 маусымында, Болон қаласында өткен арнайы конференцияда 29 еуропалық елдердің министрлері «Еуропалық жоғары білім аймағы» декларациясын басқаша Болон декларациясын қабылдауы, Процестің ресми басталуы болып саналады. Болон процесіне басқада елдердің қосылуына болады. Кейіннен үкіметаралық кездесулер Прагада (2001), Берлинде (2003), Бергенде (2005), Лондонда (2007), Лувенде (2009), Будапешт-Венада (2010) өткізілді. Қазіргі таңда Болон процесі 47 елді біріктіруде.

Болон процесінің негізгі мақсаттары:

- жоғары білімнің еуропалық аймағы - бұл азаматтардың жұмысқа орналасу мүмкіншілігін жоғарлату мақсатында ұтқырлығын дамытудағы маңызды бағыт;

- еуропаның зияткерлік, мәдени, әлеуметтік және ғылыми-техникалық потенциалын құру және нығайту; еуропалық жоғары мектептің әлемдегі мәртебесін жоғарлату;

- басқа білім жүйелерімен студенттерге, қаржыға, ықпалға күресу мақсатында еуропалық жоғары оқу орындарының бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету; ұлттық жоғары білім жүйелерінің жоғары салыстырылымдылығы мен сәйкестілігіне жету; білім сапасын арттыру;

- еуропалық сана қозғалтушысы болып қарастырылатын, еуропалық мәдени байлықты дамытудағы университеттердің маңыздылық орнын жоғарлату [7].

Болон процесіне қосылу

Болон процесіне елдер ерікті негізде, тиісті декларацияға қол қоюы арқылы қосылады. Олар өзіне, кейбірі мерзімдермен шектелген, нақтылы міндеттемелерді жүктейді:

2005 жылдан бастап Болон процесіне қатысушы елдердің ЖОО барлық бітірушілеріне бакалавр және магистр дипломдарына біртұтас үлгілі еуропалық қосымшаларын тегін беруді бастау;

2010 жылға дейін ұлттық білім жүйелерін Болон декларациясының қағидаларына сай реформалау.

Болон процесін басқару құрылымы

Болон процесін дамыту және құрылым жөніндегі барлық сұрақтарға шешім қабылдайтын жоғары орган, екі жылда бір жиналатын, қатысушы елдердің министрлер мәжілісі болып табылады. Министрлер мәжілістері арасында Болон процесінің басқарушы органы болып Болон жұмыс тобы (Bologna Follow-up Group) болып саналады, оның құрамына әр елдің 2-3 өкілі кіреді, әдетте біреуі тиісті министрліктен және біреуі елдің академиялық бірлестігінен. Болон жұмыс тобына сол мерзімде Еуроодақта төрағалық ететін елдің өкілі төрағалық етеді. Топ Болон процесі сұрақтарына қатысты халықаралық тақырыптық семинарлар кестесін бекіту, кезекті министрлер мәжілісіне ақпарат жинақтау, мәжіліске енгізу алдында қатысушы елдердің баяндамаларын талқылаумен айналысады және т.б. Болон тобының мүшелерінен, келесі министрлер мәжілісі өткізілетін елдің, алдыңғы жылы Еуроодақта төрағалық еткен елдің өкілдерінен бір жылға төрағалық ететін Кеңес (Board) сайланады, ол төраға және вице-төрағадан құрылады, сонымен қатар Еурокомиссия өкілдері және дауыс беру құқығы бар Еуропалық университеттер ассоциясының мүшелері (EUA), Еуропалық жоғары оқу орындары ассоциясы (EURASHE) және Еуропа студенттерінің Ұлттық одақтарының (ESIB) өкілдері кіреді. Сонымен қатар хатшылық құрылады: оның құрамына министрлер мәжілісі өтетін елдің 3 Білім министрлігі қызметкерлері кіреді. Хатшылық Кеңес пен Топтың жұмысын қамтамасыз етуге бағытталған ұйымдастыру және техникалық жұмыстармен айналысады.

Болон процесінің негізгі мақсаттары.

Болон декларациясы мәтінінде интеграциялық үдерістің алты негізгі мақсаты тұжырымдалған:

1. Жеңіл түсінілетін және салыстырмалы деңгейлер жүйесін қабылдау, оның ішінде еуропалық азаматтардың еңбекпен қамтылуын және еуропалық жоғары білім жүйесінің халықаралық бәсекеге қабілеттілігін арттыру мүмкіндігін қамтамасыз етуге арналған жалпы Еуропалық дипломға Қосымшаны енгізу арқылы.

2. Деңгейге дейінгі (undergraduate) және деңгейден кейінгі (graduate) - екі циклге негізделген жүйені қабылдау. Екінші циклге қол жеткізу ұзақтығы үш жылдан кем болмайтын оқытудың бірінші циклын сәтті аяқтауды талап етеді. Бірінші циклді аяқтағанда берілетін дәреже, еуропалық еңбек нарығында талап етілетін тиісті деңгейдегі біліктілік болуы тиіс. Екінші цикл

көптеген Еуропа елдеріндегідей магистр дәрежесіне және/немесе доктор дәрежесіне қол жеткізуге алып келуі тиіс.

3. Кең ауқымды студенттік ұтқырлықты қолдаудың тиісті құралы ретінде ECTS – еуропалық кредитті трансферлеу жүйесі - үлгісі бойынша кредиттер жүйесін енгізу. Кредиттер қабылдаушы мүдделі университеттер оларды таныған жағдайда, жоғары болып табылмайтын, оның ішінде бүкіл өмір бойына білім алу (lifelong learning – LLL) шеңберінде де алынуы мүмкін.

4. Төмендегілерге назар аудара отырып, еркін қозғалысты тиімді жүзеге асыруда кедергілерді артқа тастау жолымен ұтқырлыққа көмектесу:

- оқушыларға білім алуды және практикалық дайындықты, сонымен қатар ілеспе қызметтерді алуға қол жеткізу мүмкіндігін қамтамасыз етуі тиіс;
- оқытушыларға, зерттеушілерге және әкімшілік қызметкерлерге, олардың заңмен белгіленген құқықтарына еш зиянсыз, еуропалық аймақта зерттеулер, оқытулар және машықтанулар өткізуіне жіберген уақыты кезеңдері танылуы қамтамасыз етілуі тиіс.

5. Салыстырмалы критерийлер және әдіснамаларды әзірлеу мақсатында, білім беру сапасын қамтамасыз етуде еуропалық әріптестікке көмектесу.

6. Жоғары білімдегі қажетті еуропалық көзқарастарға көмек көрсету, әсіресе оқу жоспарларын дамытуға, институт аралық әріптестікке, ұтқырлық сызбаларына, бірлескен оқыту бағдарламаларына, ғылыми зерттеулерді өткізуге және практикалық дайындалуға қатысты.

Жоғарыда айтылғандардан, болашақ еуропалық үйлестірілген үлгі үшін көптеген еуропалық және тек еуропалық қана емес елдерде әртүрлі нұсқаларда қолданылатын, Ұлыбритания мен АҚШ үшін әдеттегі болып табылатын жоғары білімнің екі деңгейлік жүйесі (бакалавриат – магистратура) болып табылады. Екі деңгейлік жүйені таңдау үшін дәлелді негіздер болуы тиіс. Қазіргі таңда білімді тұрақты түрде толықтырып отыру қажет. Сондықтан, түлекті ауқымды дайындықтан өткізу және білімін, шеберлігін және машықтарын қажеттілігіне байланысты толықтыруға, жаңғыртуға үйрету қажет. Бакалавриат осындай дайындыққа бағытталған (әртүрлі жүйелерде – 3-тен 4 жылға дейін). Бакалавриат аяқталған жоғары білім береді, бакалавр дипломын алған түлектер тиісті штаттық қызметтерді атқара алады. Магистратура (әдетте 1 – 2 жыл) бір жақты және тереңдетілген мамандандыруды меңзейді, магистрант негізінен ғылыми-зерттеушілік және/немесе оқытушылық жұмыстарға бағытталған.

Кәсіптік білімге заманауи көзқарастың негізгі ерекшелігі оның үздіксіздігі, біліктілікті тұрақты түрде жетілдірудің, бүкіл өмір бойына оқудың (LLL) қажеттілігі болып табылады. Болон декларациясында бұл жағдайға ерекше назар аударылған.

Болон процесінің 2010 жылға дейінгі негізгі мақсаттары

- жоғары білімнің еуропалық аймағын азаматтардың, еңбекке қамтылу мүмкіндігімен ұтқырлықтарын дамытудың негізгі бағыты ретінде құру;

- Еуропаның зияткерлік, мәдени, әлеуметтік және ғылыми-техникалық әлеуетін қалыптастыру және бекіту;
- еуропалық жоғары мектептің әлемдегі беделін арттыру;
- Еуропалық ЖОО-дарының студенттер, қаржы, ықпал үшін басқа білім беру жүйелерімен күресіндегі бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету;
- жоғары білімнің ұлттық жүйелерінің салыстырмалылығына және үйлесімділігіне қол жеткізу;
- білім сапасын арттыру;
- университеттер еуропалық сананың тасымалдаушысы ретінде қарастырылатын, еуропалық мәдени құндылықтарды дамытудағы университеттердің орталық рөлін арттыру.

Болон процесіне қатысушылар саны өзгеру мүмкін, себебі оның артықшылықтары көп.

Мемлекеттер Болон процесіне ерікті түрде тиісті декларацияға қол қоя отырып кіреді.

1.3 Болон процесіне қатысушылар, қатысудың артықшылықтары

Болон процесі 47 елді біріктіреді
(2012 жылға жағдай бойынша)

Австрия, Исландия, Ресей, Әзірбайжан, Испания, Румыния, Албания, Италия, Сербия, Андорра, Қазақстан, Словакия, Армения, Кипр, Словения, Бельгия, Латвия, Түркия, Болгария, Литва, Украина, Босния және Герцеговина, Лихтенштейн, Финляндия, Ватикан, Люксембург, Франция, Ұлыбритания, Македония, Хорватия, Венгрия, Мальта, Чехия, Германия, Молдова, Черногория, Грекия, Нидерланды, Швейцария, Грузия, Норвегия, Швеция, Дания, Польша, Эстония, Ирландия, Португалия.

Қатысушы ұйымдар: Еуропалық Комиссия

Кеңесші мүшелер:

Еуропалық Кеңес (Council of Europe)

Еуропалық Жоғары Білім Орталығы (UNESCO-CEPES)

Жоғары білім мекемелерінің Еуропалық қауымдастығы (EURASHE)

Студенттердің Еуропалық бірлестігі (ESU)

Жоғары білім сапасын қамтамасыз ету бойынша Еуропалық Қауымдастық (ENQA)

Халықаралық білімнің Еуропалық құрылымы (EI)

Еуропалық өнеркәсіп иелері және жұмыс берушілер конфедерациялары Одағы (BUSINESSEUROPE)

BFUG-дің Төрағалары және вице – төрағалары

Левен/Лувен-ла-Нев коммуникесінде министрлер болашақта Болон процесін ЕО-қа төрағалық етуші ел және ЕО-қа кірмейтін елмен біріге отырып басқарады деп шешті. Аталмыш шешімді практикада жүзеге асыру үшін 2009 жылдың 28-29 қыркүйегінде Стокгольмдегі жиналыста Болон тобы төмендегідей шешім қабылдады:

Семестр төраға	ЕО-тағы Төрағалық Вице-төраға	ЕО-қа кірмейтін елдер қатарынан	
2010ж. 1 шілдесі-31 желтоқсаны		Бельгия	Албания
2011 ж. 1 қаңтары-30 маусымы		Венгрия	Андорра
2011 ж. 1 шілдесі-31 желтоқсаны		Польша	Армения
2012 ж. 1 қаңтары-30 маусымы		Дания	Әзірбайжан
2012 ж. 1 шілдесі-31 желтоқсаны		Кипр	Босния және Герцеговина
	Армения		
2013 ж. 1 қаңтары-30 маусымы		Ирландия	Хорватия
2013 ж. 1 шілдесі-31 желтоқсаны		Литва	Грузия
2014 ж. 1 қаңтары-30 маусымы		Греция	Исландия
2014 ж. 1 шілдесі-31 желтоқсаны		Италия	Ватикан
2015 ж. 1 қаңтары-30 маусымы		Латвия	Қазақстан
2015 ж. 1 шілдесі-31 желтоқсаны		Люксембург	Лихтенштейн
2020 жылы	Министрлер Конференциясын қабылдаушы тарап (әлі анықталған жоқ)		
2016 ж. 1 қаңтары-30 маусымы		Нидерланды	Молдова
2016 ж. 1 шілдесі-31 желтоқсаны		Словакия	Монтенегро
2017 ж. 1 қаңтары-30 маусымы		Мальта	Норвегия
2017 ж. 1 шілдесі-31 желтоқсаны		Ұлыбритания	Ресей
Федерациясы			
2018 ж. 1 қаңтары-30 маусымы		Эстония	Сербия
2018 ж. 1 шілдесі-31 желтоқсаны		Болгария	Швейцария
Министрлер Конференциясын қабылдаушы тарап (әлі анықталған жоқ)			
2019 ж. 1 қаңтары-30 маусымы		Австрия	Республика Бұрынғы Югославия
2019 ж. 1 шілдесі-31 желтоқсаны		Румыния	Түркия
2020 ж. 1 қаңтары-30 маусымы		Финляндия	Украина

ЕО төрағаларын және ЕО-қа кірмейтін елдер төрағаларын, Болон процесі Ео-та төрағалық етуші елмен және ЕО-қа кірмейтін елмен тең дәрежеде басқарылатынын айқын жеткізетіндей етіп төрағалар ретінде (төраға мен теңтөраға ретінде емес) қабылдауға.

Әрбір төрағалық етуші командаға екі төраға және вице-төраға арасында міндеттерді бөлу құқығын беруге [3].

2010 жылдың 1 шілдесінен бастап төрағалық етудің жаңа жүйесін бастауға

ЕО-қа кірмейтін елдерден төрағаларды тағайындауда әліппелік тәртіпті қолдануға.

Үш таңдалып алынған мүшелерді төрағалықтан кетіп бара жатқан, қазіргі және төрағалыққа кірісуші ЕО-қа кірмейтін елдер төрағаларымен алмастыру бойынша BFUG Кеңесі құрамын түзетуге.

Осы процесті еңгізу үшін негізгі құжат қабылданды ол: Жоғары білімнің еуропалық кеңістігін құру туралы Будапешт-Вена декларациясы (Будапешт-Вена, 2010 ж.11-12 наурызы)

1. Біз, Болон процесіне қатысушы елдердің жоғары білімі үшін жауапты министрлер, 2010 жылдың 11 және 12 наурызында Будапештте және Венада, 1999 жылғы Болон декларациясында қарастырылғандай Жоғары білімнің еуропалық кеңістігін (ЖБЕК) ашу үшін жиналды.

2. Бірлескен келісілген қатысу критерийлеріне негізделі отырып, біз Қазақстан Республикасын Жоғары білімнің еуропалық кеңістігіне жаңа қатысушы-ел ретінде қолдаймыз.

3. 1999 жылғы Болон декларациясы 2010 жылға қарай, жоғары оқу орындары қоғамда өздерінің білімге негізделген әр алуан міндеттерін орындай алатын; және студенттер неғұрлым тиімді білім беру траекториясын таңдай алатын, ұтқырлықтан олардың біліктіліктерін әділ тануға сәйкес пайда көре алатын халықаралық деңгейде тартымды және бәсекелестікке қабілетті Жоғары білімнің еуропалық кеңістігін қалыптастыру мүмкіндігін алға қойған болатын.

4. 1999 жылдан бастап Еуропалық мәдени конвенцияның 47 қатысушысы ЖБЕК –ті қалыптастыру идеясына қосылды және оны жүзеге асыруда айтарлықтай жетістіктерге жетті. Мемлекеттік органдардың, жоғары оқу орындарының, олардың қызметкерлері мен студенттерінің, сонымен қатар жұмыс берушілердің, сапаны қамтамасыз ету бойынша агенттіктердің, халықаралық ұйымдардың және еуропалық институттардың арасындағы бірегей ынтымақтастықта, біз сенімге, әріптестікке және мәдениеттердің, тілдердің, жоғары білім жүйелерінің әралуандығына негізделген Жоғары білімнің еуропалық кеңістігін қалыптастыру бойынша реформалар топтамасын жүзеге асырдық.

5. Болон процесі, және оның нәтижесі Жоғары білімнің еуропалық кеңістігі, жоғары білім саласындағы аймақтық, трансшекаралық әріптестіктің теңдессіз мысалы бола отырып, әлемнің басқа бөліктерінде айтарлықтай қызығушылықтар туғызды және де Еуропалық білімді жаһандық деңгейде неғұрлым көрнекі етті. Біз бұл туған қызығушылықты қолдаймыз және бүкіл әлемдегі біздің серіктестерімізбен ынтымақтастығымызды және саяси диалогымызды белсендіруге тырысамыз.

6. Біз тәуелсіз бағалау нәтижелерінен және Болон процесіне қатысушы ұйымдар баяндамаларынан хабардар болдық. Біз ЖОО-дары, олардың қызметкерлері және студенттері, күн өткен сайын Болон процесінің мақсаттарымен келісетіндігі туралы пікірлерді қолдаймыз. Болон реформаларын жүзеге асыру барысында көп нәрсеге қол жеткізілгендігіне қарамастан, баяндамалар оқу жоспары мен дәрежелері реформасы, сапаны қамтамасыз ету, дипломдарды тану, ұтқырлық және әлеуметтік өлшемдер сияқты ЖБЕК-ті қалыптастыру бойынша бірқатар әрекеттердің әртүрлі дәрежеде жүзеге асырылып отырғандығын көрсетеді. Жақында бірқатар елдерде болып өткен, ішінара Болон процесімен байланысты емес әрекеттерге бағытталған наразылық акциялар, Болон процесінің бірқатар бағыттарының тиісті түрде түсіндірілмегендігін және жүзеге асырылмағандығын көрсетеді. Біз мұны мойындаймыз және білім беру

саласы жұмысшылары және студенттер тарапынан орын алған сыни пікірлерге құлақ асатын боламыз. Біз бұдан ары да жұмыстарды атқарудың, оның ішінде студенттер мен қызметкерлердің қатысуымен, еуропалық, ұлттық және институционалды деңгейлерде Жоғары білімнің еуропалық кеңістігін қалыптастыру бойынша міндеттерді жүзеге асыру үшін қажеттілігін қарастырғанбыз.

7. Біз, министрлер Левен және Лувен-ла-Неве конференцияларында қабылданған Коммюникеде белгіленген, келесі он жылдыққа арналған келісілген мақсаттар мен шаралар жоспарларын толықтай және тиімді жүзеге асыру бойынша міндеттемелерге бұлжымастығымызды білдіреміз. Жоғары оқу орындарымен, оқытушылармен, студенттермен және басқа да мүдделі тараптармен тығыз өзара қарым-қатынаста бола отырып, біз оқытушылар мен студенттердің ұтқырлығын, белсендіру, ЖОО-дарында оқыту және білім беру процесін жақсарту, түлектердің жұмысқа тартылу мүмкіндіктерін арттыру және жоғары білімнің қол жетімділігін қамтамасыз ету мақсатында басталып қойылған реформаларды аяқтау үшін барлық күшімізді жұмсайтын боламыз.

8. Біз, министрлер ЖОО-дарының академиялық еркіндіктерін, дербестіктерін және есептіліктерін Жоғары білімнің еуропалық кеңістігінің негізгі принциптері ретінде қамтамасыз ету бойынша міндеттемелерімізді тағы да растаймыз және ЖОО-дарының әлеуметтік ынтымақтылықты күшейтудегі және бейбіт демократиялық қоғамды күшейтудегі рөлін айта кеткіміз келеді.

9. Біз, ғылыми қауымдастықтың - ЖОО-дары басшыларының, оқытушылардың, зерттеушілердің (ғалымдардың), әкімшілік қызметкерлердің және студенттердің - Жоғары білімнің еуропалық кеңістігін қалыптастырудағы, оқушылардың мансабында және демократиялық мемлекеттер азаматтары ретіндегі өмірлерінде, сонымен қатар олардың тұлғалық өсуіне мүмкіндік беретін білімді, машықтарды және құзыреттерді алу мүмкіндіктерін қамтамасыз етудегі негізгі атқаратын рөлін түсінеміз. Біз, қызметкерлерге өздерінің алдарына қойылған міндеттерді атқарулары үшін қолайлы жағдайлардың қажет екендіктерін майындаймыз. Біз жоғары оқу орындары қызметкерлері мен студенттерін Жоғары білімнің еуропалық кеңістігінің қызметіне және бұдан әрі дамуы үдерісіне тартудың неғұрлым тиімді механизмдерін пайдалануға міндеттенеміз. Біз еуропалық, ұлттық және институционалдық деңгейлерде, Болон процесі шеңберінде шешімдерді әзірлеуші және қабылдаушы құрылымдарға қызметкерлер мен студенттердің қатысуларын толықтай қолдаймыз.

10. Біз, барлық мүдделі тараптарды оқытудың тұрақты және икемді тәсілі идеясын жүзеге асыруға мүмкіндік беретін, студенттің қажеттіліктеріне бағытталған білім беру дамытуға және білім алу және жұмыс істеу үшін қолайлы жағдайлар жасауға шақырамыз. Бұл сонымен қатар халықаралық желілердегі оқытушылар мен зерттеушілер тарапынан ынтымақтастықты талап етеді.

11. Біз министрлер, жоғары білімнің қоғам жауапкершілігі екендігін тағы да растаймыз. Біз қазіргі қиын-қыстау экономикалық жағдайларға қарамастан, ЖОО-дарына мемлекеттік билік органдары бақылауында және бекітілген құрылымдар шеңберінде қажетті қорларды қамтамасыз ету міндеттемелерін аламыз. Біз жоғары білімнің әлеуметтік және экономикалық дамудың, сонымен қатар әлемдегі білім негізінде орын алып отырған инновациялардың, негізгі факторы болып табылатынына сенімдіміз. Сондықтан, біз жеткіліксіз ұсынылған топтарға ерекше назар аудара отырып, сапалы білім алу үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету үшін әлеуметтік аспектілер бойынша біздің қатысуымызды нығайта беретін боламыз.

12. Біз, Жоғары білімнің еуропалық кеңістігін қалыптастыру үшін жауапты министрлер, Болон процесі бойынша Бақылаушы топты, Болон процесінің келісілген принциптерін тиімді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін шараларды және бүкіл Жоғары білімнің еуропалық кеңістігі аумағындағы әрекеттері жоспарын, оның ішінде өзара оқыту, танысу сапарлары және ақпарат алмасу бойынша басқа да шаралар сияқты жұмыстың қосымша әдістерін әзірлеу жолымен, ұлттық және институционалдық деңгейлерде ұсынуды сұраймыз. Жоғары білімнің еуропалық кеңістігінің үздіксіз дамуы, кеңеюі және нығаюы және Еуропалық ғылыми-зерттеу кеңістігімен өзара қарым-қатынасының бұдан ары күшеюі арқылы, Еуропа келесі он жылдықтың міндеттерін және мәселелерін шешетін болады.

13. Біздің келесі Лёвен коммюникесінде белгіленген мақсаттарды алға жылжыту және қорытындыны шығару бойынша кездесуіміз, 2012 жылдың 26-27 сәуірінде Бухарестте Румынияда орын алатын болады.

Шығу параметрлерге бағытталып орындалған, білім беру мемлекеттік стандарттары және негізгі білім беру бағдарламалары жоғары кәсіптік білім беру және жұмыс нарығы арасындағы көпір бола алады.

Сонымен қатар, нарық, өзгеру динамикасына, жоғары біліммен салыстырғанда, тез арада кері жауап береді. Осыған орай нарық жоғары мектепке жағымды әсер етеді, әлеуметтік тапсырыс берушілер санын арттырады. Бір жағынан, білім бері нәтижелері және құзыреттер «бірыңғай валюта» және жұмыс берушілер жоғары оқу орын арасында бірыңғай коммуникативтік тіл ретінде шығады. Басқа жағынан, педагогикада кеңінен тарап келе жатқан «қызметілік тәсіл» құзыреттілік амал арқылы нақты жүзеге асырыла алады (философтар айтқандай, «шешіледі»). Өзіміздің педагогикалық дәстүрге жақын тұратын тұлғалық тәсіл өзінің көрінісін студенттерге бағытталған білім беру үдерісінде табады. Биггс айтқандай, тәрбиелеу және оқыту екі субъектілерінің қызметтер синергиясы қалыптасады, немесе оқушы және оқытушы жүзеге асырып жатқандардың арасында «конструктивтік келісілу» орнатылады.

Мазмұнына қарай студентке бағытталған білім беру үдерісі отандық ЖОО бітірушілердің «құзыреттер капиталын» өсіруге мүмкіндік береді. Білім беру тәжірибесін жинақтау, жетістіктерін көрсету және тарату бүкіл академиялық қауымдастық үшін ортақ тәжірибеге айналады. Осындай

жаңалықтарды енгізу үшін жетілдірілген оқыту технологиялары, студенттер және оқытушылардың жаңа жұмыс әдістері, жаңа білім беру ортасы, қайта қарастырылған бағалау құралдары және т.б. қажет. Жалпы бағалауда басым бағыт білім алушының құзыреттерді меңгеруін анықтау.

Еуропаның тәжірибесі көрсеткендей, аталған үдерісті жүзеге асыру көптеген жылдарға созылады. Осы үдерісте жаңа әдістермен қатар дәстүрлі тәрбиелеу-оқыту әдістерді де сақтап қалу керек, оларды болон үдерісінің концептеріне сәйкестендіру қажет. Осы талаптарға сәйкес болу үшін қалыптасқан, бір жүйеге келтірілген құзыреттілік оқыту тәсілінің технологиясы әлі де орын алған жоқ [6].

Жұмыс мазмұны және орындау тәртібі.

Бакалаврларды дайындаудағы құзыреттілік тәсілдің мән-мағынасы

Студенттердің кәсіптік құзыреттіліктерін қалыптастыру.

Бітіруші дайындаудың құзыреттілік моделі.

Ашық білім берудің негізгі қағидалары.

Болон процесі - еуропалық жоғары кәсіби білімде біртұтас жалпы - еуропалық білім кеңістігін қалыптастыруға бағытталған жаһандану үрдісінің көрінісі. Алғашқы еуропалық университеттің отаны - Болонья қаласының (Италия) құрметіне аталған Болондық декларациямен (1999 ж.) бекітілген. 2004 жылға дейін Болондық процеске 40 ел мүше болды. Мүше-мемлекеттердің ағымдағы мәселелерін талқылау мақсатында мерзімдік кездесулерді ұйымдастыруды көздейді. Болон процесі демократиялық жоғары технологиялық ақпараттық нарықтық қоғам талаптарына сай келетін және жеке бағыттылықты, тандау еркіндігін және өзіндік білім жолын игерумен, білім жинаудың ақпараттық-ізденімпаздық сипатын қалыптастыруды мақсат тұтады. Болон процесінің басты мақсаттарының құрамында еуропалық мәдени құндылықтарды дамытудағы университеттердің негізгі басты орнын мойындау; жоғары білімді қоғам талаптарына сай бейімдеу қажеттігі; білім орталықтарына қол жеткізу мақсатындағы азаматтардың жұмылуы; түлектердің кәсібін айқындауда түсінуге жеңіл, салыстыруға боларлықтай дәрежелер мен мамандықтар қабылдау; әртүрлі мәдениеттерге, тілдерге, ұлттық жүйелерге сыйқұрметпен қарау; университеттік автономияны және академиялық еркіндіктерді дамыту; үздіксіз білім беру; Болон процесі мүшелерінің арасында сенім философиясын орнату жатады. Ресмизандық тұрғыда Болон процесі Батыс Еуропа мен Қазақстанда қалыптасқан кәсіби білім деңгейін біркелкі "бакалавр-магистр" формуласымен теңестіріп, қазақстандық жоғары білім құжаттарының Еуропада мойындалуына жол ашып, мүмкіндік береді.

Болон процесі (Болондық қайтақұрылулар) – жоғары білім министрлерінің Декларациясына сәйкес, еуропалық жоғары білім жүйесін жақындату процесін белгілеу үшін жиі пайдаланылып жүрген термин. (Париж, 1998; Болонья, 1999; Прага, 2001; Берлин 2003).

Болон процесі – жалпы қызмет принциптеріне негізделген жоғары білімнің біріңғай еуропалық жүйесінің құрылу процесі.

Еуропалық білімнің бәсекелестікке қабілеттілігін және тартымдылығын жоғарылату;

ұлттық білім жүйелерін жақындастыру;

жоғары білімнің ұлттық жүйесін реформалауды қарастыратын жоғары білімнің құрылымдық қайта құрылу процесі, көпдәрежелі жоғары білімді енгізу;

академиялық кредиттер жүйесін қабылдау;

білім сапасын бақылау;

студенттер мен оқытушылардың мобильділігін кеңейту;

нәтижелерге және студенттікорталықтандырылған оқытуға бағытталу -

Болон процесі шеңберіндегі басты ұстанымдарға жатады.

Болон реформалары «нәтижелерге бағытталу» және «студенттікорталықтандырылған оқыту» терминдерімен сипатталады. Бұл жерде сөз, оқыту нәтижелерін кең мағынада түсінуде болып отыр. Осы терминдер ECTS, модуляризациямен және институционалдық еркіндікпен байланыста болуды болжай отырып, педагогикалық практиканың алға жылжуының негізгі элементтері болуы керек.

Болон процесінің үш деңгейінің арасында баланс болу керек: өкіметке, жоғары оқу орындарына және студенттерге қатысты еуропалық деңгейде белгіленген мақсаттар; процесті жүзеге асырудағы жоолардың алатын негізгі рөлі; ұлттық стратегиялардың рөлі және алдыңғы екі деңгейдің бірігуіндегі және әрбір елдегі процестерге көмек көрсетудегі заңдылықтар.

Болон процесі – еуропа аймағындағы жоғары білім беруді және ғылыми зерттеулерді қорғау және жақсарту құралы, мөлдірлік пен мобильділікті көтеру құралы болып табылады. Болон процесі жоғары оқу орнының қоғамдағы орнын мойындайды және сапаға ерекше мән береді, бірақ сапаны қолдау мен оны жоғарылату, жүйе мен оның кадрларына берілетін мемлекеттік инвестицияны көтеруді талап ететіндігін айтады.

1999 жылдың 19 маусымында, Болон қаласында өткен арнайы конференцияда 29 еуропалық елдердің министрлері «Еуропалық жоғары білім аймағы» декларациясын басқаша Болон декларациясын қабылдауы, Процестің ресми басталуы болып саналады. Болон процесіне басқада елдердің қосылуына болады. Кейіннен үкіметаралық кездесулер Прагада (2001), Берлинде (2003), Бергенде (2005), Лондонда (2007), Лувенде (2009), Будапешт-Венада (2010) өткізілді. Қазіргі таңда Болон процесі 47 елді біріктіруде.

Болон процесінің негізгі мақсаттары:

- жоғары білімнің еуропалық аймағы - бұл азаматтардың жұмысқа орналасу мүмкіншілігін жоғарлату мақсатында ұтқырлығын дамытудағы маңызды бағыт;

- еуропаның зияткерлік, мәдени, әлеуметтік және ғылыми-техникалық потенциалын құру және нығайту; еуропалық жоғары мектептің әлемдегі мәртебесін жоғарлату;

- басқа білім жүйелерімен студенттерге, қаржыға, ықпалға күресу мақсатында еуропалық жоғары оқу орындарының бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету; ұлттық жоғары білім жүйелерінің жоғары салыстырылымдылығы мен сәйкестілігіне жету; білім сапасын арттыру;

- еуропалық сана қозғалтушысы болып қарастырылатын, еуропалық мәдени байлықты дамытудағы университеттердің маңыздылық орнын жоғарлату [7].

Болон процесіне қосылу

Болон процесіне елдер ерікті негізде, тиісті декларацияға қол қоюы арқылы қосылады. Олар өзіне, кейбірі мерзімдермен шектелген, нақтылы міндеттемелерді жүктейді:

2005 жылдан бастап Болон процесіне қатысушы елдердің ЖОО барлық бітірушілеріне бакалавр және магистр дипломдарына біртұтас үлгілі еуропалық қосымшаларын тегін беруді бастау;

2010 жылға дейін ұлттық білім жүйелерін Болон декларациясының қағидаларына сай реформалау.

Болон процесін басқару құрылымы

Болон процесін дамыту және құрылым жөніндегі барлық сұрақтарға шешім қабылдайтын жоғары орган, екі жылда бір жиналатын, қатысушы елдердің министрлер мәжілісі болып табылады. Министрлер мәжілістері арасында Болон процесінің басқарушы органы болып Болон жұмыс тобы (Bologna Follow-up Group) болып саналады, оның құрамына әр елдің 2-3 өкілі кіреді, әдетте біреуі тиісті министрліктен және біреуі елдің академиялық бірлестігінен. Болон жұмыс тобына сол мерзімде Еуроодақта төрағалық ететін елдің өкілі төрағалық етеді. Топ Болон процесі сұрақтарына қатысты халықаралық тақырыптық семинарлар кестесін бекіту, кезекті министрлер мәжілісіне ақпарат жинақтау, мәжіліске енгізу алдында қатысушы елдердің баяндамаларын талқылаумен айналысады және т.б. Болон тобының мүшелерінен, келесі министрлер мәжілісі өткізілетін елдің, алдыңғы жылы Еуроодақта төрағалық еткен елдің өкілдерінен бір жылға төрағалық ететін Кеңес (Board) сайланады, ол төраға және вице-төрағадан құрылады, сонымен қатар Еурокомиссия өкілдері және дауыс беру құқығы бар Еуропалық университеттер ассоциясының мүшелері (EUA), Еуропалық жоғары оқу орындары ассоциясы (EURASHE) және Еуропа студенттерінің Ұлттық одақтарының (ESIB) өкілдері кіреді. Сонымен қатар хатшылық құрылады: оның құрамына министрлер мәжілісі өтетін елдің 3 Білім министрлігі қызметкерлері кіреді. Хатшылық Кеңес пен Топтың жұмысын қамтамасыз етуге бағытталған ұйымдастыру және техникалық жұмыстармен айналысады.

Қазақстанның Болон процесіне қосылуы

Болон процесінің толыққанды қатысушысы болып 2010 жылдың наурызында Қазақстан Болон декларациясына қол қойды. Қазақстанның Болон процесіне қатысуының негізгі мақсаты - европа біліміне қолжеткізуді кеңейту және оның сапасын көтеру.

Болон процесіне қосылу Қазақстанның жоғары мектебінің дамуының негізгі бағыттары мен артықшылығын анықтады. Әлемдік білім кеңістігіне ену ұлттың зияткерлік потенциалы мен бәсеке қабілеттілігі қарқынды түрде өсуіне себепкер болады.

Қазақстан өзіне алған міндеттемелері бойынша 2020 жылға дейін келесі іс-шаралар атқарылуы тиіс: «ашықтылықты» қамтамасыз ету, біртепті білім циклдерін кең ауқымды тарату арқасында барынша жоғары түрде салыстыру, бірыңғай білім несиелерінің жүйесін енгізу, алынып отырған біліктілікті арттыру мамандықтарының бекітілген қалыптарының бірдей болып келуі және екіжақтылығын қабылдау, мамандардың білім сапасын қамтамасыз ететін дамыған құрылымдарды құру және т.б.

Бүгінгі таңда Қазақстанның жоғары білім жүйесінің Болон процесіне қатысушы мемлекеттердің білім жүйесіне барынша ұқсас, жақын болып келуі бойынша айтарлықтай үлкен жұмыс атқарылуда.

9-10 желтоқсан күндері Астана қаласында Қазақстан Республикасындағы Франция елшілігінің қолдауымен Қазақстан-Француз ынтымақтастығы шеңберінде «Болон процессі контекстіндегі білім беру сапасының кепілдігі саласындағы сұхбат» атты дөңгелек үстел болып өтеді. «Дөңгелек үстелді» ұйымдастырушы Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі Ұлттық аккредитациялау орталығы. Өтетін орны – Астана қ. Уәлиханов, 7 көшесі, «King Hotel Astana» қонақ үйінің мәжіліс залы. Қазақстан Франция ынтымақтастығы шеңберінде «дөңгелек үстелдің» өткізілуіне, Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылдың 26-28 қазанындағы Франция Республикасына барған ресми сапары жоғары білім беру саласына оң серпіліс әкелмек. «Дөңгелек үстел» жұмысына Қазақстандағы Франция елшілігі және Францияның ұлттық білім беру министрлігінің өкілдері қатысады. Қазақстан Республикасының білім беру министрлігі ақпараттық технология және стратегиялық жоспарлау, кәсіби және техникалық білім беру, білім және ғылым саласын бақылау жөніндегі комитеттер және жоғары және жоғары оқу орынан кейінгі білім беру департаменттерін кеңінен таныстырады. «Дөңгелек үстел» барысында Франция аккредитациялау агенттіктерінің ролі және Қазақстандағы жоғары оқу мекемелері мен білім беру бағдарламаларында бағалау әдістері мен мониторинг сапа қызметтерін жетілдірудің негізгі мәселелері жөнінде талқыланады. Екі елдің Жоо-дағы ғалымдары мен профессор-ұстаздарының құрамы және студенттердің мобильділін қамсыздандыру басты мәселелері ретінде қарастырылады. Сонымен бірге, Қазақстандағы жалған дипломдардың болу себептері және Франция академиялық дәрежесінің құптау мәселелері де басты тақырып ретінде қарастырылады. «Дөңгелек үстелдің» спикерлері: жоғары білім беру сапасы кепілдігі (ENQA) Еуропалық ассоциясының вице-президенті, Еуропалық кеңістігі жоғары білім беруде базалық ұйымдастырушы болып табылатын (EHEA); Еуропалық жүйенің ұлттық мобильділік және академиялық біліктілікті құптау ақпараттық орталықтарының өкілдері ENIC/NARIC (Франция),

Халықаралық педогогикалық зерттеу орталығы CIEP (Франция), Жоғары білім және ғылыми зерттеулерді бағалау бойынша Халықаралық қатынастар жөніндегі агенттіктің кеңесшісі AERES (Франция), Инженерлік бағдарламаларды аккредиттеу жөніндегі агенттіктің бағдарламалар менеджері CTE, (Франция) қатысады. Пікірталасқа Ы. Алтынсарин атындағы білім беру академиясы, Қазақстан техникалық ЖОО басқаратын бірінші проректорлар, білім беру сапасы бағалау, тестілеу ұлттық орталықтарының жетекшілері қатысады. «Дөңгелек үстел» жұмысының қортындысы білім беру сапасы кепілдігінің шеңберінде екіжақтылық ынтымақтастықты нығайту барасындағы ұсыныстарды туындатады.

1997 жылғы Лиссабон конвенциясының және 1999 жылғы Болон декларациясының ереже, талаптарына сәйкес 2003-2004 оқу жылдарынан бастап Қазақстанның бір қатар жоғары оқу орындарында кредиттік оқу жүйесі енгізілді. Қазақстан Республикасы жоғары білім беру саласына кредиттік оқу жүйесін енгізудің басты мақсаты ұлттық білім беру жүйесін әлемдік білім беру кеңістігіне тереңдеп енгізу және ҚР оқу орындарын бітіріп шығушы мамандардың алған дипломдарын әлемдік еңбек нарығында ешқандай шектеусіз қолдануға болатынына қол жеткізу.

Кредиттік оқу жүйесінің негізгі бағыттары: - жоғары оқу орындарының классикалық дәстүрлерін сақтай отырып жоғары сапалы білім беру: алған білімнің іргелілігі, жүйелілігі, білім беру үрдісінің сабақтастығы, оқу жоспарлары мен оқу бағдарламаларын таңдауға мүмкіндік беретін көп нұсқалылығы; - басқа білім беру мекемелерімен білім беру нәтижесін салыстырып, оның жақсы нәтижелерін бірлесе мойындай отырып іске асыру үрдісіне енгізуге қол жеткізу;

- білім алудың сабақтастығына үнемі қолдау жасап отыру;
 - білім берудің тұлғаландырылған (жеке тұлғамен тікелей жұмыс істеу) қағидасын жүзеге асыру;
 - студенттердің ілімді жылдам қабылдауға қалыптасуына қол жеткізу.
- . Ресейдің қосылу

Оның мақсаты бірыңғай білім беру кеңістігін құру болып табылады Болон өңдеу қозғалысы. Ресей Федерациясы 2003 жылғы қыркүйекте Болон процесіне қосылды. Берлин конференциясында, Болон процесінің негізгі принциптерін жүзеге асыруға 2010 жылға дейінгі кепілдікке.

Оның басынан Министрлер ЕО Кеңесі білім беру саласындағы ынтымақтастық туралы алғашқы бағдарлама бойынша қарар қабылданды кезде, ортасында 1970 көбірек жатқызуға болады. процесінің басында ресми күні Болонья 29 еуропалық елдердің білім министрлерінің арнайы конференцияда «Еуропалық жоғары білім зонасы», немесе Болонья туралы декларация қабылданған 19 маусым 1999, болып саналады. Болон процесі басқа елдердің қосылуы үшін ашық болып табылады.

Қазіргі уақытта, Болон процесі 47 елінің біріктіреді. Ол өзінің негізгі мақсаты 2010 ұтқырлық арқылы қол жеткізуге болады деп болжануда.

Елдер декларация қол қою арқылы ерікті негізде Болон процесіне қосылу. Бұл жағдайда, олар ұзақтығы шектелген, олардың кейбір белгілі міндеттемелерді қабылдайды:

2005 жылдан бастап бакалавр және магистр дәрежесін Болон процесі еуропалық бірыңғай үлгідегі өтініш қатысушы елдердің барлық түлектерді беруге тегін бастау үшін;

2010 жылға дейін Болон декларациясының негізгі ережелеріне сәйкес ұлттық білім беру жүйесін реформалау.

Болон процесінің шеңберінде жоғары білім жалпыеуропалық жүйенің қалыптасуы жоғары білім істеуін іргелі принциптерін ортақ негізделген. Төмендегідей Болон процесі шеңберінде қаралады ұсыныстар болып табылады:

екі деңгейлі оқыту енгізу;

кредиттік жүйесін енгізу;

білім беру сапасын бақылау;

кеңейтім ұтқырлық;

түлектердің жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету;

еуропалық білім беру жүйесінің тартымдылығын қамтамасыз ету [7].

2002 жылдан бастап, Болон процесінің барлық аспектілерін жоғары оқу қоғамдастықтың өткір қызығушылық. Ресейдің жоғары білім беру жүйесін реформалау мәселесі бойынша талқылау барысында танылды. Оған үлкен ашықтығын алып, басқа елдерде қабылданған университет жүйесімен, сондықтан, салыстырымдылық қажеттілігі. Ұқсас бағытта себептері қозғалысы үлкен қол жетімділігі және жоғары білім беру және Ресей (білім беру нарығын және білікті еңбек рыногын қоса алғанда) нарықтарының жаһандану үдерісіне енгізу кезінде Ресейге күтеді білім беру мәселелері, профилактикалық жауап қажеттілігі бәсекеге қажеттілігі аталды. Ерекше назар 1999 жылы Болон Декларациясының Ресейдің қосылуы мәселесіне төленуі тиіс. Жоғарыда аталғанның негізінде, Санкт-Петербург мемлекеттік университеті Болон процесінің біздің еліміздің белсенді қатысуын бастамашы болды. 2002 жылғы желтоқсанда Санкт-Петербург мемлекеттік университетінің бастамасымен, Ресей Білім және ғылым министрлігі (14.10.2001 №3582 Білім министрлігінің бұйрығы) «Бірінші халықаралық семинар мәселелері мен келешегі еуропалық жоғары білім беру жүйесіндегі орыс жоғары білім Интеграция» өткізді. Семинар Еуропа Кеңесі, ЮНЕСКО және басқа да халықаралық ұйымдардың, Ресей Федерациясының заң шығарушы және атқарушы билік органдары өкілдерінің, Ресейдің жоғары оқу орындарының ректорлары мен проректорлары, қоғамдық ұйымдардың өкілдері, сарапшылар қатысты. Қатысушылар Ресей Федерациясы Болон процесіне жоғары білім беру жүйесін енгізу үшін алғышарттар жасалған деп атап өтті: қолданыстағы заңнамада жоғары білім көп сатылы құрылымын жүзеге асыру мүмкіндігі қарастырылған, оның үстіне жоғары оқу орындарының бірқатар қазірдің өзінде негізгі білім беру бағдарламаларын көп сатылы құрылымы жұмыс істейді; Ресей кредиттік бірлік негізінде

жоғары оқу орындарында оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру эксперимент болды; Ресейде белсенді жоғары білім сапасын бағалаудың мемлекеттік жүйесін жетілдіру, сондай-ақ білім беру сапасын басқару жүйесін университетішілік құрылды [8].

Семинар нәтижесі Білім орыс министрлігінің атына бірқатар ұсыныстар әзірлеу болды: жоғары білім берудің ұлттық жүйесін жаңғырту бағдарламасын іске асыру перспективаларын ескеру.

Ресей Федерациясы Дүниежүзілік сауда ұйымына кірді, сондай-ақ Болон декларациясының және оның ілесіп құжаттардың ережелері; азаматтар мен шетелдік студенттер орыс білім беру жүйесі туралы ақпарат, біліктілігі, дипломдармен және Ресейдің жоғары білім беру жүйесін модернизациялау құрылымы қолжетімді ету; еуропалық және әлемдік білім беру кеңістігіне Ресейге біріктіруге қажеттігінен оқу курстарын және жоғары білім мамандықтарының тізбесін құрамы мен құрылымын оңтайландыру бойынша ұсыныстар әзірлеу; нақты салалардың кәсіпорындары, мекемелер мен ұйымдарда «бакалавр» біліктілігі практикалық тану (дәрежесі) ұзарту РФ министрліктері (бөлімдері) ынтымақтастықты жандандыру; жоғары білім модульдік білім беру бағдарламалары бойынша әдістемесін әзірлеу; кредиттер пайдалана отырып келесі ұрпақтың жоғары кәсіби білім беру мемлекеттік білім беру стандарттарын қалыптастыру үшін ұсыныстарды әзірлеу; жалпыеуропалық «диплом қосымшасы» (дипломға қосымша) үйлесетін қорытынды құжаттарының жүйесін әзірлеу; Болон процесінің Ресей Федерациясының байланыс бастамашылық шешім қабылдау жеделдету.

Осылайша, алғашқы халықаралық семинар ескере қолданыстағы жетістіктерін ескере отырып, Болон процесінің қарай Ресей қозғалысының негізгі бағыты белгіледі және оның экономикалық және әлеуметтік тәжірибеде орыс білім беру жүйесінің ерекшеліктеріне назар аударады. Сонымен қатар, Санкт-Петербург мемлекеттік университетінің бастамасымен жұмыс РФ вице-министрі бастаған топ, Мемлекеттік Думаның Білім және ғылым комитетінің төрағасы және Санкт-Петербург мемлекеттік университетінің ректоры құрылды. топ жетекші жоғары оқу орындарының ректорлары, халықаралық ынтымақтастық бойынша сарапшылар тұрды.

17-19 қыркүйек 2003, Болон процесінің шеңберінде қолға еуропалық жоғары білім беру министрлерінің конференциясы қатысу үшін Берлинде Білім орыс министрлігінің (Германия) делегациясы. Конференция Болон декларациясының және уақытта жоғары білім министрі 33 қол қойған мемлекеттер қатысты

Ресей Федерациясының, оның ішінде Конвенцияға қосылу үшін кандидаттар, - 7 мемлекеттердің министрлері. Италия қолдау Францияның бастамасымен білім министрлері, Ұлыбритания және Германия отырысында бірауыздан Болон Декларациясының Ресейдің қосылуы туралы шешім қабылданды.

2003 жылғы қыркүйек айының соңында ғылыми және білім беру қауымдастығы мұғалімі білім беру кеңесінің отырысында Болон процесі Ресей Федерациясының қосылуы туралы хабарлады. Негізгі баяндамашы - Білім В.М. министрі Филиппов 2010 жылға, Еуропалық білім беру қауымдастығына кіру, сондықтан білім беру жүйесін реформалау қажеттігіне назар аударды. Одан кейін, реформатор негізгі жоспарлары, Филиппова ұсынылған берілген: тиімді жоғары мектепте университет студенттерді дайындау үшін міндетті профиль білім енгізілді, және 9-шы сыныпта - (2005 жылғы қыркүйекте бастап енгізу үшін арналған) *predprofilnoy*; ескере (2006 жылғы қыркүйекте енгізілді болуы мүмкін) мектеп бейініне ерекшеліктерін ескере отырып, жаңа базалық оқу жоспары мен стандарттарды дайындаған; жоғары білім беру жүйесі Болон процесі құжаттарда сипатталған Еуропа «көп-деңгейлі жүйесі», сәйкес келтірілуге тиіс дистанциялық оқыту (яғни, сырттай, Интернет арқылы, және орталық жоғары оқу орындарының филиалдары) кеңейту қажет; диплом бір өтінім әзірлеу үшін болуы тиіс; Болон процесінің интеграция мәселесін шешу үшін арнайы орта білім беретін мектеп «аралас түрін» құру күтілуде; төмендегідей орнынан кейінгі білім (докторлық және ғылым магистрі мәртебесі) шамамен шешіледі мәселесі: шеберіне үміткер мәртебесіне теңестіру және докторы (біздің) ғылымдарының Еуропалық докторы (PhD) тең болады; негізгі оқу жоспары түбегейлі ретінде азайтылуы тиіс студенттер жүктеледі және ЕО бұқаралық білім Ресейде міндетті көптеген тақырыптарды дегенді білдірмейді; (. Барлық 2005/2006 оқу жылымен бойынша) университетке түсу үшін бір критерий ретінде емтихан орындалуын мәжбүр болады.

Ресей Федерациясының құжаттар Болон процесінің қол қою автоматты түрде 2010 жылға дейін оның принциптерін жүзеге асыруға ұлттық міндеттеме болып табылады.

Болон процесі «жаңа түсті алады. Екінші халықаралық семинар «Ресей мен Еуропалық жоғары білім кеңістігі: Берлин конференциясының кейін жоспарлары мен болашағы» Білім орыс министрлігінің ұйымдастыруымен, Мемлекеттік Думаның Білім және ғылым жөніндегі комитет, Еуропа және Санкт-Петербург мемлекеттік университетінің кеңесі, 29-30 қазан 2003 ж өтті Еуропа мен ЮНЕСКО-ның өкілдері, ресейлік министрліктер мен ведомстволардың өкілдері қатысты Санкт-Петербург мемлекеттік университеті, Ресей, жетекші жоғары оқу орындарының ректорлары, жақын шетел білім беру жүйесінің өкілдері, басты назар еуропалық ішіне жоғары орыс білім беру интеграциясы аралық нәтижелері аударылды білім беру кеңістігі, осы бағытта даму динамикасы және Болон процесіне Ресейдің қатысу перспективалары.

Бұл семинарға Білім және ғылым министрі болып В.М. Филиппов Болон процесі шеңберінде Ресей жоғары білім беру жүйесінің негізгі мақсаттары мен міндеттерін белгіледі. Министр бірыңғай білім беру кеңістігіне Ресейдің кіруі еуропалық интеграция процесінде ғана тағы бір қадам болып табылады, сондай-ақ білім беру қызметтерінің ішкі ресей

нарығында қажеттіліктеріне сай екенін атап өтті. Болон декларациясы Ресейдің қол қою байланысты елеулі өзгерістер және орыс білім жаңартуды талап маңызды бірқатар міндеттер тұр. Осы міндеттерді алғашқы жоғары білім беру «бакалавр-магистр» көп деңгейлі жүйесін құру болып табылады. Ресей жоғары білім беру мамандарының екі кезеңді оқыту енгізу 1992 жылы эксперимент ретінде бастады, және кейбір басқа да «Болон үдерісі елдерінде» салыстырғанда Ресей оның толық жүзеге асыру әлдеқайда жақын. Екі кезеңді оқыту жүйесін түпкілікті дамытуға проблемалардың бірі іздеп және еңбек нарығында оқыту төрт жылдан кейін біліктілік бакалавры тану туралы тиісті шешімдер қабылдау болып табылады. Сертификаттау және сапаны бақылау жүйесін құру, «кредиттік жүйе», диплом әзірлеу және енгізу (дипломға қосымша) - жаңа мемлекеттік стандарттар генерациялау және басым бағыттарының бірі 2006 жылы оларды жүзеге асыру дамуына байланысты тағы бір мәселе, сондай-ақ кредиттік жүйесін енгізу анықталды оқыту.

Сұрақтарға әрбір істің жағдайын сипаттай отырып, министр Ресей қазірдің өзінде еліміздің жиырма ЖОО-кредиттік жүйесін енгізу бойынша эксперимент жүзеге асырды, бірақ орыс жоғары білім саласындағы «кредиттер» ортақ жүйесін енгізу және орыс жоғары оқу орнынан кейінгі өзгерту деп мәлімдеді [9].

Ресейде білім әлі дайын емес. министр ескере орыс білім дәстүрлі ерекшеліктерін ескере отырып, ал, несие бірлік еуропалық жүйесімен үйлесімді үлгісі әзірленді тиіс екенін атап өтті. Түлектер 2008-2010 еуропалық дипломдарын алды «Министр 2006 жылы ешқандай бұрын сол барлық қарағанда мұндай өтініш жоғары оқу орындарының бірқатар күтілетін енгізу, деп атап өтті.

25 ақпан 2004 жылғы Білім және ғылым министрлігінің 2003 жылғы кеңесі үшін ресейлік білім беру жүйесінің қызметін қорытындылай келе, оның негізгі міндеттері жасалған жаңғырту бірінші кезеңде орыс білім беру жүйесінің алдында тұрған, деп атап өтті.

Жалпы, бірінші кезекте Ресей кәсіптік мектеп жаңғырту, жоғары білім беру нарығының жаһандану нақты процесінің қатерлерге барабар жауап, еуропалық және әлемдік білім беру кеңістігіне Ресейдің интеграциялық ретінде қарастырылуы тиіс. 2004 даму басымдықтарын негізгі міндеттерінің бірі - 2005 жыл, колледж Болон процесінің Ресей жоғары білім туындағанын атады. Осы саладағы іс-шаралар, әсіресе мынадай бағыттар бойынша, күшейтілген керек:

білім беру мазмұны мен құрылымын жетілдіру жөніндегі жұмысты жандандыру;

кең даму процесі, барлық аймақтарда жоғары оқу орындарының көп санын енгізу;

кең ақпараттық-насихат ұйымдастыру.

Жоспардың ережелерін көрсету Білім және ғылым министрі VIII тұжырымдалған 2004-2005 жылдары білім беру жүйесін дамыту басымдықтары туралы орыс министрлігінің қорытынды кеңейтілген алқа

отырысында «деңгейінде Филиппов. және орыс білім «жаңғырту бірінші кезеңінің қорытындысы. Жоғары білім сапасын, қолжетімділігін және тиімділігін қамтамасыз ету және Болон үдерісі контекстінде - негізгі мақсатқа жету шеңберінде Болон үдерісі мынадай принциптерге Ресейдің Жоғары білім жүйесі қызметінің бірінші жылының ретінде 2004 жылы қарастырылуы тиіс: медициналық және қоспағанда толық көшу, атап айтқанда жоғары білім беру стандарттарының жана буын әзірлеу, шығармашылық мамандықтар) 3-4 жыл ішінде жоғары білім беру көп деңгейлі жүйесі; зерттеу және «заемдар» (кем дегенде 1-2 мамандық бойынша) еліміздің барлық жоғары оқу орындары жыл бойы сыналған - студенттер мен факультеттердің тәрбие жұмысының неғұрлым икемді, неғұрлым ынталандырушы жүйесін ретінде «кредит» және білім беру процесінің модулі-рейтингтік жүйе; 2004-2005 жылдары. және, ақырында, тиісті өңірлік құрылымдар құру, білім беру басқармасының тәуелсіз еуропалық талаптарға, сертификаттау және сапаны бақылау жалпымемлекеттік жүйесінің сәйкес құру, іске қосу үшін шешеді. Сонымен қатар еуропалық талаптарға сәйкес университетішілік сапасын бақылау жүйесін құру бойынша жұмысты бастайды; білім беру сапасын шешу үшін, ректорлар кеңесімен бірлесіп білім беру органдары неғұрлым жүйелі жұмыстар салу керек [10].

15 маусым 2004, Үкімет: 9 наурыз, Білім 2004 орыс министрлігі білім беру органдарының қайта құрылымдау байланысты бірнеше айдан кейін, енді тиімді болып табылады «, Ресейдің жоғары білім беру жүйесін дамыту үшін жалпыеуропалық (Болонья) қағидаттары бойынша жұмыс тобының туралы» бұйрық нөмірі 1291 шығарды РФ Ресей Федерациясының Білім және ғылым министрлігі туралы ереже бекітілді.

2004 жылдың қазан айында, Ресей Федерациясының Тапсырыс № 100 Білім және ғылым министрлігі 2004 жылғы 25 қазандағы Ресей Болон принциптерін іске асыру жөніндегі тобын Заңымен. Бұл бұйрығына сәйкес, Еуропалық білім беру жүйесіне жоғары білім орыс жүйесін енгізу жұмыстарын күшейту және үйлестіру мақсатында Yelnia кеңістік, Еуропа, ЮНЕСКО және басқа да ұйымдардың кеңесінің жұмыс топтары және басқа құрылымдармен байланыстарды кеңейту, топ келесі тапсырмаларды жұмыс істеу керек:

Ресей Федерациясының жоғары білім Болон принциптерін енгізу талдау;

Ресей мен Еуропадағы Болон принциптерін енгізу бойынша ұсыныстар жасау;

Ресей Болон процесін дамыту бойынша Ресей Федерациясының федералдық үкімет жоғары кәсіби білім беру қызметін үйлестіреді.

Тобының басшылығы Білім және ғылым министрінің орынбасары Ресей Федерациясының AG тағайындалды Swinarenko. Ол жоғары оқу орындарының, министрліктер, Ректорлардың одағы және жеке жоғары оқу орындарының қауымдастығы, және басқа да ұйымдардың өкілдері, соның

ішінде 28 адамнан тұрады. Әрбір команда мүшесі жоспарына сәйкес Болон процесінің түрлі аспектілерін жүзеге асыру үшін жауапты болып табылады. Осы топтың құру Ресейде Болон жүйесі толық және дәйекті іске асыру процесінде алғашқы қадам болды.

Ресей Федерациясының қызметі туралы Ұлттық есеп 2004 - 2005 жылдары Болон процесінің (Берген, 2005) білім беру министрлерінің кездесуі үшін Болон процесінің Ресейдің қосылуы бастамасымен орыс заңнамасында мынадай өзгерістер болды:

білім және ғылым министрлігінің (2004 жылғы 9 наурыздағы Ресей Федерациясының Президентінің Жарлығы «федералдық атқарушы билік органдарының жүйесі мен құрылымы туралы» № 314) білім беру және ғылыми-зерттеу федералдық бөлімінің түрлендіру;

мемлекеттік саясатты және білім беру саласындағы құқықтық реттеу, ғылыми-зерттеу, ғылым, технология және инновация Ресей Федерациясының функцияларын Білім министрлігі (6 сәуір 2004 жылғы РФ Үкіметінің қаулысы № 158) береді.

Болон процесінің Ресей Федерациясының қосылуы туралы ең маңызды оқиға, есепте сипатталған:

9 наурыз 2004 жылғы орыс министрлігі хатының жоғары білім беру жүйесінде пайдалану үшін ұсынылған несие жүйесін (пайдалана отырып, жоғары оқу орындарында оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру туралы Ережені әзірлеу және тестілеу жоғары білімнің ұлттық білім беру стандарттарының университет студенттерінің процедуралары сынақта дамуын құру күш №15-55 357in/15);

2004 Халықтар достығы университеті еуропалық диплом қосымшасымен РФ әкімшілігінің сұрақтар зерттейді. 2003 жылы Еуропалық диплом қосымшасының іске асыру үшін пилоттық жоба - 2004 жылдары Челябинск мемлекеттік университетін және Тюмень мемлекеттік университетін қатысты [11].

2004 жылға қарай, орыс заңдарын қамтитын, Ресей Федерациясының білім сапасын бағалаудың құқықтық негіздерін қалыптасты «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі кәсіби білім беру туралы» (кейіннен өзгерістер мен толықтырулар жылғы 10 шілдедегі, 1992 № 3266-1) «Білім туралы» Ресей Федерациясы мен Федералды заң (29 тамыз, 1996 жылғы 125-ФЗ №), сондай-ақ Ресей Федерациясы Үкіметінің шешімі (2 желтоқсан, 1999 № 1323) «Жоғары оқу орындарының мемлекеттік аккредиттеу туралы» және «Білім беру қызметін лицензиялау туралы» (18 қазан, 2000 796 №).

Ресей Болон процесі одан әрі дамытудың негізгі стратегиялық бағыттарын атай отырып, әзірлеушілер есеп мынадай назар аударады:

Болон процесін жүзеге асыру ықпал заңнамасына өзгерістер - «Білім туралы» заңдарына өзгерістер мен толықтырулар және «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі кәсіби білім беру туралы»; Болон процесінің принциптері мен бағыттары туралы хабардар университетін (кітап орыс Болон процесінің барлық ресми құжаттарға жариялау, БАҚ және тақырыптық

жарияланымдар, республикалық және аймақтық тақырыптық семинарлар (конференциялар);

жұртшылық, заң шығарушы және атқарушы билік органдарымен Болон процесін жүзеге асыру бойынша ынтымақтастық;

Болон процесіне қосылуы жолында ұқсас проблемаларды шешу үшін, Батыс Еуропа елдерінің тәжірибесін пайдалана отырып, Болон процесін үйлестіру Батыс Еуропа органдармен ынтымақтастық.

Болон декларациясының, есеп ноталар және қаржы, ұйымдық және инфрақұрылымдық қиындықтар мүмкіндігі идеяларын іске асыру даусыз прогресс мойындай отырып, алайда, олардың егжей-тегжейлі сипаттамасы көрсетілген жоқ.

Ресейде Болон декларациясының жүзеге асыру маңызды кезеңі жоғары білім жүйесін дамыту жөніндегі іс-шаралар кешенін жүзеге асыру мақсатында Ресей Федерациясының заңнамасына және білім беру қатысты нормативтік құқықтық базаға өзгерістер ұсыныстар мен толықтырулар әзірленді 2005 және 2006 жылы басталды:

- Ресей Федерациясы Қарулы Күштерінің келісім-шарт бойынша әскери қызметке, кем дегенде, үш жыл қызмет етіп жүргендерге арналған жоғары білімге қол жеткізу мүмкіндігін қамтамасыз ету;

- Білім сапасын жақсартуға бағытталған бірыңғай мемлекеттік емтихан енгізу, сапалы жалпы білімге қол жеткізуді қамтамасыз ету, қорытынды аттестаттау жетілдіру -

орта және жоғары кәсіптік білім беру мекемелеріне түсу үшін жалпы білім беру және кіру тест орындарында оқиды.

«Болон декларациясына сәйкес жоғары білім беру жүйесінің негізгі міндеттерді іске асыру Ресей Федерациясының бас жоғары оқу орындары мен ұйымдары туралы» 25 сәуір, 2005 жылғы Ресей Білім және ғылым министрлігінің бұйрығымен N 126 жоғары кәсіби білім беру диплом қосымшасын енгізу бас аурулары университеттер, соның ішінде қабылданған адемиялық ұтқырлық құралы ретінде жоғары білімнің (дипломға қосымша) үшін жалпы еуропалық диплом қосымшасының үйлесімді.

2005 жылы 2006-2010 жылдарға білім беруді дамыту федералдық мақсатты бағдарламасы бойынша. Қосдипломды білім беру бағдарламалары орыс ЖОО іске асыру тәжірибесінің зерттеуге байланысты жобаны жүзеге асырды.

18 шілде3, 2006 г, Федералдық заң бойынша. Жоғары оқу орындарының (мысалы, университет Президенті лауазымына енгізу) басқару бойынша жоғарғы және жоғары оқу орнынан кейінгі кәсіби білім беру туралы Заңының 12-баптарына Федералдық заңның 20 өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Заны .

Жоғары білім, Ресей Федерациясы деңгейдегі енгізу қамтитын Білім туралы «Федералдық заңға өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» федералдық заң жобасы «және Федералдық заң» Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі кәсіби білім беру туралы «(жоғары білім берудің деңгейлері

кұру): бакалавриат (бірінші деңгей), магистратура немесе маман даярлау (екінші деңгей). Осылайша, жоғары білім берудің негізгі білім беру бағдарламалары үздіксіз жүзеге асырылуы мүмкін және Билл бакалавриат және магистратура немесе маман даярлау қадамдар өзін-өзі қорытынды, жеке мемлекеттік білім беру стандарттарына сәйкес жоғары білім беру деңгейлерінің тәуелсіз ретінде қарастырылады, онда ағымдағы тәжірибесіне қарағанда, сертификаттау, нәтижелері сәйкесінше біліктілігі (дәрежесін) «бакалавр» немесе «магистр» немесе «маман» біліктілігі беріледі. Бакалавриат, магистратура және маман даярлау жөніндегі жоғары оқу орындарының лицензиялау, сертификаттау және аккредиттеу, сондай-ақ мемлекеттік жеке жүзеге асыруға ұсынылады.

Былайша 2007 болды

- 2005 жылға арналған ұлттық есептің 2007 жылы Болон декларациясының принциптерін жүзеге асыру жолында ресейлік жоғары білім беру жүйесінің алдында тұрған негізгі проблемалар қатарында.

Бакалавр дәрежесін еңбек нарығы қабылдау инерция.

Ұтқырлық бағдарламалары тең серіктестер болуға орыс жоғары білім болмауы (жеткіліксіз қаржыландыру, шетел тілдерін нашар білім).

Шамадан тыс реттеу - икемділік болмауы, бейімдеу оқу бағдарламалары

Еңбек нарығында ұтқырлығын бағытталған түлектердің жаңа құзыреттіліктерді қалыптастыру көптеген жоғары оқу орындарының болмауы [12].

Лондонда 2007 жылғы 18, Болонья Білім министрлерінің кезекті отырысы аясында, процесс атты коммюнике қабылдады мүмкін «Жоғарғы білімнің Еуропалық кеңістігіне қарай: жаһандану әлемнің міндеттерді кездесу» Алдағы үш жылда негізгі міндеттері: дипломдардың үш цикл ағымдағы даму басымдықтарын, зерттеу кезеңдер сапасын қамтамасыз ету және тану, оның ішінде келісілген іс-шаралар шеңберінде жұмыс аяқталғаннан шоғырланады. Күш, атап айтқанда, мынадай салаларда бағытталуға тиіс: мобильділігі; әлеуметтік өлшем; деректер жинау; жұмыспен қамту мүмкіндіктері. Министрлер өз дамуында келесі қадамға деп мәлімдеді 2010 жылы және одан тыс ой жүгірте отырып, Еуропалық жоғары білім беру Аудан ғаламдану үрдістеріне жалғастырады, сондықтан ынтымақтастық қажеттілігі 2010 жылдан кейін өмір жалғастырады. Осыған орай, 2010 жылы қарайды. қайта мүмкіндік және дұрыс орнатылуын бере отырып, кезең ретінде Болон процесінің Еуропалық жоғары білім кеңістігі мен сол уақытта көшу жылына сияқты белгілі бір нәтижеге қорытындысын жылына 1999 жылы Болон процесін бастау және Еуропалық жоғары білім кеңістігі дамытуды жалғастыру сұралады, ең алдымен, сондай-ақ құрылымдар мен тетіктерін шегінен шығып құндылықтар мен аяндар негізделген.

Білім беруді дамыту бағдарламасын 2010 жылғы дейін Ресей Федерациясының білім беруді дамыту үшін басым бағыттары жыл 2006

жылы білім беруді дамыту федералдық мақсатты бағдарламасын сұрады - Ресей Федерациясы Үкіметінің қаулысымен бекітілген, 2010 жылдың 3 қыркүйек, 2005 жылғы саяси және экономикалық Ресейдің рөлі мен оның халықтың өсу әл-ауқатын нығайту үшін негізгі шарты елдің бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету болып табылады. Бүгінгі әлемде, жаһандану жолында мынадай тез халықаралық бәсекелестік жағдайында бейімделу қабілеті табысты және тұрақты даму саласындағы негізгі факторы болып табылады. оның салдарынан адам әлеуетін жоғары дамыған еліміздің басты артықшылығы болып, негізінен білім беру арқылы анықталады.

Бағдарламаның басты стратегиялық мақсаты үздіксіз білім беру жүйесін қалыптастыру, білім беру құрылымы мен мазмұнын жаңарту, білім Жаңа құзыреттіліктерді қалыптастыру көптеген жоғары оқу орындарының болмауы [13].

Лондонда 2007 жылғы 18, Болонья Білім министрлерінің кезекті отырысы аясында, процесс атты коммюнике қабылдады мүмкін «Жоғарғы білімнің Еуропалық кеңістігіне қарай: жаһандану әлемнің міндеттерді кездесу» Алдағы үш жылда негізгі міндеттері: дипломдардың үш цикл ағымдағы даму басымдықтарын, зерттеу кезеңдер сапасын қамтамасыз ету және тану, оның ішінде келісілген іс-шаралар шеңберінде жұмыс аяқталғаннан шоғырланады. Күш, атап айтқанда, мынадай салаларда бағытталуға тиіс: мобильділігі; әлеуметтік өлшем; деректер жинау; жұмыспен қамту мүмкіндіктері. Министрлер өз дамуында келесі қадамға деп мәлімдеді 2010 жылы және одан тыс ой жүгірте отырып, Еуропалық жоғары білім беру Аудан ғаламдану үрдістеріне жалғастырады, сондықтан ынтымақтастық қажеттілігі 2010 жылдан кейін өмір жалғастырады. Осыған орай, 2010 жылы қарайды. қайта мүмкіндік және дұрыс орнатылуын бере отырып, кезең ретінде Болон процесінің Еуропалық жоғары білім кеңістігі мен сол уақытта көшу жылына сияқты белгілі бір нәтижеге қорытындысын жылына 1999 жылы Болон процесін бастау және Еуропалық жоғары білім кеңістігі дамытуды жалғастыру сұралады, ең алдымен, сондай-ақ құрылымдар мен тетіктерін шегінен шығып құндылықтар мен аяндар негізделген .

Білім беруді дамыту бағдарламасы, 2010.

Мұндай бағдарлама болмаған жағдайда білім беру тетіктерін дамыту үшін Ресей Федерациясының бірыңғай жағдай жасау мүмкіндігі шектеледі болады «делінген қазіргі орыс білім беру, дамыту перспективалары мәселелері Білім беруді дамытудың федералдық мақсатты бағдарламасы тұжырымдамасының ерекше көңіл ережелерін, экономиканың тиісті дамыту, арттыру лайық еңбек нарығының сұранысына және білім беру қызметтерінің сапасын арасындағы алшақтық, шын мәнінде тең мүмкіндіктер мен сапалы білім ресейлік азаматтардың қол жеткізу қағидасын қамтамасыз емес, айтарлықтай Ресейдің Болон процесіне қосылу кедергі болады

Бағдарламаның стратегиялық мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізу бағдарламасы қызметті жүзеге асыру арқылы беріледі:

жалпы білім құзыреттілік тәсіл жаңа мемлекеттік білім беру стандарттарын енгізу;

әрбір адам әрі қарай кәсіптік, мансаптық және жеке өсу үшін жеке оқу траекториясын қалыптастыру мүмкіндігін қамтамасыз етеді үздіксіз кәсіби білім беру моделін енгізу;

білім беру әлемдік үрдістерге барабар бағдарламаларды, еңбек нарығының қажеттіліктері мен жеке басын дамыту мақсатында оқыту (мамандықтар) және кәсіби білім беру және құзыреттілік тәсіл негізінде әзірленген тиісті мемлекеттік білім беру стандарттарының, сондай сабақтың салаларында жаңа тізімін енгізу;

білім беру қызметтерінің халықаралық нарығына ресейлік кәсіби білім берудің бәсекеге қабілеттілігін арттыру және орыс студенттер мен халықаралық Үздіксіз білім беру оқу орындарының түлектеріне қатысуын қамтамасыз ету мақсатында Болон және Копенгаген процестерді Ресейдің қатысуын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды іске асыру;

білім беру мекемелері мен ұйымдарының бағалау мемлекеттік жүйесін жетілдіру

халықаралық білім беру кеңістігіне Ресейдің интеграциялық ықпал ететін болады білім беру қызметтерін өсті экспорт академиялық ұтқырлы еттеудің жаңа институционалдық тетіктерін құру арқылы жеке тұлғалардың, қоғамның және сапалы білім еңбек нарығының қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін білім беру бағдарламаларын іргелі және практикалық бағыттылықты дамыту жағдайларын қамтамасыз ету болып табылады [14].

Мұндай бағдарлама болмаған жағдайда білім беру тетіктерін дамыту үшін Ресей Федерациясының бірыңғай жағдай жасау мүмкіндігі шектеледі болады «делінген қазіргі орыс білім беру, дамыту перспективалары мәселелері Білім беруді дамытудың федералдық мақсатты бағдарламасы тұжырымдамасының ерекше көңіл ережелерін, экономиканың тиісті дамыту, арттыру лайық еңбек нарығының сұранысына және білім беру қызметтерінің сапасын арасындағы алшақтық, шын мәнінде тең мүмкіндіктер мен сапалы білім ресейлік азаматтардың қол жеткізу қағидасын қамтамасыз емес, айтарлықтай Ресейдің Болон процесіне қосылу кедергі болады.

Бағдарламаның стратегиялық мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізу бағдарламасы қызметті жүзеге асыру арқылы беріледі:

жалпы білім құзыреттілік тәсіл жаңа мемлекеттік білім беру стандарттарын енгізу;

әрбір адам әрі қарай кәсіптік, мансаптық және жеке өсу үшін жеке оқу траекториясын қалыптастыру мүмкіндігін қамтамасыз етеді үздіксіз кәсіби білім беру моделін енгізу;

Білім беру әлемдік үрдістерге барабар бағдарламаларды, еңбек нарығының қажеттіліктері мен жеке басын дамыту мақсатында оқыту (мамандықтар) және кәсіби білім беру және құзыреттілік тәсіл негізінде әзірленген тиісті мемлекеттік білім беру стандарттарының, сондай сабақтың салаларында жаңа тізімін енгізу;

білім беру қызметтерінің халықаралық нарығына ресейлік кәсіби білім берудің бәсекеге қабілеттілігін арттыру және орыс студенттер мен халықаралық Үздіксіз білім беру оқу орындарының түлектеріне қатысуын қамтамасыз ету мақсатында Болон және Копенгаген процестерді Ресейдің қатысуын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды іске асыру.

білім беру мекемелері мен ұйымдарының бағалау мемлекеттік жүйесін жетілдіру

халықаралық білім беру кеңістігіне Ресейдің интеграциялық ықпал ететін болады білім беру қызметтерін өсті экспорт академиялық ұтқырлықтарын арттыру үшін білім беру туралы құжаттардың баламалылығын тану тетіктерін жетілдіру.

Әлеуметтік процесінде алынған әсерлер және бағдарламаның нәтижелерін бағалады онда тәсілдерінің бірі сапасын қамтамасыз ету саласында еуропалық елдермен ынтымақтастықты кеңейту, соның ішінде еуропалық білім кеңістігіне, кәсіби білім беру өсті ұтқырлығын, білім беру қызметінің экспорттық өсу (интеграция болып табылады халықаралық стандартқа негізделген институционалдық және мамандандырылған аккредиттеу және сапа менеджменті жүйесін өткен жоғары оқу орындарының санын арттыру); оңай салыстырмалы градус енгізу арқылы дипломдар салыстырмалығын қамтамасыз ететін жүйесін енгізу, Болон студенттік құжаттар (Еуропалық timescard курстар диплом қосымшасы (дипломға қосымша), осы құралдарын пайдалану орындарының санын сақтау-міндеттемелер, айналыс «Формат» (артуы) ECTS кредиттер және санын көбейту халықаралық алмасулар қатысушы (валидация бар) халықаралық талаптарға сай жоғары оқу орындары, студенттердің академиялық ұтқырлығын өсуі, академиялық және әкімшілік персонал (студенттер мен оқытушылардың академиялық ұтқырлығын қаржылық қолдау көрнекті заемдар мен гранттар санының ұлғаюы, 30 жасқа толмаған Ресей азаматтарын санын көбейту,);. білім беру қызметінің экспорттық Ресей Федерациясының кәсіптік білім беру мекемелерінде оқып жатқан шетелдік азаматтардың саны (өсуі) өсуі [15].

Құжат, Болон процесінің шеңберінде қызметін көрсетуге және ойластырылған және «Жоспары 2005 жылы Болон декларациясының жүзеге асыру жөніндегі іс-шаралар - 2010 жыл «Бұл құжаттар келесі тапсырмаларды тұжырымдады.

1-міндет: екі негізгі деңгейде жоғары кәсіби білім беру (ВПО) дамыту - бакалавриат және магистратура. Осы мақсатқа жету үшін мынадай іс-шаралар жоспарланып отыр:

2005 жылы, НРЕ екі деңгейін белгілеу тұрғысынан «» Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру туралы Білім туралы Үкіметке «Ресей Федерациясының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» федералдық заң жобасы ұсынылады «және Федералдық заң»;

2005 жылдың ішінде, даярлау (мамандықтар) облыстардың тізімін қалыптастыру, жұмыс берушілердің бірлестіктері өкілдерінің бөлігінде

«Ресей Федерациясының заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Үкімет кәсіптік білім беру мемлекеттік білім беру стандарттарын әзірлеуді мемлекеттік болжау және еңбек нарығының мониторингі қатысуға құқығы бар федералдық заң жобасы ұсынылады кәсіптік білім беру сапасын бақылау және рәсімдері;

2005 жылы - 2006 жыл. Білім министрлігі VPO оқыту ерекшеліктері профильдер ескере бакалавр және магистр дәрежелерінің моделін, сондай-ақ, мысалы тізімін әзірлеу керек?? Ресейлік және халықаралық еңбек нарығының қажеттіліктеріне ескере құбылыстарды (мамандығы) ВПО;

2008 жыл - 2007 жылғы. құзыреттілік тәсіл және кредиттік жүйесі негізінде қалыптасады.

2-міндет: зерттеу және талап кредиттік жүйесі (ECTS), енгізу:

2010 жыл - 2005 жыл ішінде. транскрипт бірлік және 2003 жылғы 2 шілдедегі Ресей министрлігінің бұйрығына сәйкес жүргізіледі білім беру үрдісінде бірлік транскриптің пайдалану туралы эксперимент барысында тәжірибесіне мектептері үшін ақпараттық материалдар дайындау; Оларға мыналар жатады: жоғары оқу орындарының тәжірибесін талдау кредиттік жүйесі, орыс ЖОО-несие жүйесін пайдалану туралы Эксперимент нәтижелерін қорыту, сынақ кітапшасы бірлік жүйесіне көшу үшін университет инновациялық кеңейту, енгізу.

Білім беру технологиялары бағдарламалары НРЕ және білім беру процесін ұйымдастыру асинхронды көшу модульдік құрылысы.

2005 жылы - 2006 жыл. Ресей НРЕ әдістемелік базасы қаржыландырылатын несиелік жүйесін (кредит) қалыптастыру;

2008 жылы әмбебап сынақ кітапшасы бірлік көшу жоспарланып отыр.

Жоғары білім туралы диплом (диплом қосымшасы) пан-Еуропалық қолдану үйлесімді мәселесі VPO 3. Кіріспе Диплом. Бұл мәселені шешу үшін қажет:

Ресей Федерациясының кәсіптік білім беру бағдарламаларын, Диплом қосымшасы толтыру бойынша әдістемелік нұсқаулардың бір жіктеу жүйесі негізінде диплом қосымшасының моделін әзірлеу;

SES НРЕ және оларды жариялау ағылшын пәндері федералдық құрамдас аударылған қажеттіліктер;

Тапсырма 4: Ресейде шетелдік білім беру құжаттары мен Болон декларациясының мүше мемлекеттердің орыс құжаттарды тану үшін салыстырмалы жүйесін құру және қызмет көрсету.

Болон декларациясының мүше мемлекеттердің орыс білімі туралы құжаттардың академиялық және кәсіби тану үшін нұсқаулар дамыту арқылы Болон декларациясының мүше мемлекеттердің шетелдік білімі туралы құжаттардың тану мәселелері, сондай-ақ Ресей Федерациясының аумағында шетелдік білім беру тану жүйесін жетілдіру;

Ресей Федерациясы сыртқы Білім туралы құжаттардың аумағында тану бойынша оқу қайта даярлау жүйесін құру.

5-мақсат: Білім сапасының проблемасы мен білім сапасын бағалаудың салыстырмалы әдіснамалар мен критерийлерін әзірлеу. Бұл бағытта мынадай жоспарланып отыр:

еуропалық жүйелермен білім беру сапасын бағалау жүйесінің орыс үйлестіру қамтамасыз ету үшін салыстырмалы критерийлер, әдістері мен білім сапасын бағалау технологиялар жүйесін құру - 2006

НРЕ жеке білім беру бағдарламаларын аккредиттеу мемлекеттік технологиясын әзірлеу;

инфрақұрылым Болон процесіне қатысушы басқа елдердің білім беру сапасын бағалау жүйесінің орыс тану, Ресей Федерациясы лицензияланған ресейлік және шетелдік жоғары оқу орындарының білім беру бағдарламаларының деректер банкін құру және аккредиттеу олардың бағалау нәтижелері;

білім беру сапасын бағалаудың жөніндегі сарапшылық комиссиялардың жұмысына шетелдік сарапшыларды тарту;

халықаралық ұйымдардың (желілер) жұмысына қатысуға;

Білім беру сапасын қамтамасыз ету (ENQA) Агенттіктерінің Еуропалық желісінің ішіне Ресейдің жазбаны жеңілдету;

ұйымдастыру және Жоғары білім INQAAHE (2008) сапаны қамтамасыз ету жөніндегі халықаралық желісі және орыс Орталық және Шығыс Еуропа CEENET (2007) аккредитациялық агенттіктердің желісі семинарлар өткізу;

синергияны қамтамасыз ету үшін білім беру сапасын бағалау (ТМД және Балтық елдері) Еуразиялық желісін құру [16].

Максаты: 6 студенттер мен профессорлар академиялық ұтқырлығын жәрдемдесу. Бұл талап етеді:

студенттер мен оқытушылардың академиялық ұтқырлығын жүзеге асыру үшін құқықтық қолдау көрсету;

орыс студенттері мен оқытушылары отандық және еуропалық ұтқырлық институционалдық және жеке гранттар жүйесін құру.

3. стандарттарын үш ұрпақ әңгіме

Болон процесінің тарабы болып, Ресей мен орыс орта мектебінің жоғары білімнің еуропалық жүйесінің біріктірілген болуы міндетті, ал мұнда біз еуропалық білім беру жүйелері мен жүйелерді үйлестіру мен Ресейдің жоғары білім беру жаңғырту салу немесе түзету көңіл тиіс емес. Бұл білім деңгейі (- мастер бакалавриат) білім беру стандарттарының жаңа буынын жасау қажеттілігіне алып келді. Бакалавриат, магистратура және мамандығы бойынша дәстүрлі (монорговневуйн интеграцияланған) білім беру бағдарламаларын орыс жоғары білім саласындағы «өседі».

Негізгі білім беру бағдарламаларын қалыптастыру реттейтін құжат ретінде мемлекеттік білім беру стандарты.

Жоғары кәсіби білім беру мемлекеттік білім беру стандарттарын бірінші ұрпақ 1994 жылдан бастап 1996 жылға дейін кезеңде заңға сәйкес әзірленген және пайдалануға берілді (бұдан әрі - БЭК ВПО) қамтиды федералдық компоненттері:

негізгі білім беру бағдарламаларының міндетті минималды мазмұны;
Студенттер үшін оқу жүктемесін барынша сомасы;
Бағдарламаның мерзімі;
дайындық деңгейіне қойылатын талаптар.

Стандарттар жоғары білім беру оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру өте күрделі технологиясы болып табылады, ол көбінесе түрлі тәсілдерді қолдана отырып, әр түрлі кезеңдерде бакалавр және маман үшін бағдарламаларды бірінші ұрпақ үшін әзірленді.

Ресей білім беру дәстүрі бірінші ұрпақтың белгіленген стандарттар қатаң оқыту үдерісінің талаптарына (гөрі білім нәтижесінде) және «сызықтық» сипаты бекітілген.- Жалпы, гуманитарлық және әлеуметтік-экономикалық пәндер, UNM - жалпы математика және ғылым, білім беру, UDF - жалпы кәсіптік пәндер, SD - арнайы пән GEN: Олар қажетті курстардың тізімі бар модульдік жүйесі құрылымы болды. Әрбір блокта ЖОО немесе факультет салатын таңдау бойынша курстар, яғни аралас федералдық және академиялық компоненттерін берілді.

Кәсіби саласында дайындық деңгейі талаптарына Сонымен қатар, олар сондай-ақ, яғни, іс жүзінде, алда бүгінгі еуропалық үрдісі ұлттық біліктілік шеңберін қалыптастырудың тұлғаның дамуы үшін жалпы талаптарды қамтиды. Бірінші ұрпақтың жоғары білім тізімі 92 бағыт бойынша және 422 мамандық тұрды. Өнер сәйкес, 1996 жылы «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі кәсіби білім беру туралы» Федералдық заң. БЭК НРЕ федералдық компонент қамтуы болды:

негізгі білім беру бағдарламаларын (ООП) үшін жалпы талаптар;

білім беру және өндірістік практика, оның ішінде оларды іске асыру жағдайында, соның түлектерінің қорытынды аттестаттауға ООП міндетті ең төменгі мазмұнына қойылатын талаптар, оқыту деңгейі;

PLO меңгеру мерзімі;

Студент оқу жүктемесінің ең көп мөлшері.

2000 жылы заңға сәйкес, іс-шаралар SES ВПО келесі ұрпаққа берілді. БЭК НРЕ екінші буын оң ерекшеліктері қамтуы тиіс:

тарифтік-біліктілік сипаттамаларының Еңбек Ресей сәйкестік;

жұмыс берушілердің рөлін орындайтын түлектері мен федералдық атқарушы билік органдарымен білім мазмұнына қойылатын талаптарды, үйлестіру;

технологиялық құжаттарды өсті және оларды іс жүзінде жүзеге енгізу магистрлері, оның ішінде НРЕ барлық деңгейдегі үшін gosov бір мезгілде дамыту.

Федералдық компонент студенттің таңдаған ұлттық және аймақтық (институционалдық) құрамдас пәндер және элективті пәндер: білім беру стандарттарына екінші буын жылы анық пәндер құрылыс блоктарын анықталады. Пән және элективті курстар цикл федералдық компонент көрсетілген мағыналы қосымшасы пәні болды.

Екінші буынның стандарты Еуропалық білім беру стандарттарына бағытталған және жоғары сынып және жоғары сапалы кәсіби білім беру студенттерді, кәсіби құзыреттілігін, жаңа білім алуға қабілеті, студенттер жеке білім беру бағдарламаларын таңдауға болады қамтамасыз ету үшін университет талап қазірдің өзінде түбегейлі әр түрлі көзқарастар бар.

Қазіргі уақытта жүйеде зиянды бағдарламалардың ағымдағы тізімнен сәйкес 240 бакалавр стандарттары және магистрларды бар.

Екі мемлекеттік білім беру стандарттары, бірінші және екінші ұрпақ айтарлықтай білім беру бағдарламаларын қалыптастыруда жоғары оқу орындарының академиялық еркіндігі кеңейтілді болды, біріншіден, ақпарат және жоғары білім моделіне фокус сақтап, өйткені, олар толық жоғары білім беру мазмұнын жобалау мәдениетін өзгерген жоқ, бұл қарамастан кәсіптік назар пәндер тізімін жасау жөніндегі, оның білім беру, олардың көлемі мен мазмұны, гөрі оқу материалдарын даму деңгейіне қойылатын талаптар туралы және, екіншіден, жоғары мектеп компоненті дизайн дамушы елдің экономикасы мен жеке аймақтарынан бөлу жеңуге алмады, қамтамасыз етеді Белгілі бір пайдаланушы үшін маман даярлау. Сонымен қатар, олар еуропалық білім тәжірибеде «Енгізілген» тым жақсы емес болып табылады және оқу процесіне студенттердің мобильділігін күтеді, олардың жоғары мектепте курстар қайта тапсыруға, өз жеке оқыту бағдарламасын таңдау және уақыт жоғалтпай басқа да мамандандырылған жоғары оқу орындарында, тіпті шет елде оқуға тегін [17].

Ескере БЭК НРЕ дайындау теріс тәжірибесін ескере отырып, бірінші және екінші буын, сондай-ақ қазірдің өзінде кейбір университеттердің тәжірибелік эксперимент Болон процесіндегі жоғары білім беру жүйесін модернизациялау айналасында «фонында» талқылау үшін Болон декларациясы FЭҚ үшінші буын дайын қол қойды. Бастапқы нәтиже жоғары білім «дамытуға еңбек нарығының талаптары мен халықаралық үрдістер қанағаттандыру үшін мемлекеттік білім беру стандарттары, жаңа буын дамыту және деңгейлі жоғары кәсіби білім беру біртіндеп көшу туралы» 2007 жылғы 1 ақпанда орыс министрлігінің кеңесінің шешімі болды.

Федералдық мемлекеттік білім беру стандарттарын, еңбек нарығының талаптарына сәйкес жоғарғы білім беру деңгейінде одан әрі дамуын қамтамасыз ету стандарттарын жаңа буын болуға әзірленді. FЭҚ VPO ерекшеліктері болып табылады:

құзыреті табиғатта білдірді;

Олардың ортақ іргелі бөлігі негізінде біріккен білім беру бағдарламалары бойынша бакалаврлар жиынтығы және магистр дәрежесін сияқты салаларда стандарттар пакетін әзірлеу;

құзыреттерді тұрғысынан негізгі білім беру бағдарламаларын (оқыту нәтижесі) дамыту нәтижелері үшін негіздеу талаптар;

негізгі білім беру бағдарламаларын әзірлеуге жоғары оқу орындарының академиялық еркіндігін кеңейту, ал елеулі (институционалдық ұлттық-аймақтық федералдық,) құрамдас құрылымын болмауы;

сағат баламаларының орнына кредиттер (карыздар) түрінде еңбек енгізу есептеудің жаңа нысанын белгілеу.

«Білім туралы» Осы стандарттарды жобасы Заңына сәйкес терминдер мен анықтамалар, Федералдық заң «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі кәсіби білім беру туралы», сондай-ақ жоғары білім саласындағы халықаралық құралдар:

негізгі білім беру бағдарламасы - оқу-әдістемелік құжаттаманың жиынтығы, нормативтік мақсаттары, күтілетін нәтижелер, осы

оқу процесін мазмұны және жүзеге асыру жоғары білім оқу (мамандық бойынша);

дайындық бағыты - бакалавр, магистр және іргелі оқыту ортақ негізінде интеграцияланған болады, әр түрлі бейінді мамандарға арналған білім беру бағдарламаларын жиынтығы;

Профиль - білім беру бағдарламасы, оның мазмұнын нақты фокус анықтайтын жоғары білім кез келген мамандықтың типтік негізгі ерекшеліктерін жиынтығы (оқыту, мамандығы бағыты);

құзыреттілік - атап айтқанда саласындағы табысты болу үшін білімді қолдана білу, дағдылары мен жеке қасиеттері

модуль - білім беру бағдарламасының бір бөлігі немесе оқыту мақсаттары мен нәтижелеріне қатысты белгілі бір логикалық толықтығын бар оқу пәні бөлігі;

кредиттік бірлік - білім беру бағдарламасы күрделі шара;

алған білім, дағдылары мен құзыреті игерілді

- нәтижесі үйрену.

Оқыту нәтижелері құзыреттілігін пайдалана бағаланады. жоғары білім қатысты осы тұжырымдамасын логика болып табылады. Студент таңдаған профиль жоғары мектепте білім алады: а) негізгі (теориялық) білім талап етілетін мөлшерін анықтау; іс жүзінде бұл білімді қолдана әдістемелер мен әдістерін б) жиынтығы; с) осы бағдарламада кейбір тәжірибесі (т.б. оқыту, өндірістік және басқа да практика, зертханалық жұмыс, тәуелсіз ғылыми-зерттеу, және. н.). Осы параметрлердің барлығы бірдей бағаланған, сондықтан олардың барлығы және «құзыреттілік» біріктіретін керек. Құзыреті кәсіптік (белгілі бір жерлерде мамандығы) және әмбебап (қажетті білімді адам, қарамастан дайындау бейіндегі) бөлінеді.

БЭК байланыс саласындағы шешімдерін түрінде «білім бағдарлама» «білім мен өзара түсіністік» саласындағы бакалавр және магистр арасындағы деңгейлі саралау орнатады.

Мысалы, бакалавр филология зерттеудің негізгі білім беру бағдарламасы келесі оқыту циклдары ұсынады:

Б.1 - гуманитарлық, әлеуметтік және экономикалық цикл;

Математика және ғылым цикл;

В.3 - кәсіби цикл;

В.4 - тәжірибе және/немесе ғылыми-зерттеу жұмысы;

- Қорытынды мемлекеттік аттестация

- Дене шынықтыру

Әрбір оқу циклы университеттің белгіленген Базалық пәндер (міндетті) және айнималы бөлігі (профиль) бар. Variable (профиль) бөлігі кеңейту береді немесе білімі мен дағдыларын тереңдету, базалық пәндер мазмұнымен анықталады, студенттер осы бейініне сәйкес біліктілігі үшін келесі деңгейі VPO (дәрежесі) магистрі олардың білімін жалғастыруға мүмкіндік береді, табысты кәсіби терең білім мен дағдыларды алу іс-шаралар. Әр профиль үшін мамандандырылған оқу бағдарламаларын магистрі клиент қызметкерлермен консультациялар жоғары оқу орнының Ғылыми кеңесімен енгізіледі. Магистрлік негізгі білім беру бағдарламалары профиль шеңберінде оқыту және мамандандырылған оқу бағдарламаларын профильдер болуы мүмкін [18].

Бақылау және жеке модульдер студенттердің оқу материалдық дамуын есепке алу, «сандық» Салыстыру үшін, күрделілігі анықтау принципі, басқа сөзбен айтқанда, күш, уақыт пен ақша белгілі бір модуль студенті дамыту жөніндегі жұмсалды. Кредиттер - Алайда, күрделілігі өлшеу қазір академиялық немесе астрономиялық сағат (қазіргі заманғы оқу студенттердің өзіндік жұмысына назар қажет, ал дәстүрлі әдісі, аудиториялық оқыту бойынша, бірінші кезекте, бағытталған), және, атап айтқанда, еркін бөлімшелерінде ғана емес, бар.

Аталған шаралар нәтижесінде Болон процесіне қосылу артықшылықтарын дәлелдейді.

Қазақстан Республикасының жоғары білім беру жүйесі әлемдік білім беру кеңістігінің талаптарына сай құрылуда. Осы жолда көптеген проблемалар орын алып жатыр. Бірақ та, осы алған бағыттың болашағы зор, себебі біз болашақ мамандарды өз білімі және біліктілігі арқасында бүкіл әлемде орын табуына мүмкіндік жасауға тырысамыз.

Елбасымыз қойған мақсаттарға сәйкес біздің бітірушілеріміз құзыретті, жан-жақты, өзгеріп тұрған, құбылмалы әлеуметтік жағдайлада жұмыс істеуге дайын мамандар болу тиіс.

Жоғары оқу орын алдында қойылған мақсаттарға бірқатар міндеттерді шешу арқылы жете аламыз. Олардың ішінде ең ұтымды жол бүкіл әлемдік білім беру кеңістігінде қабылданған кредиттік оқыту жүйесін енгізу. Зерттеудің келесі тарауында осындай тәжірибе туралы әңгіме қозғалмақ. Осыған орай аймақтағы өзінің орның нық дәлелдеген, аймағымыздың, елеміздің әлеуметтік-экономикалық мәселелерін әлеуметтік тапсырысты орындау арқылы шешуге ат салысып отырған Инновациялық Еуразия университетінің тәжірибесіне толық тоқталуды жөн көрдік.

2 Инновациялық Еуразия университеті тәжірибесінен

2.1 Бакалавриат БББ негізгі мақсаттарының иерархиясы

Негізгі құжаттарға келетін болсақ, білім беру бағдарын анықтау үшін Білім беру бағдарламасы әзірленеді. Мысал ретінде 5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығының білім беру бағдарламасы, бағдары: Қолданбалы лингвистика құжатын қарастырайық.

Мазмұнына қарай Білім беру бағдарламасы келесілерден құралады: түсінік хат, мамандықтың төлқұжаты, бітірушінің біліктілік сипаттамасы, мамандықтың модульдік білім беру бағдарламасының мазмұны, модульдердің сипаттамасы, білім беру бағдарламасының кредиттер түрінде уақыт бюджеті бойынша жиынтық кестесі.

Жеке әрқайсысына тоқталатын болсақ, келесіні көріп тұрмыз.

Түсінік хатта айтылады.

Білім беру бағдарламасын (5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығының білім беру бағдарламасы, бағдары: Қолданбалы лингвистика) әзірлеуге түсінік хат

Модульдік білім беру бағдарламасы (МББ) модульді сипаттау және әзірлеу сұлбасына (1, 2 қосымшалары), ИнЕуде әзірленген МББ қалыптастыру концепциясына, 5B011700 – Қазақ тілі мен әдебиеті мамандығы бойынша білім беру бағдарламасы ҚР мемлекеттік жалпыға білім беру стандарты №1080 23.08.2012 ж. (Астана, 2012), Жоғары білім беру. Бакалавриат. Жалпы Ережелеріне және 5B011700 – Қазақ тілі мен әдебиеті мамандығы бойынша үлгілік оқу жоспарына (2013ж) сәйкес әзірленген.

МББ оқудың барлық мерзіміне бөлінген оқу модульдер жиынтығы ретінде әзірленген және 5B 011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы, бағдары: Қолданбалы лингвистика, бойынша арнайы білім бакалавры академиялық дәрежесін беруге қажетті құзыреттерге ие болуға бағытталған.

Білім беру бағдарламасын әзірлеу үшін жұмыс тобы құралған. Топқа кафедраның жетекші мамандары жиналады. Басқаруды кафедра (департамент) жетекшісі басқарады. Жұмыс тобы пререквизиттерге байланысты модульдерді іріктеп оларды оқу жоспарына енгізді. Осындай іріктеу нәтижесінде модуль мен МББ құзыреттері өзара тығыз байланыста болады.

Элективтік пәндер пәндерді меңгеру логикалық біздігілікті ескере отырып курстар мен семестрлер бойынша бөлінген (БП 44 кредит және КП 27 кредит).

ЖПБ блогына білім беру мамандықтарының барлық МББ бірдей пәндер енгізілген (барлығы 33 кредит), оларды меңгерген бітіруші басты (қалыптастыру, жүйелеу) және арнайы (әлеуметтік) құзыреттерге ие болу керек.

БП блогына міндетті компонент (МК) пәндері енгізілген, олар 20 кредит құрайды, оның ішінде жоғары оқу орында бекітілген пәндер (УБП) 5 кредит құрайды және таңдау бойынша компонент (ТК) 39 кредит құрайды.

Осы пәндер құрайтын модульдер бітірушіне басты (зерттеу), пәндік (коммуникативтік, технологиялық, бақылау) және арнайы (бағдарламалық, креативтік, ұйымдастырушылық-әдістемелік) құзыреттерге ие болу мүмкіндігін береді.

КП блогына, 5 кредит құрайтын, міндетті компонент (МК) және 27 кредит құрайтын таңдау компонент (ТК) пәндері кіреді. Осы пәндер құрайтын модульдер бітірушіне басты (бақылау) және арнайы (бағдарламалық, креативтік, ұйымдастырушылық-әдістемелік) құзыреттерге ие болу мүмкіндігін береді.

Қосымша оқу түрлері – 16 кредит; Практикалар – 6 кредит; ҚМА – 3 кредит.

МББ аяқталғанда бітіруші 154 кредит меңгеру керек (100%).

Жалпы МББ 19 модуль бар, модульдер бойынша кредиттер саны 4-тен 16-ға дейін. Осындай бөлу мамандық бойынша пәндерді оқыту жинақталған тәжірибеге және нақты мүмкіндіктерге байланысты.

Жеке тақырыпша ретінде

5B011700 – «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша дайындық ҚР мемлекеттік жалпыға білім беру стандарты №1080 23.08.2012 ж. (Астана, 2012), Жоғары білім беру. Бакалавриат. Жалпы Ережелеріне және 5B011700 – Қазақ тілі мен әдебиеті мамандығы бойынша үлгілік оқу жоспарына (2013ж) сәйкес жүргізіледі.

5B011700 – «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша бітірген түлекке 5B011700 – Қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының «білім бакалавры» академиялық дәрежесі беріледі.

Оқу мерзімі: жалпы орта білім негізінде күндізгі бөлімде – 4 жыл. Орта кәсіптік білім негізінде күндізгі және кешкі бөлімінде - 3 жыл

Осы мамандық бойынша оқыту кредиттік жүйе бойынша жүзеге асырылады. Кредиттік оқу технологиясы: Жеке бағыт-бағдар таңдауды; білім алу траекториясын айқындауды; өз бетінше білім алу деңгейін көтеруді және білімді шығармашылық меңгеруді көздейтін, меңгерілген білім материалдарының көлемінің есебін кредит түрінде айқындайтын білім технологиясы.

Студенттердің шаруашылық субъектілерінің нақты жағдайларында тәжірибелік дайындығы және ғылыми-зерттеу жұмысы кредиттік оқыту технологиясы шеңберінде жүзеге асырылады. Мамандырылу: Қолданбалы лингвистика.

5B011700 – «Қазақ тілі мен әдебиеті» білім беру бағдарламасы арқылы Мемлекеттік білім беру стандарттарының мақсаттары жүзе асырылады және кафедра, факультеттің миссиясы орындалады.

5B011700 – «Қазақ тілі мен әдебиеті» білім беру бағдарламасының жалпы мақсаты – студенттердің дайындық деңгейіне қойылатын міндетті талаптардың негізінде жоғары білім сапасын арттыру; студенттердің және оқытушылар-профессорлық құрамының академиялық оралымдылығы үшін жағдай жасау; Қазақстан Республикасының халықаралық білім кеңістігіне

тең дәрежеде қатысуы үшін қазақ тіл мен әдебиет саласында толық, сапалы білім алу және кәсіптік құзыреттерге ие болу үшін жағдай жасау.

Білім беру бағдарламасының мақсаттар құрамы мамандық бойынша білім берудің мазмұнына және бакалаврларды дайындау деңгейінің талаптарымен анықталады: жоғары кәсіптік білім беру бағдарламалары.

Мамандығы -5B011700 – «Қазақ тілі мен әдебиеті»

Мақсаттар:

Қазақстан Республикасы білім беру жүйесін дамыту концепциясына сәйкес білім берудің негізгі жалпыұлттық мақсаттары қоғам, мемлекет және тұлғаның жоғары білім алу мүдделерін қанағаттандыру, әр адамға оқу мазмұнын, нысанын, мерзімін таңдауда мүмкіндік беру.

Бакалавриат бағдарламасы бойынша білім беру мақсаты - білім алушы жас ұрпаққа дүниетаным, тіршіліктің ғылыми философиялық діни негіздері, адам өмірі мен қызметінің мазмұны мен теориялық мәні туралы терең білім беру, қазақ халқының өткен тарихы мен оның жалпы адамзаттық тарихтан алатын орны жөнінде кең көлемді шынайы мағлұмат беру, бұрын орнығып келген кереғар көзқарастан тазартылған, жаңа мазмұндағы тәуелсіз ғылыми түсініктер беру, әрі қарай біліктілік деңгейін жетілдіру қажеттілігін қалыптастыру.

Жалпы білім беру пәндерін меңгеру мақсаты - адамзаттың іс-әрекетінің алуан түрлілігі туралы, рухани құндылықтар мен олардың маңызы жайлы, дүниеге деген ғылыми, философиялық және теологиялық көзқарасы бойынша түсінігі бар, қоғам дамуы жайлы: мәдениет пен өркениеттің алуан түрлілігі, әлеуметтік тәжірибе түрлері, дүниежүзілік тарихи және мәдени кеңістіктегі Қазақстанның орны туралы білімді игерген, еңбекті ұйымдастырудың ғылыми негіздерін, ақпараттарды жинау және өңдеу; педагогикалық, психологиялық және әдістемелік нормалар мен оқыту және тәрбие берудің тәсілдерін, жоғары және орта мектеп бағдарламаларының барлық мәселелері бойынша қазіргі ғылыми және оқу материалдарын білетін, әлемдік қауымдастықты тұтастай алғандағы және Қазақстан Республикасына қатысты негізгі экономикалық үрдістер мен бағдарламаларды талдай білетін бакалаврды оқыту.

Базалық циклы пәндерді меңгеру мақсаты - өз еңбегін ғылыми негізде ұйымдастыра білетін, кәсіптік қызмет саласында қажет ақпаратты жинай, сақтай алатын, сұрыптаудың компьютерлік әдістерін меңгерген, өзінің кәсіптік қызметінің түрі мен сипатының өзгеруіне, пән аралық жобалармен жұмыс істеуге әдістік және психологиялық жағынан дайын бола алатын, педагогикалық тәжірибесінде жүйелі түрдегі ақпараттарды қолдана, болып жатқан әлеуметтік-тарихи оқиғаларды талдай және қорытындылай алатын; өзінің кәсіби іс-әрекетінің сипаты мен әлеуметтік-экономикалық жағдайлар өзгерістерінде, оған жылдам көндігу және бейімделуді; қазіргі ақпараттық және білімдік технологияларды қолданып өз бетінше жаңа білім қорларын алу; пәнге деген қызығушылығын тудыру және білімді меңгерудің жоғары деңгейін қалыптастыру арқылы тілдік құбылыстар мен заңдылықтарды

жазбаша және ауызша түрде сауатты, әрі дұрыс мағынада жеткізуді; білімдік үрдісте пәнаралық байланыстар жүйесін қолдануды біле алатын бакалаврды дайындау.

Кәсіптендіру циклы пәндерді меңгеру мақсаты - кәсіптік бағдар беру жұмыстарын, оқыту бағдарына байланысты білім мазмұнын іріктеп, екшелеуге және білімділік үрдісін жобалау мен ұйымдастыруға, бағдар алдындағы бағдарлық сыныптарда оқыту технологиялар мен инновациялық әдістер өзгерістері мен бейімдеуге, бағдарлы сынып оқушыларымен зерттеу іс-әрекеттерін ұйымдастыруға, бағдар алды және бағдарлы сынып оқушыларымен ең соңғы әдістемелер негізінде дербес және өз бетінше білім алу жұмыстарын ұйымдастыруға қабілетті бакалаврды дайындау

Оқу пәндерінің мақсаттары пәндер силлабустарында көрсетілген.

Жалпы силлабус жаңа оқу үдерісінде ерекше орын алады. Осы құжат жөнінде түрлі пікірлер бар. Біздің университетімізге келсек, силлабус құрамында бірнеше маңызды бөлімдері бар. Олар:

- 1 Түсінік хат
 - 2 Негізгі және қосымша әдебиеттердің тізімі
 - 3 Курстың күнтізбелік-тақырыптық жоспары
 - 4 Курстың мазмұны (2-кесте)
 - 5 Тәжірибешілік сабақтарының тапсырмалары және олардың орындалу мерзімі (3-кесте)
 - 6 Лабораториялық жұмыстардың тақырыптары және олардың орындалу мерзімі (4-кесте)
 - 7 ОСӨЖ-дің тапсырмалары және олардың орындалу мерзімі (5-кесте)
 - 8 СӨЖ тапсырмалары мен олардың орындалу мерзімі (6-кесте)
 - 9 Студенттердің білімі мен біліктілігін бақылаудың түрлері мен формалары (7-кесте)
 - 10 Студенттердің білімі мен біліктілігін бағалау критерийлері (8-кесте)
 - 11 Халықаралық стандарт бойынша студенттің білімін, дағдысын, біліктілігін бағалаудың жалпы көрсеткіші (9-кесте)
 - 12 Студенттердің рейтингісін бағалау көрсеткіштері (10-кесте)
 - 13 Академиялық тәртіп саясаты
 - 14 Қорытынды бақылау. Пән бойынша емтихан сауалдары немесе тестілер жинағы
 - 15 Глоссарий
 - 16 Пәнді оқытудің нәтижесі
 - 17 Әдістемелік нұсқаулар
- Келесі бөлік. Білім беру бағдарламасындағы құзыреттіліктер байланысын көрсету үшін бакалаврдың біліктілігіне қойылатын талаптарының сатысы анықталады..
- Арнайы білім мамандығы бойынша бакалавры біліктілігіне қойылатын талаптар:
- Жалпы білімділікке қойылатын талаптар
- Кәсіптік-бағдарлық құзыреттілік

Әлеуметтік-этикалық құзыреттілік

Кәсіптік құзыреттілік

Экономкалық және ұйымдастырушылық-басқарушылық құзыреттілік

Негізгі пәндер және жеке пәндер циклы бойынша біліктілік

Әлеуметтік, экономикалық, кәсіби рөлдердің ауыс-күйісіне, өтпелілік және белгісіздіктің үдей түсуі жағдайында географиялық және әлеуметтік жұмылдыруларға даяр болу

Әлеуметтік және экономикалық жағдайлардың, әрі аймақтың іс-әрекеті саласында болуы мүмкін өзгерістерге психологиялық жағынан даяр болу.

2.2 Мамандықтың сипаттамасы, бакалаврды дайындау барысы

Инновациялық Еуразия университетінде 5B011700 – «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша бакалаврларды 5B011700 – «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша дайындық ҚР мемлекеттік жалпыға білім беру стандарты №1080 23.08.2012 ж. (Астана, 2012), Жоғары білім беру. Бакалавриат. Жалпы Ережелеріне және 5B011700 – Қазақ тілі мен әдебиеті мамандығы бойынша үлгілік оқу жоспарына (2013ж, 2006 МЖБС аталуы 2010 жылғы 16 қазандағы АБ № 0137472 Мемлекеттік лицензияға сәйкес жүргізіледі.

Оқу мерзімі: жалпы орта білім негізінде күндізгі бөлімде – 4 жыл. Орта кәсіптік білім негізінде күндізгі және кешкі бөлімінде - 3 жыл

Осы мамандық бойынша оқыту кредиттік жүйе бойынша жүзеге асырылады. Кредиттік оқу технологиясы: Жеке бағыт-бағдар таңдауды; білім алу траекториясын айқындауды; өз бетінше білім алу деңгейін көтеруді және білімді шығармашылық меңгеруді көздейтін, меңгерілген білім материалдарының көлемінің есебін кредит түрінде айқындайтын білім технологиясы.

Студенттердің шаруашылық субъектілерінің нақты жағдайларында тәжірибелік дайындығы және ғылыми-зерттеу жұмысы кредиттік оқыту технологиясы шеңберінде жүзеге асырылады. Мамандырылу: Қолданбалы лингвистика.

5B011700 – «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша білім алушыны оқыту мақсаты – студенттердің дайындық деңгейіне қойылатын міндетті талаптардың негізінде жоғары білім сапасын арттыру; студенттердің және оқытушылар-профессорлық құрамының академиялық оралымдылығы үшін жағдай жасау; Қазақстан Республикасының халықаралық білім кеңістігіне тең дәрежеде қатысуы үшін қазақ тіл мен әдебиет саласында толық, сапалы білім алу және кәсіптік құзыреттерге ие болу үшін жағдай жасау.

5B011700 – Қазақ тілі мен әдебиеті мамандығы бойынша бітірген түлекке 5B011700 – Қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының «білім бакалавры» академиялық дәрежесі беріледі.

Бакалавр мамандарының кәсіби қызмет саласы

- білім беру;
- тәрбиелеу, ұйымдастыру жұмыстары;
- әдеби-мәдени;
- бұқаралық-ағарту қызметтері салаларында.

Кәсіби қызметінің объектілері

Бітірушілердің кәсіптік қызмет объектісі. Жалпы білім беретін мектептер, лицей, гимназия, колледж, ғылыми-зерттеу орындары, шығармашылық ұйымдар, мемлекеттік және мемлекеттік емес мекемелер жатады.

Кәсіби қызметінің бағыттары:

- білім беру;
- тәрбие беру;
- ұйымдастыру-басқару;
- ғылыми-зерттеу.

Біліктілік пен қызмет Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 12 ақпан 2008 жылғы №61 бұйрығымен бекітілген «Педагог қызметкерлер мен соларға теңелетін қызметтердің Типтік біліктілік анықтамасына» сәйкес анықталады.

Бітірген түлектерге «Қазақ тілі мен әдебиетінің бакалавры» академиялық дәрежесі және «Қазақ тілі мен әдебиеті» квалификациясы беріледі. Берілген квалификация бойынша Қазақстан Республикасы еңбек және әлеуметтік қорғау министрлігінің № 273- 22.11.2002 ж бұйрығы бойынша түлектер мектепте, колледждер мен лицейлерде және аудармашы болып жұмыс істей алады

Осы бағыт бойынша бакалаврлар дайындауын «Журналистика және филология» кафедрасы жүзеге асырады. Кафедра «Бизнес, білім және құқық» академиясының құрамына кіреді.

Кафедрада ұстаздық профессорлық квалификацияны жоғарылатуға лайықты деңгейде назар салынады. ОПК квалификациясын жоғарылату үшін перспективті жоспар құрылып, жүзеге асырылуда. Олар келесі формалада орындалады: топтық және жекелей, негізгі педагогикалық қызметтен үзік, бөлшектемелі түрде үзік және үзіксіз. Квалификацияны жоғарылату үшін өтілетін курстар мен әртүрлі қызметтегі және қосымша мамандандырылған білім ордаларында интенсивтіктер, жекелей сынақтан өту, соның ішінде меңгеріп жатқан тілдің төл мемлекетінде. Бұл сауал үнемі кафедрда отырыстарында талқыланады.

Кадрлық потенциалды көтеруге арналған мерекелік іс-шаралар: «Оқу ордасының үздік оқытушысы» конкурсына қатысу (Имамбаева Ғ.Е.2013 ж.); Филология ғылымдарының докторы Имамбаева Ғ.Е-на Ғылыми дәрежеде тағайындау (2012 ж.). ҚР Президенті тағайындаған «Болашақ» халықаралық шәкіртақысы тапсырау; (оқытушы., филол. маг. Молдағали Б., 2012 ж.);

Ақпараттанлыру академиясының мүшелігін растайтын білім сайысына қатысу; (Имамбаева Ғ.Е., 2011 г.); ЖАК доцентігінің аттестатын табыстау; (Имамбаева Ғ.Е., 2011 г.); Кафедра мұғалімдері халықаралық ғылыми

симпозиумдар мен форумдарда, конференциялар мен семинарларға белсене қатысты. Кафедрада ұстаздық профессорлық квалификацияны жоғарылатуға лайықты деңгейде назар салынады. ОПК квалификациясын жоғарылату үшін перспективті жоспар құрылып, жүзеге асырылуда. Олар келесі формалада орындалады: топтық және жекелей, негізгі педагогикалық қызметтен үзік, бөлшектемелі түрде үзік және үзіксіз. Квалификацияны жоғарылату үшін өтілетін курстар мен әртүрлі қызметтегі және қосымша мамандандырылған білім ордаларында интенсивтіктер, жекелей сынақтан өту, соның ішінде меңгеріп жатқан тілдің төл мемлекетінде. Бұл сауал үнемі кафедрда отырыстарында талқыланады.

Кадрлық потенциалды көтеруге арналған мерекелік іс-шаралар: «Оқу ордасының үздік оқытушысы» конкурсына қатысу (Имамбаева Ғ.Е. 2013 ж.); Филология ғылымдарының докторы Имамбаева Ғ.Е.-на Ғылыми дәрежеде тағайындау (2012 ж.). ҚР Президенті тағайындаған «Болашақ» халықаралық шәкіртақысы тапсырау; (оқытушы., филол. маг. Молдағали Б., 2012 ж.);

Ақпараттанлыру академиясының мүшелігін растайтын білім сайысына қатысу; (Имамбаева Ғ.Е., 2011 г.); ЖАК доцентігінің аттестатын табыстау; (Имамбаева Ғ.Е., 2011 г.); Кафедра мұғалімдері халықаралық ғылыми симпозиумдар мен форумдарда, конференциялар мен семинарларға белсене қатысты: «Қазіргі лингвистиканың проблемалары мен тіл курстарын оқытудың методикалық әдістемелі» атты халықаралық конференция (Ресей, г. Кемерово); «Science Direct and Cyprus International Conference on Educational Research, (CY-ICER 2013)» (Кипр) атты халықаралық конференция; «The Annual International Conference on Cognitive» (Түркия) халықаралық конференция; Үлкен Алтай ЖОО ректорлар алқасының төртінші халықаралық отырысы (СУАР Қытай, Шихэцзы); Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция атты «Теоретические и прикладные вопросы образования и науки» (Ресей, Тамбов); IX научная конференция «Наука и образование», (РФ, Кемеров облысы, Белово қ). Инновациялық қызмет көрсету, ғылыми зерттеулерді басқаруын ұйымдастыру және жоспарлау (Эрдэм шинжилгээний уйл ажиллагааг удирах, зохион байгуулах, төлөвлөх)» (Монголия, Баян-Өлгей);

Қазақ тілінің методикасын меңгеруге кафедра тарапынан үлкен күш салынуда. «Ана тілі» орталығының және ҚР мәдениет және спорт министрлігінің және жалпы саяси жұмыс пен тілдерді дамыту комитетінің бірігуімен құрылып, 2014 жылдың тамыз айында қолданысқа енген «Инновационной полилингвальной методики по обучению языкам этнических групп Казахстана», жобасының міндетін атқарушысы профессор Бейсембаев А.Р. Инновациялық полилингвистика методикасы құрылды. Түрік және әзірбайжан тілдерінің ұқсастығына қарай қазақ тілін меңгеру; Орыс және украин тілдерінің ұқсастығы бойынша славян бағытында меңгеру. Оқу кешені оқу құралынан, оқу дәптерінен тұрады. Тәжірибелік қазақ тілі бойынша профессор Имамбаева Ғ.Е. оқу құралын шығарды. Кафедра «Инновациялық технологиялар: жүзеге асыру шеберлігі» атты I

педагогикалық оқудың ұйымдастырушысы, мектеп оқушыларының ғылыми-тәжірибелік «Ғылымға бастау» атты конференцияға қатысты. Жыл сайын «Жастар дауысы» атты студенттер мен магистранттардың мақалаларынан құралған жинақ жарыққа шығады.

Қазіргі таңдағы ғылыми техникалық прогресс пен өркениетті даму дәуіріне бет бұру кезеңінде жаңа қоғамға лайықты саналы, білімді жеке тұлғаны қалыптастыру бүгінгі қоғамның алдында тұрған негізгі міндет. Сондықтан, қандайда бір мелекеттің білім жүйесінің халықаралық дейгейдегі кредиттік жүйеге өтуінің маңызы ерекше.

Кредиттік жүйе алғаш рет Америка Құрама Штатында пайда болды. Оның негізін 1870 жылдары Гарвард университетінің Президенті, белгілі Американдық білім қайраткері Чарльз Элиот салып, «кредит-сағат» ұғымын қоғамға енгізген болатын. Бұл жүйе алғашында пәндер көлемі жүйесінің шешуін өлшеуші «кредит-сағат» болып енгізілді. 1892 жылдан бастап «кредиттік-сағаттық» жүйенің екінші кезеңі басталып, осы кезде АҚШ-тың ұлттық білім комитеті университет, колледж, мектеп топтарын жақсарту мақсатында, оқу бағдарламаларын стандарттауда «кредит» ұғымын тек университет пен колледждерде ғана емес, орта мектептерде де, енгізе бастады [1, 2-3 б.];

Европалық елдердің сынақ бірлігіне көшу мақсаты бұл, алдымен халықаралық «тұнықтық» жетістігі, қазіргі кездегі білім жүйесінің дауы мен дербес елдердің біліктілігін сақтау, көтеру арқылы білім беру саясатында оқу орындарының білім беру облысында да сақталды.

1999 жылы 19 маусымда жоғары білімнің бірыңғай құрылымын енгізу үшін Болон декларациясы қабылданған болатын. Оған 29 ел қол қойды. Барлық ұлттық жүйелерде, жоғары білім жүйесінің сынақтық бірлігін енгізу үшін European Credit Transfer System (ECTS) немесе басқа, ECTS жүйесімен бірігіп, қайта сынақтауды қамтамасыз ететін, сондай-ақ жинақтаушы қызметін, және де академиялық оқу кепілдігін шет елде тану туралы шешім қабылдану (1999 ж. ECTS 1062 европалық жоғары оқу орындарына енгізілді) [2, 8-9 б.];

Осы заманғы болып жатқан интеграциялық құбылыстар қоғам тіршілігінің барлық жағына өз әсерін тигізді. Халықаралық процестермен қатар жүруге ниеттелген мемлекет қазіргі кезде қалыптасқан барлық ғылымдандырудың көріністеріне тікелей назар аударды деуге болады. Соңғы 10-15 жылда шетел мемлекеттерінің білім жүйесінде жоғары деңгейдегі қарыштық даму жағдайы жүзеге асып жатқаны бәрімізге белгілі. Әрбір мемлекеттің қоғам өмірінде ғылыми, мәдени, экономикалық, саяси жүйелеріндегі қалыптасқан ескі көзқарастар түбегейлі өзгеріске ұшырады [3, 11-12 б.];

Кеңес Одағының ыдырауы және жаңа тәуелсіз мемлекеттердің құрылуы жаңа білім жүйесінің дамуындағы ізденістерге әкелді. Әлемде танылған батыс елдерінің экономикалық, әлеуметтік прогрестері Қазақстан үшін үлкен

бағдар болды. Әрине, оқу бітіруші түлектер бәсекелестік қабілеттілігімен білім беру кеңестігінің таңдауында оқушыға дербестік беру, оқытудың деңгейін көтеру, еңбек сұранысына бағдарланған, оқу бағдарламаларының жоспарлауын икемді ғана болуы мүмкін, әлемдік білім беру көрсеткендей қазіргі білім талаптарына кредиттік оқыту технологиясы сай келді. [4, 19-20 б.];

Кредиттік оқыту технологиясы оқытудың бағытсыз жүйесі—оқу процесінің ұйымдастыру тәсілін белгілейтін оқушыларға белгіленген шегінің (құрауыш қалауы және оқытудың қосымша түрлері бойынша) білім беру процесінің жеке жоспарлау мүмкіндігі болады. Қатаң жүйеде, белгіленген көлемде, оқыту логикасына сәйкес, белгіленген мерзімде білімдік кәсіптік бағдарлама пәндерін оқушыларға оқытатындығын бағытты оқыту жүйесі жобалайды.

Біздің республикамыздың жоғары оқу орындарында кредиттік жүйені енгізуде шетел мемлекеттерінің тәжірибесі мен халықаралық тәжірибенің маңызы өте зор. Солай болғандықтан, осы технология Қазақстанның жоғары оқу орындарында белсенді жұмыс еткендіктен отандық тәжірибені оқу мәнді болады, одан басқа да аймақтық жоғары оқу орындарының жинақталған тәжірибесін есепке ала отырып, консультация және әдістемелік көмек көрсету қажет [5, 17-18 б.];

Қазақстан Республикасында кредиттік оқу жүйесі 19 ғасырдың 90-шы жылдарының ортасынан біртіндеп қалыптаса бастады. Елімізде 2007 жылы 15 тамызда «Білім туралы» жаңа заң қабылданды. Осы заңның 11 бабында білім жүйесі мәселелерінің бірі болып оқытуда жаңа технологияларды тиімді пайдалану және енгізу, сонымен қатар кредиттік, дистанциялық, ақпараттық-коммуникациялық оқыту кәсіби білімнің қоғамда және еңбек нарығында болып жатқан өзгерістер қажеттілігіне тез үйлесуге мүмкіндік туғызатыны атап көрсетілген. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңын іске асыру мақсатында №66-шы «кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру ережесі» әзірленген және бекітілген. Кредиттік оқыту технологиясы — бұл білім беру технологиясы, өз бетімен білім алу деңгейін көтеру және дара негізінде шығармашылық білімді меңгеру, оқу процесін және білім көлемін кредит негізінде есепке алуды, білім беруді таңдап алған траекториясын регламенттеу болып табылады [6, 15-16 б.];

Кредиттік оқыту жүйесі бойынша бір академиялық сағат ұғымы барабарлық өзгерістерге ұшырайды, дәрістік, практикалық (семинарлық) сабақтар 1 байланыс сағатқа (50 минутқа) немесе студиялық оқыту 1, байланыс сағатқа (75 минутқа) немесе лабораториялық және дене тәрбиесі сабақтары 2 байланыс сағатқа (100 минутқа), сонымен қатар барлық оқу практикалар түрлері 1 байланыс сағатқа (50 минутқа), барлық педагогикалық практикалар түрлері 2 байланыс сағатқа (100 минутқа), барлық өндірістік практикалар түрлері 5 байланыс сағатқа (250 минутқа) тең.

Оқуды аяқтау үшін студент құрауыш бойынша міндетті түрде белгілі мөлшерде кредит алуы керек:

міндетті түрде;
таңдау бойынша;

Оқушы (студент) өзінің білім беру бағдарламасын тәлімгер — кеңесші (эдвайзер) — көп тәжіребесі бар оқытушы арқылы жасайды. Оқу пәндерін меңгеруге көмек көрсету үшін тьюторлар (оқытушылар) ұсынылады. Тьютордың міндеті — оқушының (студенттің) оқу әрекетінің барысын қадағалау және оқушыға (студентке) өтілген оқудың барынша толық көлемде оқытушыға кері қайтарылуы. Яғни, 15 апта бойы өтілген сабақты меңгеріп, оқытушыға айтып беру, сондай-ақ кредитін өтеп беру болып табылады. Топтық консультациялар өткізу (оқу процесінің ішінде). Оқу процесін іске асыру үшін оқытушының және оқушының әр пән бойынша формалар мен құралдары, баспа және электрондық түрде курсты бейнелейтін, оқушылардың (СӨЖ) өз бетімен игеру деңгейін бақылайтын, олардың өткізу мерзімі мен мазмұнын көрсететін оқу-әдістемелік кешені болуы қажет. Студенттің өздік жұмысының жоғары тиімділігін қамтамасыз ету үшін, мазмұны мен оларды өткізу мерзімі көрсетілген оқушының басшылығымен студенттердің өздік жұмысын қабылдайды [7, 3-4 б.];

Анықтамалық — жолсілтемеге келесі міндеттер енгізіледі:

Студенттің құқығы мен міндеті;

Оқу кезеңіндегі жұмыс жоспары;

GPA орта балынан есеп айырысу әдістемесі;

Қорытынды мемлекеттік аттестаттауға қойылатын талаптар.

Оқу пәні бойынша оқу әдістемелік кешені мыналардан тұрады:

Әр пән бойынша силабус — бағдарламаларды оқытудан;

Практикалық (семинарлық) сабақтардың жоспарынан;

Студенттің өзіндік жұмысы бойынша тапсырмаларынан;

Студенттің оқытушы басшылығымен орындалатын өзіндік жұмысы бойынша тапсырмаларынан;

Және тағы басқалардан тұрады.

Оқу сабақтарын оқыту белсенді шығармашылық формаларда (кейс-сатылар, тренингтер, пікірталастар, дөнгелек үстелдер, семинарлар және т.т.) өткізу керек. Оқу пәні бойынша білімді бақылау формасы – емтихан болады. Білімдері көп балды әріптік жүйе бойынша бағаланады. Қорытынды аттестаттауды өткізу формасы дипломдық жұмысты қорғау немесе мемлекеттік емтихандарды тапсыру болады [8, 13-14 б.];

Оқу процесінің негізгі кезеңін жоспарлауда техникалық және кәсіби білімді кредиттік оқыту жүйесіне ауысуды ұйымдастыруда, осы бағытта кемшіліктерді талдай отырып, сөзсіз қиыншылықтар туындайтынын айта кету керек:

Кредиттік технология бойынша оқу процесін жоспарлау кезеңдерін талдай отырып, біз оның жағымды жағдайы мен артықшылығында көреміз. Тек оқытушының ғана емес, оқушылардың да академиялық еркіндіктерін кеңейту; оқушылармен пәндерді таңдау (50%-ға дейін) оқытушының

жағынан кең спектр ұсыныстарын таңдау болып келеді. Бұл екі жақтың да жауапкершілігін тудырады, осының нәтижесінде оқу процесі тең дәрежелі адамдар сұхбатына айналады [9, 9-10 б.];

Кафедраның оқу үрдісі Білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына және бекітілген 5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті». мамандығының Типтік бағдарламасына сай жүргізіледі.

Оқу үрдісінің бүтіндігі және негіздемесі МЖББС талаптарын қамтамасыз етеді. Пәннің оқу үрдісінің типтік жоспарының мазмұны және құрылымдық-қисынды схемаға сай қалыптастырудың бірізділігі құзыреттілікті жалпыдан кәсібилік пәндер жүйесі арқылы оқытылады.

Кредиттік оқыту жүйесін жүзеге асыру үшін ББ оқу жоспарының төрт түрі қолданылады: типтік оқу жоспары, базалық оқу жоспары, элективтік пәндер каталогі, элективтік пәндер каталогынан тізімдеме, студенттің жеке оқу жоспары, жұмыс оқу жоспары.

Академиялық еркіндік шеңберінде университеттің Ғылыми кеңесінде оқу жоспарының үш түрі бекітіледі: ББ, ЭПК, ЭПК пәндер тізімдемесі. Аталған оқу жұмыс жоспарлардың түрлері функциялары бойынша ерекшеленеді: базалық оқу жоспары – ірі, студенттің ЖОЖ – базалық жоспар және ЭПК ескере отырып, құралады; ЖОЖ студенттің ЖОЖ-нан құралады. .

Базалық оқу жоспарын, ЭПК және олардың мазмұны кафедрада барлық оқу мерзіміне құралады. Студенттік ЖОЖ құруға эдвайзер және студент қатысады. ЖОЖ құруға декан қатысады. ББ тұтастылығын қамту мақсатында аталған жоспарлар арасында екі түрлі байланыс орнатылады: міндетті компонент пәндері арасындағы нұсқауларысыз байланыс, таңдау компонент пәндері арасындағы нұсқаулы байланыстар.

Кафедра жанында оқу және тәрбие үрдісін ұйымдастыруды, мазмұны мен әдістемесін айқындайтын нормативті және оқу-әдістемелік құжаттар кешені қамтылған. Оның құрамына:

- Ұлттық білім беру жүйесі шеңберінде ҚР заңдылығына сәйкес толық өзін-өзі қаржыландыру шартымен құрылған 5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті». мамандығын даярлау құқысын дәлелдейтін 16.10.2010 ж. №0137472 лицензия, 5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті». мамандығының мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары;

- Типтік оқу жоспарлары (Мемлекеттік жалпы міндетті білім беру стандарты (ҚР МЖМБС 3.08.267-2006) және ҚР БЖҒМ ұсынған Абай атындағы ҚазҰПУ-дің типтік бағдарламасы (Алматы, 2006) негізінде жасалған);

- Кафедраға бекітілген пәндер бойынша типтік оқу бағдарламалары;

- Мамандық бойынша күндізгі және сырттай оқыту түрі үшін жұмыс бағдарламалары;

- Кафедра оқытушылары жүргізетін пәндер бойынша жұмыс бағдарламалары;

- Мамандықтарды оқу-әдістемелік кешені (МОӘК);

- Пәндер бойынша оқу-әдістемелік кешен (ПОӘК);

- Кафедра жұмысының жоспары;
- Кафедра отырыстарының хаттамалары;
- Өзара сабаққа қатысу журналы;

Типтік оқу бағдарламалар негізінде жыл сайын Модульдік білім беру бағдарламалары (МБББ) және мамандық бойынша білім беру бағдарламалары, кафедраның ПОҚ жүргізетін барлық пәндерден оқу жұмыс бағдарламалары құрастырылып бекітіледі.

5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығының Білім беру бағдарламасы бойынша кафедрада мамандық пәндерінің МОӘК және ПОӘК құрастырылған. МОӘК құрамы МЖББС талаптарына және университетте қабылданған ПОӘК құрастыру талаптарына жауап береді. Білім беру бағдарламасы бойынша даярлау мазмұнын көрсететін пәндердің жұмыс бағдарламалары кәсіби сала мен аймақтық еңбек нарығының отандық және шетел тенденцияның дамуына сәйкес типтік бағдарламаларды ескере отырып құрастырылады. МОӘК және ПОӘК құрастыру реті мен үрдісі университеттің ішкі нормативті құжаттарымен ресімделеді.

Оқу-тәрбие үрдісінің әдістемелік қамтамасыз етілу деңгейі мамандарды сапалы даярлаудың қазіргі заман талаптарына сәйкес келеді. Кафедрада жүргізілетін пәндер бойынша өздік жұмыстары орындауына оқу-әдістемелік құрастырылымдар мен ұсыныстар бар. Олардың барлығы кафедра отырыстарында және академияның оқу бағдарламалары бойынша комитетінің отырыстарында қарастырылып бекітілген. Кафедра жанында жоғары мектепте білім берудің заманауи әдістеріне арналған «Қазақ тілі сабақтарында оқушылардың функционалдық сауаттылықтарын арттыру жолдары», «Қазақ тілі сабақтарында оқушылардың функционалдық сауаттылықтарын арттыру жолдары», «Қазақ әдебиетінің өзекті мәселелері» әдістемелік семинарлар жүргізіледі. Оқу жұмыс жоспарларының мазмұны типтік жоспарға сәйкес келеді. Мамандық бойынша типтік бағдарламалар толық қамтылған.

Кафедра жанындағы ағымдағы және қорытынды бақылау университетте қабылданған студенттердің білімін рейтингтік бағалауға сәйкес ұйымдастырылады.

5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша білім беру жалпы орта білім мектебі (ЖОМ) негізінде күндізгі оқыту түрі бойынша (4 жыл) және техникалық және кәсіби білім беру (ТЖКББ) негізінде (3 жыл) кешкі және сырттай оқу түрі бойынша жүргізіледі.

2007 жылдан бастап қашықтықтан оқыту технологиясын (ҚОТ) пайдалану арқылы жоғары оқу орнынан кейін де (2,5 жыл) оқытылады. 1 кесте. (ТБ-нен алынған контингентке сәйкес көрсету).

Өндірістен босатпай мамандар даярлау бойынша оқу үрдісін жүзеге асыру үшін кафедра жанында оқу жұмыс жоспарлары, оқу жұмыс бағдарламалары құрастырылып бекітілді және пәндер бойынша оқу-әдістемелік кешендер мен қажетті оқу-әдістемелік қамтамасыз етілу бар

(курстық жұмысты орындау үшін әдістемелік құрастырылымдар және ұсыныстар, қажетті сұрақтар мен тапсырмалар).

Пәндерді жыл және семестр бойынша бөлу ЖОЖ МЖББС, типтік жоспар және мамандықтың құрылымдық-қисынды схемасына сәйкес іске асырылады. Студенттердің оқу жүктемесі семестрлер бойынша бір келкі бөлініп 18-22 кредитті құрайды. Бақылау түрі семестрде 7-8 емтиханнан тұрады.

5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша студенттің аудиториялық жүктемесі мен өздік жұмысының ара қатынасы пәндердің типтік бағдарламасымен, кредиттік технология (КРЕДИТ ҚҰРЫЛЫМЫ) талаптарымен анықталады, курстық жұмыс пен өндірістік тәжірибешіліктің орындалуын жоспарлау олар сағат көлемі.

Кредиттік технология талаптары кредит құрылымы шеңберінде теориялық және практикалық құрылымдардың өзара қатынас сәйкестігі пәндердің білім беру мазмұнының талаптарына және олардың қалыптастыратын құзыреттілігіне сәйкес іске асырылады. Бірдей кредит саны, дәріс сағаты бар екі пәннің практикалық сағатқа берілу саны білімді жоғары талап ететініне беріледі. Егер пәннің мазмұны дағды мен біліктілікті қалыптастыруға практикалық бағытталған болса, онда практикалық сағаттар саны дәріс сағаттары мөлшерінен артық жоспарланады.

Кафедрада студенттердің өздік жұмысын ұйымдастыру үшін электрондық және магниттік тасушыларда СӨЖ, ОСӨЖ тақырыптары мен әдістемелік қамтамасыз етілген.

Кафедра жанында кафедраның жұмыс жоспары және отырыстардың хаттамалары, жылдық есептер, кестелер мен өзара сабаққа қатысу парақтары, ашық сабақтар, ПОҚ жеке жұмыс жоспарлары, тест тапсырмалары, курстық және бақылау жұмыстардың тақырыптары, тәжірибешілік туралы есептер бар. Барлық құжаттар қазақ тілінде жүргізіледі.

Кафедраның жұмыс жоспарының талдауы оларда келесі мәселелердің қарастырылатынын көрсетті: (кафедра отырыстарында қарастырылатын сұрақтар көрсетіледі).

Кафедраның ОПҚ оқыту әдістемесін жетілдіріп отырады.

Дәріс және семинар сабақтарында дәстүрлі және белсенді оқыту әдістері қолданылады.

Аралық бақылау жүргізу әдістемесі жетілдірілген, тест тапсырмаларының базасы кеңейтілді. Кафедра жыл сайын мамандық бойынша ақпаратты және жүргізілетін пәндерді ұсыну арқылы кафедра сайтын жаңартып тұрады.

Өзіндік аттестациялауға қатысқан 5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы ҚР МЖББС талаптарын қамтамасыз етеді. Жоғары білім. Бакалавриат. Негізгі ережелер Жас маман моделін даярлауда және оқыту көлемін кредит-сағатта есептеуде құзыреттілігі - ҚР МЖББС ерекшелігі болып табылады.

МЖББС және ИнЕУ миссиясына сәйкес мақсатты бағдарланған

2.3 Оқу процесін қамту және сүйемелдеу

5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті» даярлау құзыреттілікті, миссияны іске асыруға, түлектердің аймақтық еңбек нарығында және олардың кәсіби және географиялық тұтастығын, бәсекеге қабілеттіліктерін қалыптастыруға бағытталған.

ҚР мемлекеттік жалпыға білім беру стандарты №1080 23.08.2012 ж. (Астана, 2012) негізінде мамандықтың оқу жұмыс жоспарлары құрастырылған.

Соңғы үш жылда кафедра ОПҚ жалпы көлемі 55, 25 б.б. 3 оқу-әдістемелік ұсыныстар, солардың ішінде мемлекеттік тілде басылып шығарылды. Бұл айтылғандарға:

Қазақ тілі Практикалық курсының жұмыс дәптері (Оқулық) Алматы қ. «Арыс» баспасы, 2014.- 212 бет; «Етіс табиғатының функционалдық сипаты». Оқу құралы. Алматы: «Арыс» баспасы, 2014. – 192 бет; «Етіс табиғатының ғылыми негіздері» 2-басылымы. Оқу құралы. Алматы: «Арыс» баспасы, 2014. – 408 бет; (профессор м.а. Имамбаева Ғ.Е.)

2011-2012 о.ж. студенттердің үлгерімі 100 %; 2012-2013 о.ж. 100 %; 2013-2014 о.ж. 100 % құрады.

Студенттердің білім сапасын анықтау мақсатында БЖТБ өткізіледі. Осындай бағалау нәтижелері бойынша 5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша оқитын студенттер 2013 о.ж. – 69,15 балл алды, 2014 о.ж. – 69,15 балл алды.

Кафедрада ОПҚ жүктемесі ҚР МЖББС .03.015 – 2009 ж. «Оқу жұмысы және педагогтік жүктеме. Негізгі ережелер» және ҚР МЖББС 5.03.016- 2009 «Жоғары оқу орындарында дипломдық жұмыстарды (жобаларды) орындау ережесін» есепке ала отырып жоспарланады.

Оқытушылардың оқу жүктемесін кафедра меңгерушісі жыл сайын оқу жылы соңында іске асырып, академия директоры оқу-әдістемелік жұмыс бойынша басқарма бастығымен келісе отырып бекітеді де кафедра отырысында талқыланады. Оқытушылардың орташа жүктемесі бір мөлшерлемеге 850 сағат құрайды.

Кафедрада

- кафедра ОПҚ оқу жүктемесінің есебі;
- кафедра ОПҚ жеке жұмыс жоспары;
- ай сайын толтырылатын ОПҚ жүктемесіне арналған карточкалар;
- оқытушылардың оқу жүктемені семестрде және жыл бойы орындағандықтары туралы есептері (онда жоспарланғаны және факті түрде өткізілгені көрсетіледі) бар.

Оқу сабақтарың кестесінің тұрақтылығы және оның орындалуы оқу үрдісінің Кестесін (академиялық календарь) қамтиды. ОПҚ жылдық жүктемесі факультеттің оқу жұмыс жоспарына және оқытушылардың жеке жоспарларына сәйкес жоспарланады.

Оқу сабақтарының кестесі оқу үрдісін ұйымдастырушы және бақылаушы бөлімнің диспетчерлерімен құрастырылады. Оның орындалуын бақылау оқу үрдісін ұйымдастырушы және бақылаушы бөлімі, деканат және кафедраға жүктеледі.

Міндетті компоненттер бойынша оқу жұмыс бағдарламалары пән және пән компоненттерінің типтік бағдарламалары негізінде құрастырылады және келесі талаптар орындалады:

- аталған пәндік салада қазіргі заман жағдайына, тенденцияға және ғылымның дамуына, пән бойынша тәжірибешілікке сәйкестігі (гуманитарлық пәндер, техника, технология, информатика, экономика т.б.);

- кәсіби әрекет ерекшеліктеріне сәйкестігі, оның іске асу саласы, түлектің біліктілік деңгейі «қазақ тілі мен әдебиет»;

- аталған пәндердің және бұрын оқытылған, кейін оқытылатын және қатар оқытылып жатқан пәндердің құрамына, мазмұнына және сипатына сәйкестігі;

- жоғары мектептің педагогикасы мен дидактикасына сәйкестігі;

- пән мазмұнын құрастыратын ақпараттың қисынды ресімделуі

- аталған пәнді оқытуда (аудиториялық сабақтар, СӨЖ) қолжетімді нәтижелерді бақылау және бағалауда оқытудың түрлі формаларының мазмұн, амал және тәсілдерін іске асыруда оңтайлы арақатынастар;

- пәнді оқыту тәсілдері мен бағалау әдістемелерінің бағдарлама мақсаттарына сәйкестігі;

- аталған мамандықтың білім беру үрдісін ресімдейтін нормативті құжаттар мен ережелердің сәйкестігі.

Мамандықтар үшін пән бойынша оқу-әдістемелік қажетті пакет құрастырылған

Университет ғылыми кеңесімен бекітілген тәртіп бойынша келесі бөліктерден құралған әдістемелік кешен құралды:

1. Жұмыс бағдарламасы

2. Силлабус

3. Пәнді меңгеруге арналған әдістемелік нұсқау және т.б.

Оқу-әдістемелік жұмысты жетілдіру үшін кафедрада «Қазақ тілі мен әдебиеттің өзекті мәселелері» тақырыбы бойынша әдістемелік семинар жұмысы ұйымдастырылған. Мұнда жоғары мектеп педагогикасының өзекті мәселелері қарастырылады, өткізілген ашық сабақтардың және өзара сабаққа қатысу бойынша талдаулар жүргізіледі, педагогикалық тәжірибе алмасу болады.

ОСӨЖ барысында оқу бағдарламаларының күрделі сұрақтары бойынша, курстық жұмыстардың (жобалардың) орындалуына және басқа да өздігінен орындалатын жұмыстарға кеңестер беріледі. СӨЖ және ОСӨЖ тест, эссе жазу, бақылау жұмыстары, сынақ, реферат жазу түрлері бойынша өтеді.

СӨЖ ұйымдастыру және оның сапасын арттыру үшін және студенттің жеке жұмысын көтеру үшін кафедра жанында әр пән бойынша OL-кеңестер

және қосымша сабақтар тақырыптары құрастырылып, оларды орындау және есеп беру кестесі жасалған.

Студенттердің өздік жұмысын ұйымдастыру үшін кафедра жанында СӨЖ және ОСӨЖ тақырыптары мен әдістемелік қамтамасыз етілген электронды және магнитті тасымалдаушылар бар.

Кафедра ПОҚ оқыту үрдісі барысында оқытудың әдістері мен түрлерін арттырады, дәріс және семинар сабақтарында оқытудың дәстүрлі де, сондай-ақ белсенді әдістемелері қолданылады. Атап айтсақ, СТО технологиясы, эксперимент, Интерактивтік технологиялар, слайд-шоу дәрістер, тестілеу.

2013 ж. бастап университеттің порталында білім алушының жеке кабинеті орналасқан, мұнда: анықтағыштың электронды түрі, білім алу үшін төлемдердің реті мен ережесі, білім алушы туралы жеке мәлімет, жеке оқу жоспары, оқу жетістіктерінің тарихы, транскрипт, оқу сабақтары мен сессия кестесі, академиялық күнтізбе қамтылған. Білім алушы жеке жоспар құрастырған кезде өзінің жеке кабинеті арқылы оқу пәндеріне тіркелу мүмкіндігіне ие, сондай-ақ өзінің эдвайзерімен хабарласа алады. Оқу үрдісін бір жылға академиялық күнтізбе негізінде ұйымдастырылады, онда әр курс үшін теориялық білім алу (ТБА) кезеңдері, қорытынды бақылау (ҚБ), қорытынды мемлекеттік аттестация (ҚМА), тәжірибешіліктің түрлері, демалыстар, жазғы семестр (ЖС) көрсетіледі.

«5B011700 Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы студенттері курстық, дипломдық жұмыстар жазып, ғылыми әрекетпен айналысады; Ғаламтордың барлық сайттарына ақысыз шығып қажетті ақпараттарды алып, өздерінің курстық, дипломдық жұмыстарында, мақала жазуда т.б. қолдана алады.

Мемлекеттік аттестация комиссиясы (МАК) «Білім беру мекемелерінде білім алушылардың оқу ағымдағы үлгерімін аралық және қорытынды бақылау және мемлекеттік аттестациялауды өткізу ережелеріне» сай іске асырылады (2008 жылдың 18 наурызындағы №125 ҚР білім және ғылым министрлігі және 13.04.2010 №168 бұйрыққа өзгерістер енгізу).

Дипломдық жұмыстарды қорғау мультимедиялық технологияны қолдану арқылы өтеді. Баяндамада жұмыстың өзектілігі, мақсаты мен міндеттері, тәжірибелік маңыздылығы, ғылыми жаңалықтың элементтері, қолдану ұсыныстары қамтылады.

Дипломдық жұмыстардың тақырыптары саланың (мамандықта болып жатқан өзгеріс, жаңалықтарға байланысты) дамуы бойынша жаңартылып, өзгеріп тұрады.

Дипломдық жұмыстардың мазмұны мен ресімделуі МЖББС 5.03.016 – 2009 «Жоғары оқу орындарында дипломдық жұмыстарды орындау ережелері. Негізгі ережелерге» сәйкес келеді.

Дипломдық жұмыстардың бөлімдерінде зерттеу объектісінің жағдайының талдауы, ғылыми және оқу әдебиеттерін, сондай-ақ заңнама мен нормативті құжаттарды пайдалану арқылы қарастырылатын жұмыстың теориялық аспектілерінің зерттелуі; зерттеу тақырыбы шеңберінде зерттелетін объектілерді арттыруға байланысты ұсыныстар қамтылады.

Түлектердің мамандық бойынша мемлекеттік емтиханды тапсыруының және дипломдық жұмысты қорғау соңғы үш жылдағы үлгерімі 100 %-ды құрайды.

МАК қолданыстағы Ереже сәйкес қалыптасады. МАК төрағасының есептері бар. Оларда мамандарды даярлау деңгейі, орындалған дипломдық жұмыстардың саны, олардың тақырыптарының қазіргі жағдайға сәйкес келеді. Студенттердің тәжірибешілік жұмыстары мамандық даярлауда бағытында мемлекеттік жалпыға білім беру стандарты талаптарына сәйкес оқу үрдісінің бөлінбес құрамы болып келеді. Тәжірибешіліктің басты мақсаты – пәндерді оқу барысында алған теориялық білімдерін бекіту, кәсіби құзыреттілікке және тәжірибешілік дағдыларға ие болу, өндірістік және кәсіби мәселелерді өздігінен шеше білу болып табылады.

Тәжірибешіліктің мерзімі мен көлемі типтік және оқу жұмыс жоспарына сәйкес келеді. Тәжірибешілікке жіберу университет ректорының бұйрығына негізделеді. Күндізгі және сырттай бөлімдерде оқитын студенттер үшін тәжірибешілік бағдарлама кафедра жанында қазақ және орыс тілдерінде құрастырылады. Тәжірибеден өту бағдарламасына сәйкес студенттер өндірістің ерекшеліктерімен сондай-ақ, нормативті және заңнамалық құжаттармен танысады, өздерінің есеп берулері үшін және дипломдық жұмыстарын жазу үшін материалдар жинақтайды.

Барлық тәжірибешіліктер оқу жұмыс жоспарларына, өндіріс пен университет арасында жасалған келесімшарт негізінде құрастырылған бағдарламаларға сәйкес өтіледі.

Студенттерді тәжірибешіліктен өткізу үшін өндірістер және мекемелермен көпжылға жасалған келісімшарттар тізімі үнемі толысып тұрады.

5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығының тәжірибе өту базалары мектептер, лицей және колледж. болып табылады. Тәжірибе өтер алдында негізгі мәселелерді түсіндіріп, қажетті құжаттарды тарату үшін күндізгі және сырттай бөлімде оқитын студенттер үшін оқу, өндірістік және дипломалды тәжірибелер бойынша кафедра жанында міндетті түрде ұйымдастыру конференциясы өткізіледі.

Тәжірибеден өту барысында студенттердің тәжірибеде өтуі бақылауға алынады.

Студенттер міндетті түрде күнделік жүргізулері тиіс. Тәжірибеден өткеннен кейін берген есептерін қорғайды.

Кафедра жанында түлектердің еңбекпен қамтылу мониторингісі жүргізіледі, жұмыспен қамтушылармен тығыз байланыс бар. Кафедраның 100% түлектері жұмыспен қамтылған. Жыл сайын университетте «Түлектер жәрменкесі» ұйымдастырылып, жұмыс берушілер шақырылады. Өткен жылдардың түлектерімен байланысты нығайту үшін, сондай-ақ қазіргі түлектерді жұмыспен қамту үшін университет жанында Түлектер ассоциациясы құрастырылды. Мұның құрамында 8 адам бар.

Университеттің ресми сайты 3 тілде беріледі. Университетте (www.ineu.edu.kz) ішкі ақпараттық портал тиімді жұмыс істейді. Порталдың жалпы ақпараттық бөлігі университет, оның бөлімшелері, университетте өтіп жатқан шаралар туралы мәліметтерді қамтиды. Порталда оқу-әдістемелік материалдар және электронды құжаттар орналасқан. Сайтта сессия аралық тестілеу жүйесі, қашықтықтан оқыту жүйесі, университеттің бөлімшелері арасында электронды почта, хабарландыру тақтасы т.б. орналасқан. Қазіргі кезде университеттің порталы 15 мыңнан астам электронды оқулықтармен қамтамасыз етілген. Оқу әдебиетінің көлемі мен сапасы 5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша оқитын студенттердің сабаққа сапалы дайындалуына мүмкіндік береді. Ағымдағы топтама кітапхана мен кафедраның бірігіп жұмыс істеуі бойынша құрастырылады.

«5B011700– Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша кітап қоры 53,75 контингентіне 140-160,01 дана құрайды, соның ішінде қазақ тілінде 140, базалық және бағдарлы пәндер -4372 дана, жалпы білім беру пәндері бойынша – 2660 дана, оқу-әдістемелік және ғылыми әдебиет- 742, ресми әдебиеттер, анықтамалықтар мен библиографиялық әдебиет -248 дана, баспасөз өнімдерінің 6 аталымы қамтылған.

38 электронды оқулық. Мамандық бойынша негізгі әдебиеттер қоры үнемі жаңарып тұрады. Сөйтіп, келтірілген контингенттің 1 студентіне қазақ тілінде 140 данадан келеді де, орыс тілінде – 146,01 дана. Мамандықты кітаппен қамтамасыз ету нормативке сай.

Студенттер қосымша әдебиетпен, яғни анықтамалық-библиографиялық, баспасөз өнімдері, түрлі сөздіктер және анықтағыштармен толыққанды қамтамасыз етілген. Қосымша әдебиеттер қоры студенттердің оқу әрекетін жекешелендіруге мүмкіндік жасайды. Барлық әдебиет абонемент пен оқу залында орналасқан.

Кәсіптік құзыреттерін дамыту үшін кафедра ОПҚ оқу үдерісінде инновациялық оқыту технологияларын қолданады: сыни ойлау стратегиялары, кейс әдістері, іскерлік ойындар, проблемалық жағдаяттарды модельдеу, жұпта оқыту, топтық пікір-таластар. Дәріс және практикалық сабақтары интерактивтік слайдтарын қолдану арқылы, электрондық оқулықтарын пайдалану арқылы өткізіледі. Тікелей интернетке шығуы бар аудиторияларында сабақтар өткізіледі.

5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығында оқып жүрген студенттердің жалпы саны оқу жылының барлық цикліне оқулықтармен, ғылыми және оқу-әдістемелік әдебиеттермен қамтамасыз етілген.

Жыл сайын кафедраның сұранысы бойынша кітапхана төменде көрсетілген мерзімді баспасөз материалдарымен қамтылып отырады:

- ВестникМУ. Филология сериясы;
- Филология: Научные исследования;
- Вопросы филологии.
- Жалын
- Қазақ тілі мен әдебиеті орыс мектебінде (каз)

– Литература в казахст. школе. Әдебиет Қазақстан мектебінде (каз.рус)

– Абай

Соңғы үш жылда кафедра оқытушыларының 2 оқулық шығарылды:

– Имамбаева Г.Е. Қазақ тілі Практикалық курсының жұмыс дәптері (13,25 б.т.);

– Бейсембаев А.Р. Сабитова З.К. Межкультурная коммуникация в многонациональном Казахстане (на материале казахской, русской, украинской культур): Учебник для учащихся воскресных школ (15,75 п.л.);

10 оқу құралы:

– Имамбаева Г.Е. Етіс табиғатының ғылыми негіздері (23,75 б.т.)

– Аубакирова Р.Х., Суюнова Г. С., Айтмагамбетова М.Б. Учебное пособие по русскому языку по развитию навыков письменной речи и говорения для студентов с государственным языком обучения (3,7 п.л.)

– Бейсембаев А.Р. Проложенная колея: от компетентного педагога к успешному ученику (13,6 п.л.);

– Маняпова Т.Қ., Жартыбаев Н.Б. «Қазақ тілі» пәнінен электронды оқу құралы (251 Mb, + Adobe flash player - 259 Mb);

– Имамбаева Г.Е. Етіс табиғатының функционалдық сипаты (12,0 б.т.);

– Имамбаева Г.Е. Етіс табиғатының ғылыми негіздері (25,5 б.т.);

– Имамбаева Г.Е. MOODLE жүйесін қолданатын қашықтық оқытуы (4,5 б.т.);

– Бейсембаев А.Р. Межкультурная коммуникация в многонациональном Казахстане: Рабочая тетрадь для изучающих языки в воскресных школах (6,5 п.л.);

1 учебно-методическое пособие для учителей:

– Бейсембаев А.Р., Сабитова З.К. Межкультурная коммуникация в многонациональном Казахстане (на материале казахской, русской, украинской культур): Учебно-методическое пособие для учителей воскресных школ (10 п.л.);

Сондай-ақ, 58 оқу-әдістемелік құралдары дайындалды.

Білім алушылар порталдан тест-тренинг және пәндер бойынша тестілену; жеке тапсырмаларды алу, жеке кабинет арқылы ағымдағы семестрдегі және бұрынғы академиялық кезеңдегі үлгерім нәтижелерін қарау, курстан-курса көшірілу GPA балын көруге, элективті пәндер каталогімен танысуға мүмкіндіктері бар.

Жаңа инновацияларды құрастырып қолдануда заманауи компьютерлік техниканың, бірыңғай ақпараттық-білім беру орта құрастыру үшін жабдықталған желі болуы маңызды фактор болып табылады. Ақпараттық ресурстардың дамуы техникалық құралдар паркінің жаңаруын үнемі талап етеді. Өндірістің негізгі үрдістерін ақпараттық-технологиялық қамтамасыз ету үшін (білім беру, ғылыми, басқару т.б.) университетте 2011-2012 о.ж 327; 2012-2013 о.ж – 335; 2013-2014 о.ж – 341; 2014-2015 о.ж – 345 компьютер бар. Әр студентке 2011-2012 о.ж 175,3; 2012-2013 о.ж – 162,5; 2013-2014 о.ж –

184,5 оқу жылы бойынша компьютерлік сағат бөлінген. Оқу үрдісінде барлығы 19 компьютерлік сынып, 229 бірлік компьютерлік техника жұмыс істейді. Студенттер мен ОПҚ үшін ЖОО-ның барлық корпустарында 4 көшірме аппараттары орналасқан.

Оқу үрдісінде мамандықтың пәндері бойынша сабақ жүргізуде оқытудың техникалық құралдары пайдаланылады. Сыныптар ғаламторға қосылған, сол себепті қосылам деушілер барлық сайттарға еніп, лимитсіз қолдана береді.

Университетте 33 мультимедиялық сынып және көру мүмкіндігін ерекше кеңейтіп, дәріс материалын сапалы жеткізу мүмкіндігіне ие интербелсенді тақтамен жабдықталған 2 мультимедиялық кешен орналасқан. Лингафон кабинеттерінің шетел тіл үйренушілерге аудирование жүргізуде көмегі мол.

Кафедрада ұжымы тарапынан студенттерге патриоттық тәрбие беруге, жоспар негізінде кураторлық сағаттардың өз уақытында өткізілуіне көп көңіл бөлінеді. 2009-2012 оқу жылдары мынадай тақырыпта кураторлық сағаттар өткізілді:

- 30 тамыз - Конституция күні;
- Университеттің ішкі тәртібімен және жатақханада тұратын студенттерді жатақхана тәртібімен таныстыру ;
- Салауатты өмір салты;
- 1 мамыр – ҚР халқының бірлігі мерекесі (Берекені көктен тілеме, бірлігі мол көптен тіле);
- Ұстаз мерейі, т.б.

Студенттердің оқу үлгерімі, отбасылық жағдайы, т.б. туралы мәліметтер өз уақытында толтырылып, талап етілген орындарға тапсырылып отырады. Аталған мәліметтерді толтыру, тапсыру кафедраның аға кураторы мен топ кураторларына жүктелген, атап айтсақ:

- кафедра топтары студенттерінің академиялық транскриптілері;
- топ студенттерінің әлеуметтік төлқұжаты (аға куратор: Сахаба М., топ кураторлары: Жүсіпов Е. Қ., Жетпісбай Ә.Қ., Молдағали Б.).

Жоғарыда көрсетілген оқу жылдары кафедра ұжымы тарапынан жыл сайын «Мейірімділік» акциясы шеңберінде ақшалай көмек көрсетіледі.

Студент жастарды елімізде болып жатқан жаңалықтармен таныстыру және оны талқылау – кафедрада алға қойылған міндеттердің бірі.

Жыл сайын университет, кафедра көлемінде ҚР Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы студенттерге тікелей эфир арқылы көрсетіліп, талқыланып отырылады. Атап айтқанда, ҚР Президенті Н.Ә.Назарбаевтың 2010 жылғы «Жаңа онжылдық – жаңа экономикалық өрлеу – Қазақстанның жаңа мүмкіндіктері», 2011 жылғы «Болашақтың іргесін бірге қалаймыз», 2012 жылғы «Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты», «Қазақстан-2050» Стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты тақырыбындағы жаңа 2013 жылға арналған

Жолдаулары студенттер және кафедраның оқытушылық-профессорлық құрамы тарапынан зор қолдауға ие болды.

Студенттерді ҚР Заңдарымен таныстыру мақсатында жүргізілетін іс-шараларға қатысуы ұйымдастырылып тұрады. Мысалы, студенттер мен топ кураторлары Павлодар облысының Әділет департаментінің ұйымдастыруымен өткен «Әділеттер кеңес береді» атты акциясына, депутаттармен өткен кездесулерге қатысып, апта сайын үлкен үзілісте республикалық және облыстық жаңалықтарға шолу жасалып тұрды. Кафедрада 22 қыркүйек – ҚР Тілдер күніне байланысты оқу орыс тілінде жүргізілетін I курс студенттеріне ҚР Тілдер туралы Заңы түсіндіріліп, талқыланады.

Мемлекеттік тілді насихаттау кафедра тарапынан кеңінен жолға қойылған. Жыл сайын ИнЕУ студенттері мен қызметкерлері арасында «Мемлекеттік тіл – менің тілім» атты сайыс өткізіліп тұрады. Бұл шара 2012 жылы «Тіл – халық жанын танудың кілті» деген атпен өткізілді. 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014 оқу жылдары кафедра тарапынан университет көлемінде әр аптаның сәрсенбі күні университет бөлімшелеріндегі өзге ұлт өкілдерімен қазақша сұхбат жүргізілді. Кафедраның оқытушылық-профессорлық құрамы қала көлемінде жүргізілетін мемлекеттік тілге байланысты сайыстарға студенттерді дайындайды. Атап көрсетсек, 24.04.2012ж. Қ.Әбусейітов атындағы мәдениет ойын-сауық орталығында өткен «Мемлекеттік тіл – менің тілім» атты сайыста БУ-101 тобының студенті Бартель А. (бас жүлде), ҚТӘ-201 тобының студенті Сахарова М. (I орын) қатысып, жүлделі орындарға ие болды. Облыстық Тілдер басқармасы тарапынан өткізілген «Мемлекеттік тіл және жастар» тақырыбындағы «дөңгелек үстелге» орыс тобының студенттері қатыстырылды (16.03.12ж. Сахарова М., Махмудова Х., Бартель А., Никифорова Н., Юрасова К.). Университеттің мемлекеттік тілді еркін меңгерген студенттері (Сахарова М., Бартель А., Махмудова Х., Захаренко Т., Батыров Ш.) туралы «Туған тіл – байлығым» атты телебағдарлама түсіріліп, облыстық «Қазақстан-Павлодар» ТРК арқылы таратылды.

Қазақстанның тәуелсіздігіне байланысты білімдерін толықтыру, отансүйгіштік сезімдерін ояту мақсатында жыл сайын шаралар өткізіліп, қабырға газеттері шығарылады. 2010 ж. «Тәуелсіздік – еркіндігің, бақытың» тақырыбында топтар арасында жарыс өткізілді, университет көлемінде өткен Тәуелсіздіктің 20 жылдығына арналған мерекелік іс-шараға қатыстырылды. Мәнерлеп оқу сайысында (05.11.2010ж.) М.Бетимова ынталандыру сыйлығын алып, М.Сахарова II орынды иеленді. ҚР Тәуелсіздігінің 20 жылдығына арналған 20 жұлдызды күн аясында өткізілген «Ел тірегі – жастар» атты республикалық форумға қатыстырылды (03.12.11ж. Астана) мұз сарайы). 09.02.11ж. облыс көлемінде «Тәуелсіздік жылдары: кеше, бүгін, ертең» тақырыбындағы аймақтық жастар конференциясында М.Сахарова баяндама жасады.

Кафедраның жыл сайын өтетін оқу-әдістемелік апталығына байланысты төмендегідей шаралар ұйымдастырылды:

26.02.2011 ж. қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының қысқартылған 1-курс студенттерінің ұйымдастыруымен «Сағындырған әндер-ай» тақырыбында концерт өткізілді. Топ кураторы: Байжекина Ш.С.

10.11.2011ж. «Ұлттаным» мұражайының ашылу рәсімі өткізілді. Шара барысында қазақ халқының салт-дәстүрінен көрініс көрсетілді, көрініске өзге ұлт өкілдері қатысты (жауапты: аға оқытушы Сүлейменова Ә.К.)

11.11.2011ж. оқу орыс тілінде жүргізілетін топ студенттері арасында «Тапқыр достар» танымдық ойыны өткізілді (жауапты: оқытушы Сүлейменова Ә.К.);

Студенттердің өнерге деген қызығушылығын арттырып, шығармашылықтарын шыңдау мақсатында тақырыптық тәрбие сағаттарының өткізілуі жолға қойылған:

Жыл сайын қазан айында Ұстаздарды төл мерекесімен құттықтау мақсатында «Ұстаз мерейі» (2010 ж.) тақырыбында мерекелік концерт, ұстаздарға арналған ашық хаттар мен қабырға газеттерінің конкурсы (2011 жылы), «Ұстазым, менің ұстазым» (2012 ж.) атты іс-шаралар өткізілді (жауапты оқытушы: Байжекина Ш.С.); Университет көлемінде ұлы Абайдың қара сөздерін, өлеңдері мен нақылдарын жұртшылыққа насихаттау мақсатында «Желсіз түнде жарық ай» атты музыкалық-әдеби кеш жүргізілді (20.04.11ж. жауапты: кафедра ОПҚ.); М.Мақатаевтың шығармашылығына арналған «Жырлайды жүрек» атты әдеби-сазды кеш өткізілді (24.11.2011ж. жауапты: аға оқытушы Байжекина Ш.С.). Кешке қазақ тілі мен әдебиеті, химия, тарих мамандықтарының студенттері қатысты.

Кафедра студенттері өздерінің өнерлерімен қала, облыс, республика көлемінде де танымал. Атап айтсақ, бірнеше республикалық, облыстық, қалалық айтыстардың жеңімпазы ҚТӘ-101 тобының студенті Қабдраш Абзал, облыстық «Қазақстан-Павлодар» ТРК жаңалықтар легін жүргізуші мемлекеттік тілді еркін меңгерген Сахарова Марина, көркем сөз оқу шеберлері сайысының жеңімпазы Шайкенова Әйгерім (О.Бөкей оқулары, М.Мақатаев оқулары) және т.б. І курс студенттерінің арасында өткен «Брейн-ринг» сайысы - ІІІ орын (Білім Академиясы тобының капитаны болды) (09.12ж); ҚТӘ-301 тобының студенті Қабдраш Абзал Семей қаласында М.Әуезовтың 150 ж арналған Павлодар-Семей ақындарының арасындағы (командалық) жекпе-жек айтысы (27-28.09.12ж); Ш.Шөкиннің 100 ж арналған аймақтық ақындар айтысына қатысушы (4-6.10.12ж); «Жырлаймын сені, туған өлкем» атты жас ақындар мүшәйрасы – ІІ орын (10.12ж) Республикалық «Жұлдыздар отбасысы» жастар журналы өткізген «Біз жас таланттарды іздейміз» атты бәйгесінің «Жас ақын» номинациясы бойынша - ІІ орын (10.12ж); Павлодар мемлекеттік педагогикалық институтының 50 ж арналған «Қанаттанды» атты жыр жинағында өлеңдері жарық көрді (11.12ж); «Кемеңгер Елбасы» атты жас ақындар айтысы – Бас Жұлде иегері (29-30.11.12ж); «Әлемдегі маңызды мәселелер: тіл, журналистика, мәдениет және

элеуметтану мәселелері» атты 36 сағаттық семинарға қатысты (Қ.Р. білім және Ғылым министрлігі ИнЕУ мен Istanbul University) (7-10.12.12ж); Иманжүсіп Құтпанұлының 150ж арналған облыстық ақындар айтысы - I орын (27.02.2013ж); 18-30 жас аралығындағы М.Мақатаев атындағы көркемсөз оқу шеберлерінің сайысы - I орын (28.02.2013ж); Облыстық «Наурыз» атты ақындар айтысына қатысушы (19-21.03.2013ж); «Ілияс әлемі» атты республикалық студенттер арасындағы фестивалінің «Тасқында, тау суындай көңіл жыры» ақындар айтысы - «Ұшқыр ақын» номинациясы (19-21.04.2013ж); IX республикалық Жайдарман ойынының Маусымашар ойынына қатысушы «Квартет» КВН командасы; Республикалық орталық лиганың 1/8 ойынының I орын иегерлері «Квартет» КВН командасы (Өскемен қ-сы); Абзал Қабдраш және Еркебұлан Рахатжанұлы: Қ.Бекхожинның 100 жылдығына орай ұйымдастырылған кешке қатысты(8.10.2013 ж); М.Әлімбаевтың 90 жылдығына арналған мерейтойға шақырылды(28-29.10.2013ж); 6-7 қараша 2013ж – Қ.Ыдырысовтың 85 ж арналған «Айналдым, Ақ Ертісім, анам менің» атты кешке және Ақтоғай ауданына мерейтойға шақырылып,өз өнерлерін көресті; 8 қараша 2013 ж –Мәшһүр Жүсіп Көпейұдының 20 томдық кітаптар жинғының тұсаукесеріне шақырылды;

Университетіміздегі «Қазақ филологиясы» кафедрасының ұйымдастыруымен өткен 14-15 қараша 2013ж –Ш.Құдайбердіұлының 155 жылдығына арналған «Халық ұлы-Шәкәрім» атты әдеби-музыкалық кешті өткізді.

ҚР тәуелсіздік күніне арналған «Тәуелсіздік тірегі –Жастар» атты жас ақындар айтысы ұйымдастырылып, өтті (12.12.2013ж. Жауапты: И.Гросс.) Осы айтыста А.Қабдараш I орынды иеленді; Абзал Қабдраш 16-17 қараша 2013 ж – Екібастұз қаласындағы «Атамұраның 20 жылдығына арналған ақындар айтысында» өнер көрсетті.

Ұлттық мейрам «Қош келдің – Өз Наурыз!» атты наурыз мейрамының өтуіне «Қазақ филологиясы» ұжымы мен студенттері үлкен жауапкершілікпен өткізді. 1 мамыр бірлік күніне арналған мерекелік шеру және 9 мамыр Жеңіс күніне арналған мерекелік шеруге шығып, белсенділік танытты.

«Тіл -халық жанынын танудың кілті» атты басқа ұлт өкілдеріне арналған мемлекеттік тілде сөйлей білу шеберлігін анықтайтын сайыс өтті. (14.04.2014 ж. Жауапты: Байжекина Ш.С.)

Өлкеміздің тумасы Ә.Х.Марғұланнның 110 жылдығына арналған облыстық ақындар айтысында ҚТӨ-201 тобы студенті Абзал Қабдраш жүлделі III орынды иеленді (02.08.2014ж.). Олжас Сүлейменовтың шығармашылығына арналған облыстық жас ақындар мүшайрасы I орын (2014ж); "Тәуелсіздік тірегі-Жастар" атты облыстық жас ақындар айтысы I орын (2014ж); Сәбит Дөнентаевтың 120 жылдығына арналған "Қазақтан шыққан маржандар" атты аймақтық жас ақындар мүшайрасы II орын (2014); Туған тілім тұғырым" атты облыстық жас ақындар мүшайрасы II орын (2014); Абай Құнанбаевтің туған күніне арналған "Өлең-сөздің патшасы" атты облыстық ақындар айтысы III орын (2014);

Сарыарқа самалы» газетінің 85 жылдығына орай өткізілген «Ғасырды жалғап ғасырға» атты облыстық айтысы ІІІ орын, (2014); «Тәуелсіздің тұғыры» атты облыстық жас ақындар айтысы І орын, (2014); Қостанай қаласында өткен «Тәуелсіздің тынысы» атты аймақтық ақындар айтысы І орын, (2014); «Көк тудың желбірегені» атты ПМПИ өткізген облыстық айтыс ІІ орын, (2014); «Менің жетістігім-Елімнің жетістігі» атты облыстық дарындар конкурсы жүлдегер; Тілдер басқармасының атынан «Тіл жанашыры» болып марапатталды; Алматыда өткен «Мен жастарға сенемін!» атты республикалық патриот жастардың форумының қатысушысы;

«Қазақ филологиясы» кафедрасы дәстүрмен биылғы жылы да ҚР тәуелсіздік күні мен Қ.Нығмановтың 90 жылдығына «Өлеңдерім менің өмірбаяным» атты облыстық ақындар айтысы өтті (10.12.2014ж. Жауапты Сахаба М.) Осы айтыста А.Қабдраш ІІ орын иеленді.

Кафедра жоспары бойынша тілдер мерекесіне орай «Ана тілім – ардағым!» атты тілдер мерекесіне арналған кеш өтті (21.09.2014ж. Жауапты:Сахаба М.); «Достық» тақырыбында өткен әр түрлі ұлт өкілдерінің қатысуымен бірге кеш ұйымдастырылды (Жауапты: Молдағали Б.); Ікурс студенттерін қабылдап алуға арналған жоғары курс студенттерінің ұйымдастыруымен өткен концерт (Жауапты:Молдағали Б.).

Студентте университеттің және қалалық, облыстық іс- шараларға қатысады.

Мамандық бойынша сабақтар оқу үрдісінің сапалы дамуын қамтамасыз етуші, университеттің материалдық базасында жүргізіледі.

Негізгі өндірістік процестерін ақпараттық-технологиялық қамту үшін (білім беру, ғылыми, басқару және т.б.) университетімізде 329 компьютер бар. Оқу процесіне 19 компьютерлік кластар қосылған, мұнда 229 компьютерлік техниканың бірлігі бар.

Сабақ барысында арнайы техникалық оқу құралдары пайдаланады. Әр клас интернет желісіне қосылған, қалауы бойынша әр студент KZ домен зонасындаға барлық сайттарға лимитсіз шыға алады.

Университетте 33 мультимедиялық кабинет бар және 2 кабинет интерактивтік тақтамен жабдықталған. Осы кабинеттерде дәріс материалдарды көрнеки түрде беруге және студенттердің шығармашылық тапсырмаларын көрсетуге мүмкіндік бар. Шет тілдерін меңгеру үшін лингафондық кабинеттер жабдықталған.

Студенттер мен ОПҚ үшін университеттің барлық корпусарында орнатылған көбейту құралдары бар төрт нүкте.

Оқу үрдісінде интерактивті тақталары бар мультимедиялы сыныптар, дәріс мағлұматтарын беру мен айтарлықтай кеңейтілген визуализация мүмкіндіктері қолданылады.

Кафедраға 478,01 кв.м. аудиториялар бекітілген, оның 1 интерактивті тақталармен жабдықталған 11 оқу аудиториялары,(410 (а,б), 411 (а,б), 412 (а,б), 417, 418, 419, 422, 423, 425, 426, 427) және оқу аудиторияларынан тыс

428, 429 бар. Кафедрада 4 компьютер, 1 ноутбук, 3 лазерный принтер, 2 кызметтік мультимедиялық кешен бар.

Университетте сапалы білім берумен қатар студенттерге жан - жақты жағдай жасалған. Атап айтқанда: жайлы жатақхана, жоғары деңгейлі медициналық орталық, дәмді әрі сапалы ас дайындайтын асхана, дене шынықтыру залы, компьютер орталықтар және кітапхана жұмыс жасайды.

1 және 3 оқу корпусында 100 орындық студенттік асхана және буфет орналасқан.

Университетте студенттерге сапалы қызмет көрсететін медициналық орталық «Medex» қызмет жасайды. Орталықта терапев және басқа мамандардың қабылдауында тексеруден өтуге болады. Физиотерапия және флюорографиялық қызмет көрсету студенттерге 50% жеңілдік және жылына бір рет толық тексеруден тегін өту қарастырылған.

Спорттық базада жеңіл атлетика залы, ойын және екі кешенді залда дене шынықтыру сабақтары, стол тенісі, шейпинг, гимнастика және т.б. пәндер өткізіледі. Дене шынықтыру сабақтары ауладағы стадиондарда да жүргізіледі. Студенттерге арналған 16 түрлі спорттық секция жұмыс істейді. Олар: волейбол, баскетбол, футбол, шейпинг, жүзу, стол тенісі, атлетикалық гимнастика, қазақша күрес және самбо.

Университетте арнайы жабдықталған редакция бөлімі бар. Мұнда жоғары маманды қызмет көрсетеді. Редакцияда жылына 922,5 мың бет қағаз басылып шығады. Редакция жұмысының сапасы жоғары деңгейде деп нық сеніммен айта аламыз.

Кафедра өз қызметін арттыру мақсатында түрлі шаралар: студенттердің білімдерін арттыру, оқу пәндерін сапалы жүргізу, білім беру мен оқу үрдісінің сапасын анықтауға байланысты кафедра ішкілік бақылау ұйымдастырады.

Университет жұмысының жоспары бойынша студенттердің бейімделуі мәселесі бойынша және білім беру сапасына қанаттылығын анықтау үшін сауалнамалар жүргізіледі. Сол сауалнамалардың нәтижесі бойынша университеттің барлық бөлімшелерінің жұмыстарын арттыруға бағытталған шаралар құрастырылады.

Ағымдағы жылда кафедра жанындағы шаралар жүйесін сапалы басқару қамтиды:

1. Қала мекемелерінің мамандарымен кездесулер.
2. «Қазақ тілі» апталығы шеңберінде әдістемелік іс-шаралар өткізілді.
3. Кафедра жанындағы пәндер бойынша кітапхана қорын оқу үрдісінде қолдануға талдау жасалды.

Сонымен қатар:

1. Академияда оқу бағдарламалары бойынша Комитет құрылып, оған кафедраның курс-лидерлері кіреді.

2. Жұмыс берушілер үшін мамандар даярлау саласында басымдылықты анықтау мақсатында сауалнамалар құрастырылып жіберілді. Сауалнамалардың нәтижелері кафедра отырысында қарастырылды.

Кафедраның ОПК оқу үрдісін арттыруға бағытталған барлық шараларды орындайды. Солардың ішінде оқытушылардың оқытудың белсенді әдістерін қолданатынын, біліктілікті арттыруларын, түрлі деңгейдегі ғылыми-практикалық конференцияларға қатысуларын, оқу-әдістемелік құралдарды жариялауын т.б. атап өтуге болады.

Кафедра жоспарына сәйкес дәріс, зертханалық, тәжірибешілік сабақтардың сапасын бақылау бойынша кесте бекітілген. Өзара сабаққа қатысу кестесі және ашық сабақтар кестесі бойынша барлық жоспарланған шаралар өткізілді.

Өткізілетін сабақтардың сапасын бақылау келесі критерийлер бойынша бағаланады: оқытушының ұйымдастырушылық қабілеті, оқытушының үйретушілік қабілеті, педагогикалық шеберлік, студенттерге қойылатын талаптар.

Кафедра оқытушыларының дәріс және семинар сабақтарын өткізу сапасын бағалау келесі оң аспектілерді анықтады:

1. мультимедиялық кешенді қолдану;
2. тек қана дәстүрлі емес, сондай-ақ белсенді әдістерді де қолдануы;
3. оқытудың белсенді әдістерін қолдану.
4. ұйымдастырушылық және үйретушілік қабілеттерін арттыру
5. студенттердің пәнге деген танымдық белсенділіктерінің болуы,

студенттердің өздігінен жұмыс істеу қабілеттерін дамыту т.б.

Ашық сабақтардың өту барысында бағалау бойынша комиссия мүшесіне доценттермен бірге аға оқытушылар, сонымен қатар кафедра оқытушылары да енді. Өткізілген ашық сабақтардың нәтижелері туралы жалпы қорытынды бірқатар көрсеткіштер бойынша жасалды, олардың негізгілері: ұйымдастыру және қорытынды бөлімдердің болуы, теориямен практиканың байланысы, берілген материалдың қолжетімділігі және де әдістемелік критерийлерге сәйкестігі.

Зерттеліп отырған кезеңде кафедра қызметінің оң жақтары:

1. Республикалық және университетішілік конференцияларға қатысу (2011-12 оқу жылында 27 студент жұмысы, 2012-13 о.ж. 7 студент жұмысы, 2013-14 о.ж. – 10 студент жұмысы);

2. Оқыту әдістемесін үнемі арттыру (әдістемелік семинарлардың өзекті мәселелері, біліктілікті арттыру);

3. Оқу үрдісінде технологияларды белсенді қолдану;

4. Жаңа элективті курстарды құрастыру пәні 9;

5B011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша студенттер мен тыңдаушыларды сапалы даярлауды бағалаудың бір бағыты сапалы және тиімді даярлау болып табылады.

Студенттердің бағдарламалар бойынша сапалы даярлауға қанағаттанушылықтары сауалнамалар арқылы (ИНЕУ қызметкерлерінің орталап алынған түрі, аудит қызметі және білім беру сапасының мониторингісі, студенттер альянсі жүргізеді) анықталады. Студенттер өз пікірлерін анонимдік почта арқылы жеткізе алады. Сауалнама нәтижелері кодталған

ақпарат болып табылады да, кафедра меңгерушілеріне жеткізіледі. Сауалнамалар нәтижелері бойынша түрлі бағыттағы жұмыстар (ОПҚ сұхбаттан бастап, педагогикалық шеберлікті жетілдіруге арналған семинарлар) атқарылады.

Кафедрада білім алушылардың білімін бақылау кешені ағымдағы, аралық, қорытынды және қорытынды мемлекеттік аттестацияны қамтиды. Сонымен қатар студенттердің білімін бақылаудың негізгі түрі: ауызша және жазбаша, аралас тексерулер; үй тапсырмаларын қорғау, пікірталас, тренинг дөңгелек үстел, кейс-стади, брейн-рингтер, топтық талдау, тестілер, курстық жұмыстар, реферат жазу т.б.

Білім беру бағдарламаларының сапасы мен мониторингісінің құралдары болып табылатындар: мектеп түлектері, студенттер арасында сауалнама жүргізу, өндірістермен келісімшартқа отыру кезінде сұрақтарға зерттеу жүргізу, түлектердің пікірі мен тәжірибеден өткен өндірістегі жетекшілердің пікірлері. «ИНЕУ-дегі оқу үрдісінің сапасы туралы пікірлерді ескеру туралы Ереже» қызметін және білім беру бөлімдерінің сапасын бағалауда университет ұжымының пікірін ескеретін құжат болып табылады.

Бағдарлама сапасының жанама куәлігі түлектердің еңбекпен қамтамасыз етілуі болып табылады.

2014-2015 ж.ж. білім беру сапасын әрі қарай арттыру мақсатында жоспарланады:

1. Болон үдерісіне сәйкес жаңа оқу бағдарламаларын құрастыру.
2. Мемлекеттік тілде студенттердің ғылыми жұмыстары мен мақала тезистері санын арттыру.
3. Университет құрамындағы білім бағдарламаларын жүзеге асыратын бөлімдерімен бірлесе отырып, пәнаралық байланыстар бойынша ғылыми-әдістемелік семинарлар ұйымдастыру. т.б.

2011-2015 жылы кафедраның ғылыми тақырыбы «Қазақ филологиясының өзекті мәселелері: «Павлодар Ертіс өңірі ақын-жазушыларының тілдік және әдеби ерекшеліктері». Осыған орай Екі бағытта жұмыс жүргізіледі:

1. Лингвистикалық бөлім бойынша Ғ.Е.Имамбаева, Ә.Қ. Жетпісбай., Б. Молдағали бағыты бойынша ғылыми ізденістер жүргізілді.

2. Әдеби ерекшеліктерін зерттеу бағыты бойынша Е.Қ. Жүсіпов., Д.Қ.Сапабеков., М.Сахаба қазақ филологиясының өзекті мәселері бірі болып табылатын жерлес ақын-жазушыларымыздың еңбектерін зерттеп лингвистикалық және әдеби ерекшеліктерін айқындау, сол арқылы жас ұрпақтың өз өлкесіне деген патриоттық сезімдерін, отансүйгіштік рухтарын қалыптастыру дамыту артыру ҒЗЖ басты мақсаты болып табылады. Қорытынды есеп 2015 жылдың наурызында беріледі, жұмыс соңында авторлық монография жазу көзделіп отыр.

«Білім және ғылым интеграциясы – болашаққа нық қадам» атты КҒА ХІ халықаралық конференциясында кафедра екі секция бойынша жұмыс

істеді. («Қазақ тілі мен әдебиетінің өзекті мәселелері» және «Лингвистикалық елтану» секциясы). Бірінші секцияның төрайымы Ғ. Е. Имамбаева хатшысы Ә. К. Сүлейменова, екінші секцияның төрайымы Ә. Қ. Жетпісбай хатшысы Р. О. Жұманбаева болды. Секция хаттамалары ҒҰЖБ-не толықтай тапсырылды. Секция жұмыстарын қанағаттанарлық деп бағалады.

Аталмыш конференцияға 32 қатысушы қатысты. Оның ішінде 22 студент, 10 мектеп оқушылары және 13 студент «Қазақ филологиясы» кафедрасының «Ғылыми ой өрісі» ғылыми үйірмесінен қатысты. Бастауыш сыныптың 3 оқушысы қатысып, «Жас ғалым» диплом алды. Олар: 1) 5 «А» Е. Асайын «Жас дарын» дарынды балаларға арналған мектеп оқушысы. Ғылыми жетекшісі Сүлейменова А. К., 2) 6 «А» Н. Кусманов Ы. Алтынсарин ат. №3 дарынды балаларға арналған гимназия-интернаты. 3) 10 «А» А. Жүсіпова Ы. Алтынсарин ат. №3 дарынды балаларға арналған гимназия-интернаты. I - орынға Махамбетова А. ҚТӨ-301 топ студенті, II – орынды Қыдырғалиева М. ПМУ Фил-201, және III – орынға Қабжанова А. ҚТӨ-301 топ студенті. Сонымен қатар «Қазақ тілі мен әдебиетінің өзекті мәселелері» Монголия Республикасы Ховда университетінің Баян-Өлгей аймағындағы филиалымен on-line жүйесінде конференциясын өткізді.

2014жылы Қазақ тіліндегі етіс категориясының лексика-грамматикалық табиғаты (Монография) (Имамбаева Ғ.Е.) Қазақ тілі Практикалық курсының жұмыс дәптері (Оқулық) (Имамбаева Ғ.Е.) Оқу құралдарынан: «Етіс табиғатының функционалдық сипаты». Оқу құралы. (Имамбаева Ғ.Е.); «Етіс табиғатының ғылыми негіздері» 2-басылымы. Оқу құралы.(Имамбаева Ғ.Е.); «MOODLE жүйесін қолданатын қашықтық оқытуы». Оқу құралы (Имамбаева Ғ.Е.)

Ғылыми мақалалар: 2011-2015 жылдары кафедра оқытушылары ғылыми мақалалары жарияланымы қанағаттанарлық, атап айтсақ: «Қазақ тілін оқыту - мемлекеттің басым бағыттарының бірі» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференция (Шнайдер В.А., Резуанова Ғ.К.); Р Человек в языке: интерпретативная парадигма: Сборник научных трудов, посвященный юбилею доктора филологических наук, профессора А.Р.Бейсембаева. (Шнайдер В.А., Имамбаева Ғ.Е.); "XXI ғасырдағы ғылым және білім: Еуразия кеңістігінде даму динамикасы" хал.ғыл.-тәж.конф (Резуанова Ғ.К.); Қазіргі кездегі білім берудегі күзиреттілік амал» атты аймақтық ғылыми-тәжірибелік конференция (Резуанова Ғ.К.); Көптілділік: қазіргі хал-ахуалы және болашағы» хал.ғыл.-пр. конф. IX Седельников оқулары (Молдағали Б.).

2012-2013ж. Magister Dixit» - научно-педагогический журнал Восточной Сибири. (<http://md.islu.ru/>) (Ресей, Иркутск қ. 2012 -2013 жж) Имамбаева Ғ.Е., Резуанова Ғ.К., Молдағали Б; «Фонетика ғылымдарының өзекті мәселелері: даму көздері мен болашағы» атты халықаралық ғылыми-теориялық конференция (Алматы, 2012 ж.) Молдағали Б; Научная дискуссия: вопросы филологии, искусствоведения и культурологи (Ресей, Москва, 2012);

Гадаад хэл заах аргагүйн асуудал” - научно-методический журнал преподавания иностранных языков (Монголия, 2013) Молдағали Б.

2013-2014ж. Халықаралық конференция «The Annual International Conference on Cognitive» (14 May 2014, Турция) Имамбаева Г.Е.; Четвертое заседание Совета ректоров вузов Большого Алтая (2014 г. 26-31 мая, г. Шихэцзы СУАР Қытай) Имамбаева Г.Е.; Халықаралық ғылыми-практикалық конференция «Теоретические и прикладные вопросы образования и науки» (Ресей, Тамбов қ.), Жоғары оқу орындағы ғылымының жетістіктері (Көкшетау, 2014. 27 ақпан) Сахаба М.

Монографиялар және ғылыми мақалалар саны: 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014 оқу жылында кафедра бойынша шығарылған ғылыми және оқу құралдарының жалпы санын төменде көресілген.

ОПҚ кафедрасында 2011-12 оқу жылында 15 ғылыми басылым жарыққа шықты. Жалпы көлемі 4,55 б.п. Ал 2012-13 оқу жылында 13 ғылыми басылым жарыққа шықты. Жалпы көлемі 5,0 б.п. 2013-15 жылы 8 ғылыми басылым (1 монография) шығарылды. Жалпы көлемі 25,2 б.п.

2011-14 жылдарды кафедра қызметкерлері 36 ғылыми және оқыту құралдарын шығарған болатын. Көлемі 34.75 б. п. Шет елдерде 9 ғылыми мақала, оның ішінде 4 ғылыми мақала алыс шетелде жарыққа шықты. Ғылыми журналдарда ағылшын тілінде 2 мақала, мемлекеттік тілде 27 ғылыми мақала.

Кафедраның халықаралық қызметі ғылыми және академиялық байланысты құруға бағытталған. 2012 жылы кафедра Иркутск мемлекеттік лингвистикалық университетпен келісім шарт жасалды. 2013 жылы Сібір бухаралық коммуникация Алтай мемлекеттік педагогикалық академиясымен шарт жасалды. 2014 жылы профессор Имамбаева Г.Е. «**MagisterDixit**» Шығыс Сібір электрондық ғылыми- педагогикалық журналының редакция алқасының мүшесі болды (Ресей, Иркутск қ.).

«Болашақ» ҚР Президентінің халықаралық стипендиясының иесі Молдағали Б. «Филология» мамандығы бойынша ХИС университетінде PhD докторантурасында оқиды. (Монғолия, Уланбатор).

2014 жылдың 03-13 ақпан аралығында академиялық мобильділік бағдарламасы бойынша «Қазақ хэлний сургалтын танин мэдэхүйн хөгжлийн чиг баримжаа» тақырыбында дәріс оқыды.

«XXXX ғылыми-практикалық конференциясы» Ховда мемлекеттік университетінің Баян Өлгий филиалының «Қазақ филологиясы» кафедрасымен онлайн түрінде өткізді.

011700 «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы бойынша оқитындар үшін:

1. практиканы ұйымдастыру бойынша қажетті оқу-әдістемелік кешендер әзірленген (кәсіптік практика бойынша әдістемелік нұсқаулық; оқу практикасы бойынша бағдарлама, өндірістік практика бойынша бағдарлама, дипломалды практика бойынша бағдарлама);

2. кәсіптік практикадан өту орындарын бекіту мақсатында облыс, қала білім беру мекемелерімен ұзақ мерзімді келісім-шарттар құралған;

3. практиканы ұйымдастыру, жүргізу және қорытындыларын шығару бойынша қажетті құжаттамаларын ресімдеу жүзеге асырылады;

4. студенттер тарапынан практика бойынша күнделіктерді толтыру және есептерді тапсыру құжаттары ресімделінеді.

Заң мәтіндердің лингвистикасы

Курс мақсаты: даулы заңдық мәтіндерге лингвистикалық талдау жасау, заңдық мәтіндерді зерттеудің негізгі мәселелерімен таныстыру, оның құрылым-семантикалық құрылысымен.

Мазмұны: Ресми-іскери және заңдық стилінің ерекшеліктері. Ресми-іскери стиль және оның өзгешелігі. Ресми-іскери стильдің тілдік және стилистикалық мінездемесі. Заңдық құжаттардың стилі мен құрылымы. Заңдық мәтіндерге талдау жасаудың коммуникативті-прагматикалық аспектілері.

Тұтастық пен өзара байланыс мәтіннің құрылымдық белгілері ретінде.

Заңдық мәтіннің прагматикалық аспектілері. Баспасөз хабарламасы. Тұсаукесер. Сұхбат. Соттық лингвистикалық сараптама.

Курсты меңгергеннен кейін студент білуі және түсінуі тиіс: сот-лингвистикалық сараптаманың қыр-сырын; дау ұғымын, дау қызметтерін, стиль ұғымын, стиль түрлерін, лингвистикалық сараптама ұғымын; лингвистикалық сараптаманың мақсаты, нысаналары мен пәнін; заңдық мәтіннің негізгі белгілерін; сөйлемаралық байланыстың құралдарын, заңды мәтіннің орамдылығын құрастыру формаларын; заңды мәтіннің жалпы құрылымдық қағидаттарын, мәтіннің коммуникативті құрылымын; заңды мәтіннің өзгешелігін.

Курсты меңгергеннен кейін студент істей білуі тиіс: заңды мәтіндерді сараптауда арнайы білімді қолдану; заңды мәтіннің құрылымдық және дифференциалды белгілерін анықтау; заңды мәтінді талдауда әртүрлі лингвистикалық және лингвостилистикалық әдістерді қолдану; авторлық ниеттерді ұғыну және заңды мәтіннің біртұтас мәнін қабылдау.

Курсты меңгергеннен кейін студент лингвистикалық мәтінді талдау дағдыларын меңгеру керек.

Курсты меңгергеннен кейін студент құзыретті болуы тиіс сот-лингвистикалық сараптама саласында терең білімін қолдануында.

Діни дискурсқа қатысу құзыреттілігі

Діни дискурстің прагматикасы

Курстың мақсаты: діни пікірталастың қалыптасу теориясын оқу. Дін дүниетанымның бірі ретінде қоғам өмірінде қызмет атқарып, өмір сүріп келеді және алғашқы институттары ол шіркеу, қоғам институты, саясат институты және мектептер. Аталған институттардың барлығы діни мектептерден бастау алған. Дінде белгілі дүниетаным мен сенім болады, соған сәйкес әр жеке тұлғада белгілі нанымға негізделген тылсым күшке табыну қалыптасқан.

Курсты оқу нәтижесінде студенттер білім, қабілет және дағдыға ие болу керек. Сонымен қатар алған қабілет және дағдыларын діни пікірталастарда көрсете алуы керек.

ҚОРЫТЫНДЫ

Қазіргі заманғы саяси-экономикалық даму жолы білім саласының жаңашылдықпен дамуын талап етуде. Болон процесіне қосылу Қазақстанның жоғары мектебінің дамуының негізгі бағыттары мен артықшылығын анықтады. Әлемдік білім кеңістігіне ену ұлттың зияткерлік потенциалы мен бәсеке қабілеттілігі қарқынды түрде өсуіне себепкер болады. Елеміздің бәсекелестікке қабілетті елдер қатарына қосылу шарттарының бірі білім беру жүйесін әлемдік деңгейге көтеру, болашақ мамандарды ЖОО қабырғасынан бастап құзыретті, білімді, өзгеріп жатқан әлеуметтік-экономикалық жағдайға икемді болуға баулу.

Осыған байланысты зерттеу тақырыбы өзекті болып табылады.

Магистерлік жұмыстың мақсат-міндеттері. Жұмысты орындаудың негізгі мақсаты – Қазақстан Республикасының жоғары білім беру жүйесіне білім алушының жаңа құзыреттілік моделін енгізу жолдарын анықтау, элективтік курстарын енгізу арқылы құзыреттілік моделін ұсыну.

Анықталған мақсатқа келесі зерттеу міндеттерін орындау арқылы жетуге болады:

- Болон процесінің негізгі ережелеріне сипаттама беру;
- Болон процесінің маңыздылығын дәлелдеу;
- Қазақстан жоғары білім беру жүйесінің Болон процесіне ену барысын анықтау;
- Болон процесін енгізудің негізгі кезеңдерін анықтау;
- құзыреттіліктер топтастырмасын анықтау;
- құзыреттілікті қалыптастыру жолдарын анықтау.

- зерттеу проблема бойынша тәжірибешілік ұсыныстар шығарып, беру.

Зерттеу пәні. Болон процесіне кіру саясатын жүзеге асыру концепциялары, модельдері және механизмдері.

Зерттеу нысаны – Қазақстан Республикасының жоғары білім беру жүйесі.

Шығарылған нәтижелер, ғылыми жаңашылығы және практикалық маңыздылығы.

Зерттеудің ғылыми жаңашылығы. Зерттеуде жинақталған аймақтық жоғары білім беру жүйесін зерттеу әдіс-тәсілдері дамытылады, еліміздің жоғары білім беру жүйесіне Болон процесін енгізуде бітірушінің жаңа құзыреттілік моделін қалыптастырудың рөлі анықталады. .

Жүргізілген зерттеудің жаңашылығын анықтайтын нақты нәтижелілігі келесілер арқылы көрсетіледі:

Зерттеу нәтижелерінің келесі ғылыми жаңашылығы бар:

- жүйелілік тәсіл әдіснамасы негізінде «құзыреттілік модель» категориясы туралы ұғым дамытылған, «тұлғаға бағытталған оқыту процесі» ұғымының мән-мағынасы, оның маңыздылығы анықталған;
- Болон процесінің маңыздылығын дәлелденген;

-Қазақстан жоғары білім беру жүйесінің Болон процесіне ену барысы анықталған;

- Болон процесін енгізудің негізгі кезеңдері анықталған;

-құзыреттіліктер топтастырмасы анықталған;

-құзыреттілікті қалыптастыру жолдары анықталған.

-зерттеу проблема бойынша тәжірибешілік ұсыныстар шығарып, берілген.

Зерттеудің практикалық маңыздылығы. Зерттеуде қарастырылған проблема бойынша ақпарат бір жүйеге келтірілген, жинақталған ақпаратты және шығарылған нәтижелерді жоғары оқу орын тәжірибесінде қолдануға болады.

Зерттеудің теориялық және әдіснамалық негізін құрайтындар. Болон процесін жоғары білім беру жүйесіне енгізу проблемалары бойынша отандық және шетелдік зерттеушілердің ғылыми және әдістемелік еңбектері.

Зерттеуде келесі жалпы ғылыми әдіс-тәсілдері қолданылған: жүйелілік, диалектикалық, тарихи-логикалық, құрылымдық-функциональдық талдау. Оларды қолдану арқылы жоғары білім беру процесі тұтас, күрделі, дамитын жүйе ретінде анықталады.

Диссертациялық зерттеудің ақпараттық базасы. Қазақстан Республикасы білім және ғылыми министрлігінің мәліметтері, Болон үдерісіне кіру саясатын қалыптастыру және жүзеге асыру бойынша материалдары.

Жұмыстың көлемі және құрамы. Жұмыс кіріспеден, екі тараудан, қорытындыдан, пайдаланған әдебиеттер тізімінен тұрады. Жұмыс --- бетте жазылған.

Түйін сөздер тізімі: Болон процесі, жоғары білім беру жүйесі, құзыреттілік моделі, тұлғаны дамытуға бағыттылу, білім беру жүйесін реформалау, элективтік пәндер каталогы, таңдау компоненті, элективтік курс.

Жарияланымдар туралы мәлімет:

1. Кильдибекова Б.Е.. тестілеу модульдік оқытудың құрамдас бөлшегі. Вестник ИнЕУ. №2, — Павлодар, 2004.

2. Кильдибекова Б.Е., Касимова К.К. К вопросу о внедрении компетентностного подхода в процесс обучения//VII педагогические чтения: материалы конференции. — Павлодар, 2014.

3. В.Е. Kildibekova, A.K. Satinskaya. On the issue of implementing the competence approach in teaching process // Вестник ИнЕУ. №2, — Павлодар, 2014.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Назарбаев Н.Ә. Қазақстан экономикалық, әлеуметтік және саяси жедел жаңару жолында. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Назарбаевтың Қазақстан халқына жодауы.-Астана: Елорда, 2014.-48 б.
2. <http://kazgazeta.kz/?p=2934> «Қазақ газеттері».
3. <http://alashainasy.kz/interested/20078/> «Республикалық қоғамдық-саяси күнделікті газет».
4. http://nkaoko.kz/kz/bolon_process/ «Білім беру сапасын қамсыздандыру тәуелсіз қазақстандық агенттігі (БСҚА)»
5. <http://alashainasy.kz/society/3706/> «Республикалық қоғамдық-саяси күнделікті газет».
6. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңы.(№319 27.07.2007)
7. Сайт Министерства образования и науки Республики Казахстан. Раздел «Болонский процесс».
8. Болонский процесс: концептуально-методологические проблемы качества образования / под ред. В.И.Байденко. – Астана, 2010.
9. Основные тенденции развития высшего образования:глобальные и болонские измерения/под ред.Б.И.Байденко.-Астана: НКАОКО, 2010.-352 с.
10. Болонский процесс: европейские и национальные структуры квалификаций (Книга приложение 2) / Под науч. ред. В.И. Байденко. - Астана, 2010.
11. Кусаинов А.А., Омербаев С.М. Кредитная технология. – Алматы, 2010.
12. Каланова Ш.Ш. Менеджмент образования. – Астана, 2010.
13. Академическая мобильность: организационные аспекты и механизмы реализации: научно-практическое и методическое пособие для вузов/ редкол. Ф.Н.Жакыпова, Г.И.Кобенова, Г.М.Смагулова.-Астана, 2011.-139 с.
14. Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрлігінің сайты. «Болон үдерісі» бөлімі.
15. Болонский процесс:практика внедрения в вузах Республики Казахстан/под ред.Т.А.Амреевой; сост.Г.Н.Паршина, И.У.Аушева, Г.К.Каленов.- Астана, 2011.-161 с.
16. Документы международного права по вопросам образования / Сост. Ю.А. Кудрявцев, Г.А. Лукичев и др. / Под ред. Г.А. Лукичева и В.М. Сырых. Законодательство об образовании. Т. 1. М.: Готика, 2003. - 500 с.
17. Конституции государств участников СНГ. - М.: НОРМА - ИНФРА М., 1999. - 736 с.
18. Кусаинов А.А., Омербаев С.М. Кредитная технология. – Алматы, 2010.
19. Питюков В.Ю. Основы педагогической технологии. Учебно-методическое пособие. – М.: Изд-во «Гном и Д», 2007.

20. Высшее образование в Европе. Т. XXX. №1. 2005. (Русское издание подготовлено издательско-книготорговым домом «Логос»: www.logosbook.ru).

21. Сластенин В.А. Педагогика: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В.А. Сластенин, И.Ф. Исаев, Е.Н. Шиянов. – М.: Академия, 2009.

22. Джуринский А.Н. История образования и педагогической мысли: Учеб. пособ. для студентов педвузов / А.Н. Джуринский. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2008.

23. Мижеригов В.А. Введение в педагогическую деятельность / В.А. Мижеригов, Т. А. Юзефовичус. – М.: Роспедагентство, 2009.

24. Абрамова, Г.С. Введение в практическую психологию / Г.С. Абрамова. – М.: Междунар. пед. академия, 1994. 237 с. – ISBN 5-87977-012-01.

25. Абульханова-Славская, К.А. Деятельность и психология личности / К.А. Абульханова-Славская. М.: Наука, 1980. – 337 с.

26. Абульханова-Славская, К.А. Личностные механизмы регуляции деятельности / К.А. Абульханова-Славская // Проблемы психологии личности. — М.: Наука, 1982. С. 92-99.

27. Гонеев А.Д. Основы коррекционной педагогики / Под ред. В.А. Сластенина. – М.: Академия, 2007.

28. Абульханова-Славская, К.А. Категория деятельности в советской психологии / К.А. Абульханова-Славская // Психологический журнал. 1980. - Т. 1, № 4. - С. 18-21. - ISSN 0205-9592.

29. Абульханова-Славская, К.А. Стратегия жизни / К.А. Абульханова-Славская. – М.: Мысль, 1991. – 296 с. ISBN 5-244-00380-1.

30. Краевский В.В. Методология педагогики: новый этап: Учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений / В.В. Краевский, Е.В. Бережнова. – М.: Академия, 2009.

31. Абенова, Ш.Н. Подготовка студентов педвузов к руководству формированием детского коллектива: дис. . канд. пед. наук / Ш.Н. Абенова. — М.: 2006'. 155 с.

32. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии / Г.К. Селевко. – М., 2007.

33. Авдеев, В.В. Психотехнология решения проблемных ситуаций / В.В. Авдеев. М.: Феникс, 1992. - 270 с. - ISBN 5-87614-004-X.

34. Педагогика: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Под ред. П.И. Пидкасистого. – М.: Пед. общество России, 2009.

35. Орлов А.А. Введение в педагогическую деятельность: Практикум: Учеб.-метод. пос./ А.А. Орлов, А.С. Агафонова. Под ред. А.А. Орлова. - М.: Академия, 2007.

36. Педагогический энциклопедический словарь / Гл. ред. Б.М. Бим-Бад. – М., 2007.

37. Мудрик А.В. Социальная педагогика: Учеб. для студентов пед. вузов / А.В. Мудрик / Под ред. В.А. Сластенина. – М.: Академия, 2007.

38. История педагогики и образования. От зарождения воспитания в первобытном обществе до конца XX в.: / Под ред. акад. РАО А.И.Пискунова. - М.: ТЦ «Сфера», 2008.

39. Роботова А.С. Введение в педагогическую деятельность/ Роботова А.С., Леонтьева Т.В., Шапошникова И.Г. и др. – М.: Академия, 2009. – 208 с.

40. Педагогические технологии: Учебное пособие для студентов педагогических специальностей / Под общей ред. В.С. Кукушина. – М.: ИКЦ «МарТ»; Ростов н/Д: ИКЦ «МарТ», 2008.

41. Сорокопуд Ю.В. педагогика высшей школы: учебное пособие. –Р-н-Д.: Феникс, 2011.-542 с.

Кильдибекова Бибигуль Еркеновна

Жоғары оқу жүйесіне Болон үдерісінің негізгі ережелерін енгізу барысы

6M010300 «Педагогика және психология»

«Педагогика және психология» мамандығы бойынша білім магистрі
академиялық дәрежені іздену үшін дайындалған
реферат

Жұмыс Инновациялық Еуразия университетінде орындалды

Ғылыми жетекші:

педагогика ғылымдарының кандидаты,
доцент Сатынская А.К.

МАК хатшысы

Э.Ю.Сарсембаева

Зерттеу тақырыбының өзектілігі. Қазіргі заманғы саяси-экономикалық даму жолы білім саласының жаңашылдықпен дамуын талап етуде. Болон процесіне қосылу Қазақстанның жоғары мектебінің дамуының негізгі бағыттары мен артықшылығын анықтады. Әлемдік білім кеңістігіне ену ұлттың зияткерлік потенциалы мен бәсеке қабілеттілігі қарқынды түрде өсуіне себепкер болады. Елеміздің бәсекелестікке қабілетті елдер қатарына қосылу шарттарының бірі білім беру жүйесін әлемдік деңгейге көтеру, болашақ мамандарды ЖОО қабырғасынан бастап құзыретті, білімді, өзгеріп жатқан әлеуметтік-экономикалық жағдайға икемді болуға баулу.

Осыған байланысты зерттеу тақырыбы өзекті болып табылады.

Магистерлік жұмыстың мақсат-міндеттері. Жұмысты орындаудың негізгі мақсаты – Қазақстан Республикасының жоғары білім беру жүйесіне білім алушының жаңа құзыреттілік моделін енгізу жолдарын анықтау, элективтік курстарын енгізу арқылы құзыреттілік моделін ұсыну.

Анықталған мақсатқа келесі **зерттеу міндеттерін** орындау арқылы жетуге болады:

- Болон процесінің негізгі ережелеріне сипаттама беру;
- Болон процесінің маңыздылығын дәлелдеу;
- Қазақстан жоғары білім беру жүйесінің Болон процесіне ену барысын анықтау;
- Болон процесін енгізудің негізгі кезеңдерін анықтау;
- құзыреттіліктер топтастырмасын анықтау;
- құзыреттілікті қалыптастыру жолдарын анықтау.
- зерттеу проблема бойынша тәжірибешілік ұсыныстар шығарып, беру.

Зерттеу пәні. Болон процесіне кіру саясатын жүзеге асыру концепциялары, модельдері және механизмдері.

Зерттеу нысаны – Қазақстан Республикасының жоғары білім беру жүйесі.

Шығарылған нәтижелер, ғылыми жаңашылығы және практикалық маңыздылығы.

Зерттеудің ғылыми жаңашылығы. Зерттеуде жинақталған аймақтық жоғары білім беру жүйесін зерттеу әдіс-тәсілдері дамытылады, еліміздің жоғары білім беру жүйесіне Болон процесін енгізуде бітірушінің жаңа құзыреттілік моделін қалыптастырудың рөлі анықталады. .

Жүргізілген зерттеудің жаңашылығын анықтайтын нақты нәтижелілігі келесілер арқылы көрсетіледі:

Зерттеу нәтижелерінің келесі **ғылыми жаңашылығы** бар:

- жүйелілік тәсіл әдіснамасы негізінде «құзыреттілік модель» категориясы туралы ұғым дамытылған, «тұлғаға бағытталған оқыту процесі» ұғымының мән-мағынасы, оның маңыздылығы анықталған;
- Болон процесінің маңыздылығын дәлелденген;
- Қазақстан жоғары білім беру жүйесінің Болон процесіне ену барысы анықталған;
- Болон процесін енгізудің негізгі кезеңдері анықталған;
- құзыреттіліктер топтастырмасы анықталған;
- құзыреттілікті қалыптастыру жолдары анықталған.

-зерттеу проблема бойынша тәжірибешілік ұсыныстар шығарып, берілген.

Зерттеудің практикалық маңыздылығы. Зерттеуде қарастырылған проблема бойынша ақпарат бір жүйеге келтірілген, жинақталған ақпаратты және шығарылған нәтижелерді жоғары оқу орын тәжірибесінде қолдануға болады.

Зерттеудің теориялық және әдіснамалық негізін құрайтындар. Болон процесін жоғары білім беру жүйесіне енгізу прооблемалары бойынша отандық және шетелдік зерттеушілердің ғылыми және әдістемелік еңбектері.

Зерттеуде келесі жалпы ғылыми әдіс-тәсілдері қолданылған: жүйелілік, диалектикалық, тарихи-логикалық, құрылымдық-функциональдық талдау. Оларды қолдану арқылы жоғары білім беру процесі тұтас, күрделі, дамитын жүйе ретінде анықталады.

Диссертациялық зерттеудің ақпараттық базасы. Қазақстан Республикасы білім және ғылыми министрлігінің мәліметтері, Болон үдерісіне кіру саясатын қалыптастыру және жүзеге асыру бойынша материалдары.

Жұмыстың көлемі және құрамы. Жұмыс кіріспеден, екі тараудан, қорытындыдан, пайдаланған әдебиеттер тізімінен тұрады. Жұмыс 85 бетте жазылған.

Түйін сөздер тізімі: Болон процесі, жоғары білім беру жүйесі, құзыреттілік моделі, тұлғаны дамытуға бағыттылу, білім беру жүйесін реформалау, элективтік пәндер какталогы, таңдау компоненті, элективтік курс.

Жарияланымдар туралы мәлімет:

1. Кильдибекова Б.Е.. тестілеу модульдік оқытудың құрамдас бөлшегі. Вестник ИнЕУ. №2, — Павлодар, 2004.

2. Кильдибекова Б.Е., Касимова К.К. К вопросу о внедрении компетентного подхода в процесс обучения//VII педагогические чтения: материалы конференции. — Павлодар, 2014.

3. В.Е. Kildibekova, A.K. Satinskaya. On the issue of implementing the competence approach in teaching process // Вестник ИнЕУ. №2, — Павлодар, 2014.

Актуальность темы исследования. Реформирование системы образования Республики Казахстан организует процесс обучения согласно требованиям, предъявляемым мировым образовательным пространством. Наше государство ставит целью подготовку специалистов, умеющих мобильно ориентироваться в изменяющихся условиях глобализации. Высшая школа как социальный институт воспитания и формирования личности специалиста берет на себя ответственность за будущее государства. Вхождение в состав стран участниц Болонского процесса на сегодняшний день стало реальностью нашей высшей школы. в связи с этим тема диссертационного исследования является актуальной, так как раскрывает процесс внедрения этой системы в региональном вузе.

Цели и задачи исследования. Основная цель проведения исследования – определение путей внедрения требований Болонской системы за счет построения компетентностной модели выпускника высшей школы на примере регионального вуза, предложение модели формирования компетенций путем внедрения интегрированного элективного курса.

Для достижения поставленной цели необходимо решение следующих **задач:**

- охарактеризовать основные положения Болонского процесса;
- подтвердить тезис о необходимости внедрения положений Болонского процесса;
- определить основные направления внедрения в систему высшего образования РК положений Болонского процесса;
- выявить этапы внедрения положений Болонского процесса в РК;
- определить классификацию необходимых компетенций;
- определить пути формирования компетенций.
- разработать предложения по исследуемой проблеме.

Предмет исследования. Концепции, модели и механизмы внедрения положений Болонского процесса в систему высшей школы РК.

Объект исследования – система высшего образования Республики Казахстан, региональный вуз.

Научная новизна исследования. В результате проведенного исследования определена классификация компетенций необходимых для подготовки специалиста, определены пути формирования компетенций, в качестве путей формирования компетенций предложена разработка интегрированного элективного курса.

Достоверность полученных результатов подтверждена разработкой определенного курса элективной дисциплины, внедренной в учебный процесс Инновационного Евразийского университета, определяется методологической основой исследования, степенью исследования проблемы, соответствия исследования научному понятийному аппарату; подтверждается внедрением результатов исследования в практику педагогической работы, применением комплекса методов и приемов научного исследования, проверкой на практике основных положений и гипотез исследования, эффективностью применения предложенных методов работы

Практическая значимость исследования. Информация полученная в ходе исследования, результаты исследования можно применять при подготовке кадров для высшей школы, на курсах повышения квалификации педагогических кадров.

Теоретическая и методологическая основа исследования. Теоретические и методологические труды отечественных и зарубежных исследователей, занимающихся проблемами внедрения основных положений Болонского процесса в систему высшего образования. Также в научных разработках за основу взяты достижения ученых педагогов, психологов, ведущие идеи теоретиков и методистов, занимающихся вопросами обучения и воспитания.

Методы исследования. В работе использованы такие методы, как анализ, сопоставление, характеристика, экспертиза, систематизация, проверка на практике, контроль, подведение итогов, выведение заключений.

Информационная база исследования. Информация министерства образования и науки Республики Казахстан по внедрению основных положений Болонского процесса в систему высшего образования РК, учебно-методическая документация Инновационного Евразийского университета.

Структура диссертации: работа состоит из введения, двух глав, заключения и списка использованной литературы.

Список ключевых слов: Болонский процесс, система высшего образования, компетентностная модель, личностно-ориентированное обучение, реформа системы образования, каталог элективных дисциплин, компонент по выбору, элективный курс.

Сведения о публикациях:

4. Кильдибекова Б.Е.. Тестілеу модульдік оқытудың құрамдас бөлігі. Вестник ИнЕУ. №2, — Павлодар, 2004.

5. Кильдибекова Б.Е., Касимова К.К. К вопросу о внедрении компетентностного подхода в процесс обучения//VII педагогические чтения: материалы конференции. — Павлодар, 2014.

6. B.E. Kildibekova, A.K. Satinskaya. On the issue of implementing the competence approach in teaching process // Вестник ИнЕУ. №2, — Павлодар, 2014.

The theme of the thesis is “The introduction of the basic concepts of the Bologna process into the system of higher education”.

The purpose of the thesis is to define the ways of solving problems of introduction of the Bologna process into the system of higher education of Kazakhstan by means of creating the competence model of a graduate.

The tasks of the thesis are the following:

- to define the basic trends of work of the Innovative university of Eurasia (InEU) on the introduction into the Bologna process;
- to design a course of an elective discipline included into the catalog of elective disciplines for the students majoring in 5B011700 The Kazakh Language and Literature.

The scientific novelty of the thesis. The theoretical aspects of the introduction of Kazakhstan into the Bologna process have been viewed; the competence model of training the graduates introduced in the regional higher educational establishment has been analyzed.

The practical importance. The elective course “Pragmatics of religious discourse” has been developed.

The theoretical basis is declarative documents of the entry of Kazakhstan into the Bologna process.

Main questions to be presented at a viva voce:

- the entry of Kazakhstan into the Bologna process – the necessary condition of the integration of Kazakhstan into the world educational space;
- the necessary introduction of competence model of training students;
- the development of integrated courses contributing the broadening the graduate’s competencies.

Түйін

Жұмысты орындаудың негізгі мақсаты – Қазақстан Республикасының жоғары білім беру жүйесіне білім алушының жаңа құзыреттілік моделін енгізу жолдарын анықтау, элективтік курстарын енгізу арқылы құзыреттілік моделін ұсыну.

Анықталған мақсат келесі зерттеу міндеттерін орындау арқылы жүзеге асырылды: - Болон процесінің негізгі ережелеріне сипаттама берілді, Болон процесінің маңыздылығын дәлелденді, Қазақстан жоғары білім беру жүйесінің Болон процесіне ену барысын анықталды, Болон процесін енгізудің негізгі кезеңдерін анықталды, құзыреттіліктер топтастырмасы анықталды, құзыреттілікті қалыптастыру жолдарын анықталды, зерттеу проблема бойынша тәжірибешілік ұсыныстар шығарып, берілді.

Резюме

Основная цель проведения исследования – определение путей внедрения требований Болонской системы путем построения компетентностной модели выпускника высшей школы на примере регионального вуза, предложение модели формирования компетенций путем внедрения интегрированного элективного курса.

Для достижения поставленной цели были решены следующие задачи: дана характеристика основных положений Болонского процесса, подтвержден тезис о необходимости внедрения положений Болонского процесса, определены основные направления внедрения в систему высшего образования РК положений Болонского процесса, выявлены этапы внедрения положений Болонского процесса в РК, определена классификация необходимых компетенций, определены пути формирования компетенций, разработаны предложения по исследуемой проблеме.

Resume

The theme of the thesis is “The introduction of the basic concepts of the Bologna process into the system of higher education”.

The purpose of the thesis is to define the ways of solving problems of introduction of the Bologna process into the system of higher education of Kazakhstan by means of creating the competence model of a graduate.

The tasks of the thesis are the following: to define the basic trends of work of the Innovative university of Eurasia (InEU) on the introduction into the Bologna process; to design a course of an elective discipline included into the catalog of elective disciplines.

Болон үдерісіне қосылу қазақстандық жоғары оқу орындарына отандық білім беру бағдарламаларын еуропалық стандарттарға сәйкестендіру, қазақстандық біліктіліктер мен академиялық сатыларды тану, студенттер мен оқытушылардың академиялық икемділігін қамтамасыз ету, қазақстандық дипломдардың Еуропада танылуы және түлектердің шетелдерде жұмысқа тұру мүмкіндіктерін кеңейту сияқты бірқатар басымдықтар береді.

Болон процесіне қосылу Қазақстанның жоғары мектебінің дамуының негізгі бағыттары мен артықшылығын анықтады. Әлемдік білім кеңістігіне ену ұлттың зияткерлік потенциалы мен бәсеке қабілеттілігі қарқынды түрде өсуіне себепкер болады.

Бүгінгі таңда Қазақстанның жоғары білім жүйесінің Болон процесіне қатысушы мемлекеттердің білім жүйесіне барынша ұқсас, жақын болып келуі бойынша бірқатар жұмыстар атқарылуда.

Болон процесіне Қазақстанның қосылуы отандық ЖОО мен студенттер үшін нақтылы мүмкіндіктерді береді:

1. білім беру бағдарламаларының оқу жоспарын еуропалық стандартқа сәйкес келтіру;

2. отандық біліктіліктер және академиялық дәрежелерді мойындау;

3. студенттер мен оқытушылардың академиялық мобильділігін қамтамасыз ету;

4. шетел университеттеріндегі қазақстандық ЖОО студенттерінің кредиттерін қайта есептеу және керісінше;

5. бірлескен білім беру бағдарламаларын құру;

6. отандық дипломның еуропа деңгейінде мойындалуы және бітіруші түлектердің әлемнің кез - келген елінде жұмыс жасауына мүмкіндік беру.

Болон процесінің басты мақсаттарының ішінде еуропалық мәдени құндылықтарды дамытудағы университеттердің негізгі басты орнын мойындау; жоғары білімді қоғам талаптарына сай бейімдеу қажеттігі; білім орталықтарына қол жеткізу мақсатындағы азаматтардың жұмылуы; түлектердің кәсібін айқындауда түсінуге жеңіл, салыстыруға боларлықтай дәрежелер мен мамандықтар қабылдау; әртүрлі мәдениеттерге, тілдерге, ұлттық жүйелерге құрметпен қарау; университеттік автономияны және академиялық еркіндіктерді дамыту; үздіксіз білім беру; Болон процесі мүшелерінің арасында сенім философиясын орнату жатады. Ресми тұрғыда Болон процесі Батыс Еуропа мен Қазақстанда қалыптасқан кәсіби білім деңгейін біркелкі «бакалавр-магистр» формуласымен теңестіріп, қазақстандық жоғары білім құжаттарының Еуропада мойындалуына жол ашуына мүмкіндік береді.

Қорыта келе, осы жүйеге қосылу барысында көптеген мәселелер туындайды. Зерттеу нәтижелерін қазіргі уақытта тәжірибеде қолдануға болады.